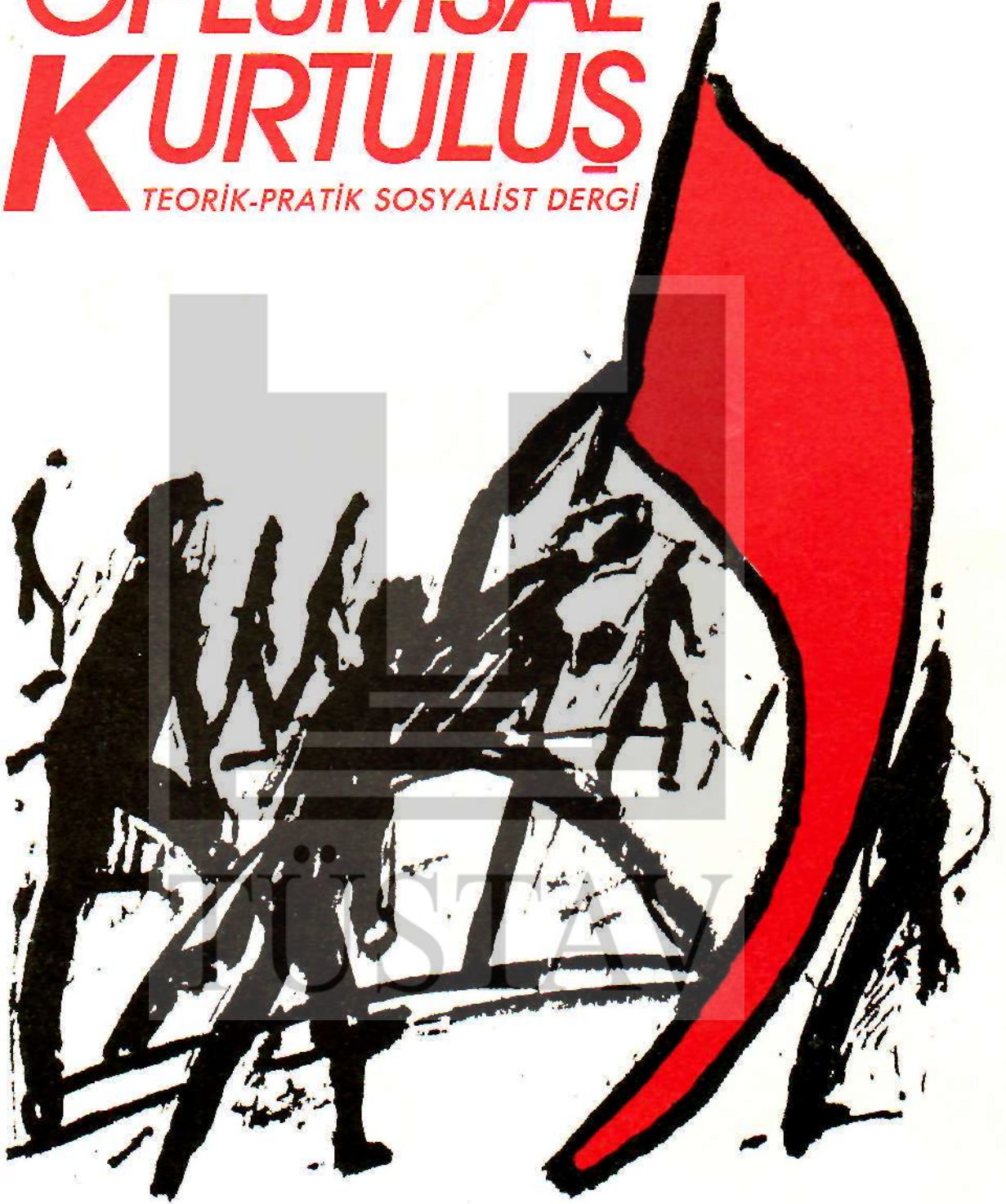

BEŞİNCİ YIL SAYI: 56 - 57 HAZİRAN 1992 10.000 TL (KDV'li)

TOPLUMSAL KURTULUŞ

AYLIK TEORİK-PRATİK SOSYALİST DERGİ

TOPLUMSAL KURTULUŞ: BİRİNCİ BEŞ YIL

15 - 16 HAZİRAN KALKIŞMASI'NIN 22. YILI

BU SAYIMIZ

Hükümsüzleşen, iktidarsızlaşan hükümetin ne yapacağını bilemez bilse yapamaz halde oluşu durumunu anlayabilmemiz için yeterlidir. Güvensiz telaşlı ve işyapmaz olmak, hükümetin genel karakteri haline geldi. İşte bu karakter gerçek bir 'teröristi' ortaya çıkarıyor!

Öldürülen Dev-sol kadrolarının cenazelerine gitmiş olmak üstelik birkaç gün sonra da 1 Mayıs ise mezarlığın etrafından geçen herkesi gözaltına almak için yeterli nedendir. Belki biraz da "biz arandık". Cenazeye gelen herkesin dövülüp gözaltına alındığını geri dönenlerden öğrendiğimiz halde gitmekten vazgeçmedik. O an için ölenlerin ardından yapabildiğimiz 12 gün gözaltı oldu.

Beş yıllık bir mirası taşımak oldukça güç. Daha nitelikli bir yayın olma çabamızda. Güze daha nitelikli bir yayına girmeyi düşünüyoruz. Sosyalist basın genellikle ilk çıktığı anda zenginlikler taşıyan ya da o iddiada olan ve zaman geçtikçe bu zenginliği tüketen bir konumdadır. Sosyalist ya da devrimci demokrat hareketlilikleri buna benzetmek sanırım yanlış olmayacak. Bir çelişki, bir birikim üzerine gelişen hareketleri tüketmek bir gelenek haline gelmiş. Verilen bir mücadelenin yıldönümlerini anmak çok iyi oldu demek, ne iyi yapmışız ne iyi yapmışlar demek mücadelenin yerine konmuş. Varolanı tüketmek mücadele anlayışı haline gelmiş. Tüm bunların sonucu aşınma: Kavramların aşınması, biçimlerin aşınması nihayet bilincin aşınması. Boşlukta dönüp duran bir mil örneği hiçbir geliştiriciliği olmayan, koşuşturan, hareketli olan ama gene de tembel olan bir çelişkili durum. Var olanlar bundan ibaret değil. Geldiğimiz yerde başkenti nereye kuracağını tartışan, giysilerinde dahi ABD emperyalizmini görmek istemeyen, sevgiyi şiddette tanıyan bir kuşak geliyor. Zembille inmiyor tabii ki. Bir kısmını saydığımız çelişkilerin ürünü. Bizim kuşağın yani yetmiş doğumluların apayrı bir seçiciliği var. Sosyalizm bitti denildiği anda darbeden çıkmış bir ülkede soysuzlaşmanın, sürüleşmenin, kişiliksizleştirmenin dorukta olduğu dönemde sosyalizmi seçtik. "Biz darbe görmüş kuşağız", diyenlerden farklılığımız yıldızlara bakmayı öğrenmekten kaynaklanıyor. Baş yıldızlara yükselen Kürt insanına baktık, Yalçın Küçük'e baktık şimdi de kendimize bakıyoruz.

5 yıllık dergi serüvenini geride bırakan ve birkaç yıldır sırtına bindiğimiz Toplumsal Kurtuluş'un sırtımızda yükselme döneminin geldiğine inanıyorum.

Bir dergi, okları tersine çevirmek, toprağın akışındaki hızı anlamak ve anlatmak iddiasıyla yola çıktığında, teorik olmak zorundadır. Ama bu misyonun sahiplerine de son derece pratik bir rol düşüyor. Gerçek anlamda ortak iş yapmadıklarımızla ayrılmak da buluşmak da yaşamsal bir önem taşıyor bizim için.

6. yılımıza eylül sayısı ile gireceğiz. Daha güçlü bir başlangıç olacaktır. Varolandan yürümeye başlamak tek yoldur ve küçümsenmeyecek imkanlarımızın olduğuna inanıyorum. Kurgusal ilişkilerin ve ikameci anlayışların devrini doldurduğunu düşünüyorum. Yeni ahlakın doğuşunu hissediyorum.

Sizle buluşmanın sevincini yaşıyorum, yazıyorum. Dostça kalın.

Kadir Güven

TOPLUMSAL KURTULUŞ

aylık teorik-pratik sosyalist dergi

Beşinci Yıl, Sayı: 56-57

Haziran-Temmuz 1992

Sahibi: Şevki Ömeroğlu
Genel Koordinatör: Çelik Bilgin
Genel Yayın Yönetmeni: Nejdet Kanbir
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kadir Güven
Merkez: Büyük Reşit Paşa Cad. 40/4
Beyazıt / İstanbul
Telefon: 528 43 72
Ankara Bürosu: Konur Sokak 73/19 Ankara
Telefon: 425 93 78
Avrupa Temsilciliği: İ. Kılıç
Poste Restante Paris Bonne Nouvelle
75010 Paris, France
Almanya Temsilciliği: Nurettin Kurtuluş
Solling Str. 15 3000 Hanover 21 (W) Almanya
İsviçre Temsilciliği: H. Yılmaz
Albert Str. 7 8005 2 H Schweiz
Fransa Temsilciliği: Zeynel Aslan
4, Rue du L'ecluse 68092 Mulhouse France
Banka Hesap No: 378 760 Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Cağaloğlu - İstanbul
Abone Koşulları: Yurtiçi Yıllık: 100 bin TL
Yurtdışı: Yıllık 80 DM
Yurtdışı aylık: Almanya: 7 DM
İsviçre: 7 SF
Fransa: 20 FF
Döviz Tevdiat Hesap No: 3112141 Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Cağaloğlu - İstanbul
Basıldığı Yer: Aydınlar Matbaacılık
Teknik Hizmetler: Şubat Ajans,
Konur Sokak 73/9
Tel: 425 00 75 Ankara

İÇİNDEKİLER

- 3- Yorumlarıyla Olaylar:
İktidarsızlık ve Boşluk
*Acz İçindeki Hükümet
*Cindoruk'un Hükümetçilik Oyunu
*Ermenilerin Ölenemez Yükselişi
*Bekaa'dan Botan'a
*Sağolasın Yalçın Doğan
- 11-Kurtuluş Hareketi
Yalçın Küçük
- 13-Varoluş Sancıları - II
Nejdet Kanbir
- 20- Günümüz ve Devrimci Görev
İrfan Dayıoğlu
- 23- 22. Yılında 15-16 Haziran Kalkışması
Mehtap Özkul
- 26- Newroz'da Pogrom
Y. K.
- 28- Küba-Kürdistan ve Sorumluluklarımız
İbrahim Arslan
- 30- Su Uyur Enflasyon Uyumaz
Hakan Deveci
- 33- Faşizmin Durdurulamayan Tırmanışı
Nurettin Kurtuluş
- 36- Kürt Bilgisi ve Heyecan
Y.K.
- 38- İsmail Beşikçi İçin Notlar - II
Ali Yıldırım
- 40- Devrimci Aklın Yolu: Üç Birleştiren
Selim Doğan
- 42- Türkiye Devriminin Sorunları Üzerine
Notlar
Aydın Yılmaz
- 48- PKK Gerçeği, Kemalizm ve Türkiye
Devrimci Hareketinin Acil Görevleri
Ali Fırat

TOPLUMSAL KURTULUŞ'UN BEŞ YILI

<u>Sahibi:</u>	<u>Genel Müdür:</u>	<u>Genel Koordinatör:</u>	<u>Genel Yayın Yönetmeni:</u>	<u>Yazı İşleri Müdürü:</u>
Bilgesu Erenus Yalçın Küçük Ahmet Zengin Şevki Ömeroğlu	Hasan Akgüç Şevki Ömeroğlu	M. Emin Sert Abdullah Keskin Çelik Bilgin	Erhan Tezgör İlhan Akalın Onur Erk Candan Baysan Nejdet Kanbir	Servet Ulusoy Orhan Gökdemir Felemez Ak İlhan Akalın H. Kaya Eker Metin Ağaçgözü Sedat Yılmaz Hasan Kara Nejdet Kanbir Kadir Güven

İKTİDARSIZLIK VE BOŞLUK

I ACZ İÇİNDEKİ HÜKÜMET

Geçen yılın sonunda kurulan Süleyman İnönü hükümeti, doğrudan kendileriyle ilgili politikaları bile uygulamaya sokamayan bir hükümettir. Önümüzdeki yaz aylarını da sayarsak, hükümet kurulalı tam bir yıl geçmiştir. Demirel, bir yıl içinde hükümet olarak, yeni sayılabilecek hiçbir şeyi yapamamış ve bu koalisyon hükümetinin ne kadar "aciz" içinde olduğunu göstermiştir.

BÜTÜN DEMİREL HÜKÜMETLERİ ACİZDİR

Koalisyon hükümeti, "aciz" içinde bir hükümettir.

Bütün Süleyman Demirel hükümetleri "aciz" içindeki hükümetler olmuşlardır.

Bir yılını dolduran yeni hükümet önüne koyduğu hedefler doğrultusunda dikkate değer hiçbir adım atamamıştır. Demirel hiçbir kişiye ya da kuruma sözünü geçirememiştir. Bir başbakanın böylesine aciz duruma düşmesi utanılması gereken bir durumdur.

DYP-SHP koalisyon hükümeti 1991 yılının sonlarında kuruldu. Yaz aylarında meclisin yeni politikaları kapısını açmadığı biliniyor. Önümüzdeki yaz aylarını da sayarsak, hükümet kurulalı bir yıl olmuştur. Demirel'in verdiği süre dolmasına rağmen bir yanda halka verilen vaatler, diğer yanda hükümetin kendileriyle ilgili politikaları hala kokmuş bir yığın gibi dosyalarda durmaktadır. Yapılan ufak tefek değişiklikler ise eski uygulamaların cilalı bir tepside yeniden sunulduğu bir

aldatmacadan başka bir şey değildir.

VAADLER VE BUGÜN

Seçimlerden önce ve sonra onlarca söz verilmişti.

YÖK kaldırılacaktı. Önce yaprak kıvıldamadı. Sonra YÖK'te değişiklik önerisi gündeme geldi. Öneri, YÖK'ün temel işleyişinin dışına taşan hiçbir değişikliği uygulamaya sokamamıştır. Acizliktir. Rektörlerin seçilmesi dönemi gelmiştir. Yine eski usulle seçilecektir. Özal ve Doğramacı seçecektir.

Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin siyasi partilere girip çalışabilmelerini öngören yasa bir yıldır gündemdedir. Hala bu konuda hiçbir girişimde bulunulmamıştır.

Hükümetin SHP'li kültür bakanı istediği kadar "Artık bu ülkede yasak kitap olmayacak" desin, basın ve düşünce özgürlüğünden sözetsin, dergilere ve kitaplara dava açılmaktadır. Beşikçi'nin kitaplarından dolayı milyarlık bir cezaya çarptırılması Fikri Sağlar'ın kültür bakanlığı dönemine rastlamıştır.

Hükümetin önüne koyduğu hedeflerden biri de yeni bakanlıklar açmaktır. Hala başaramadılar. Ne kadın bakanlığı, ne denizcilik bakanlığı, ne çevre bakanlığı kurulabilmiştir. Kendileriyle ilgili işleri bile yapamıyorlar.

Hükümet, Denizcilik Bakanlığını gündeme soktuğunda, Ulaştırma Bakanlığının itirazıyla karşılaşılıyor. Çevre Bakanlığı gündeme getirildiğinde, Bayındırlık Bakanlığını mızumsuzlanmaya başlıyor. Onur Kumbarcıbaşı, İller Bankası'nı arkadaşı Erman Şahin'e vermek istemiyor. Kendi bakanlarına sözünü geçiremeyen bu hükümet "aciz" içinde olduğunu göstermiştir.

EMPOTAN DEMİREL

Demirel kimseye sözünü geçirememektedir. Kendi hükümetini yerinden kıvıldatamamaktadır. İktidarsızdır.

Amerikalıların Demirel ile Özal arasında bir fark görmedikleri biliniyor. Demirel değişmez ama birçok yönden Özal ile benzeşmektedir. Toplumsal Kurtuluş'un 42. sayısında arka kapakta, Turgut Özal için yaptığı "Empotan" (İktidarsız) tespiti bugün Demirel için geçerlidir.

İktidar partisi, hiçbir konuda ciddi bir adım atamamış ve iktidarsızlığını sergiliyor. Çekiç Güc'ü, iktidara gelir gelmez çekeceğini söyleyen Demirel, kaynayan Kürt kazanı yüzünden buna cesaret edemiyor. En iddialı oldukları hukuk alanında hiçbir ciddi adım sözkonusu değildir. Son olarak yaşanan Devrimci Sol operasyonundaki ölü ele geçirme politikası, sürekli gündeme gelen işkence

Tansu Hanım'ı neden yediler?

NE DEDİ?	NE YAPILAR?
TÖYÖK'ü kurup, KİT'leri bir an önce özikleştirelim, politikadan arındıralım. Ardından da hızla özelleştirmeye başlayalım	Demirel ve Çağlar ekibi, İbnü'nün de göz yummasıyla, hem TÖYÖK'ü budadı, hem de KİT'leri yeni arpalık haline getirdi
KİT'lerin birbirlerine olan borçlarını hemen sıtelim. Böylelikle KİT'leri çok yüksek faizle borçlandırmaktan kurtaralım	Demirel ve Çağlar ekibi, Bankacılık İhtisabının de etkisiyle KİT'lerdeki borç-si-tire operasyonunu geçiktirdi
Sayıları 161'i bulan fonlar 21'e indirilmeli, kaldırılan veya birleştirilen fonlardan paraları Hazine'ye ve butçeye aktaralım	Demirel ve Çağlar ekibi, fonların tasfiye işini hem yavaşlattı, hem de Çiller'in elinden alıp, Hazine'ye verdi

DEM'i açıklarken, hem de bakan olduktan sonra vergi reformu gerekliliğini sık sık vurguladı. Ancak, Başbakan Demirel ile Maliye ve Gümrük Bakanı Sümer Orul, "yatırımcı devletle burjuvaziyi" getireceğiyle, vergi affına öncelik verdi. Vergi reformuyla ilgili yasa tasarısı bir türlü TBMM'ye gönderilmedi.

MEMURA ZAM-Tansu Çiller, memur zamları da gündeme geldiğinde hem bölge açıklarını, hem de KİT'lerin açıklarını unutmamak gerektiğini hatırladı. Nitekim Başbakan Demirel, butçenin tam

raporları, Beşikçi'ye verilen milyarlık ceza hukuk alanında hiçbir yeniliğin olmadığına dair bir göstergedir. Gözaltı süresinin 4 güne düşürülmesi, polislin Amerikan usulü, tutuklulara hakkını saymasıyla

ilgili yasalar bile aşılamayacak bir dağ gibi abartıldı. En geç bir haftada çıkartılabilecek bu yasalar iktidardaki hükümet için sorun olmaktadır. Demokrasi, parlamenterizm söylevleriyle geldiler, Meclisi

bile çalıştıramıyorlar.

Empotan Demirel, iktidarsızlığını örtmek için Özal'ın yöntemlerine başvurmaktadır. TV ve basın pohpohlamalarıyla ve iktidarsızlığının suçunu kendi bakanlarına yıkmaya çalışarak empotanlığını örtme yoluna gidiyor. Ekonomi kötüye mi gidiyor, sorumlusu Tansu Çiller'dir. Bu hükümet böyle bir hükümettir.

İktidardaki hükümet bir yıllık icraatsızlığıyla "acz" içinde bir hükümet olduğunu göstermiştir.

Demirel artık, çocuğuna söz geçiremeyen bir 'baba'dır.

II CİNDORUK'UN HÜKÜMETÇİLİK OYUNU

- * Cindoruk kişilik değiştiriyor.
- * İş yapmaz hükümeti daha da iş yapmaz hale getirmede Özal sabotajına ortak oldu.
- * Vekil oldu By-Pass'ı imzalamadı, vekil bıraktı HEP'le ilgili DGM fezlekesinin yolu açıldı. Kendisi hukukçuluğu kimseye bırakmaz ama kim haklı Cindoruk mu Hocaoglu mu?
- * Tribünlere oynuyor ve prim topluyor. Ne için?

CİNDORUK KİŞİLİK DEĞİŞTİRİYOR

Herkes onu son hanedanlık devrinde iyice tanıdı. ANAP'lılarla oynuyordu, eğleniyordu. Milletçe eğleniyorduk. Siyasete yukardan bakıyordu. Beğenmiyordu varolan siyasal yapıyı aşılımış görüyordu. Nitelikli kadrolaşma, ilkeli, ahlakçı çalışma tarzı diyerek bazen 'baba'sını bile tanıyamıyordu. Meclis başkanı oldu 'ne bu frak' dedi. "Ben

metrodotel değilim." İhtizükten, meclisin demokratik işleyişini kolaylaştıracak dekoratif düzenlemelere kadar halk iradesi mesajları verdi. Bir de Nusret Demiral'a fezleke meselesinde sert bir çıkış yaptı. Partisinin kurduğu hükümetin bakanlarının kumar borçlarını açıkladı. Tepki gösterdi.

Düzen partilerine bezgin bezgin bakan toplumu Cindoruk'un renkli kişiliğine ilgisiz değildi. Mantığın tutarlılığına, kişiliğin sürekliliğine ve ciddiyetine

Cindoruk, By-Pass'ı Özal'a bıraktı

HEP'LİLER KOMİSYONDA TBMM Başkanı Cindoruk'a vekalet eden ANAP'lı Yılmaz Hocaoglu ise, dokunulmazlıklarının kaldırılarak idam istemiyle yargılanmaları istenen HEP'liler için hazırlanan fezlekeyi, komisyona havale etti.

ANKARA, (Hürriyet)

CUMHURBAŞKANI Turgut Özal'ın bugün Türkiye'ye dönüşü öncesinde, TBMM Başkanlığı görevine vekalet eden ANAP'lı Yılmaz Hocaoglu ile Cumhurbaşkanı Vekili Hüsamettin Cindoruk arasında, bir paslaşma yaşandı.

Cindoruk, Özal'ın bazı yetkelerini tırpanlayan ve kamuoyunda 'By-Pass Yasası' adıyla bilinen yasayı onaylatarak, Özal'ın dönüşünü bekledi. Hoca-

ahlaki tutarlılığına ve mücadeleye kimde görse hala prim verir bu toplum. Dikkat eder, saygı gösterir. Cindoruk'a bu orta sınıf primleri yetmemiş, kişilik değiştirip başka tür primler bırakıyor.

HERŞEY VEKİL OLUP VEKİL BIRAKTIĞI ZAMAN OLUP BİTTİ

Hükümetçilik oynamaya başladı. Özal hastalandı ve uzun süre ona vekalet etti. Özal'ın anayasal konumunu

zorlayarak hükümeti sabote ettiğini iş yapamaz hükümeti daha da iş yapamaz hale getirdiğini basınla birlikte hergün koro halinde söyleyenler ve dinleyenler Cindoruk'un Özal'ın sabotajına ortak olduğunu gördüler. Yine de büyük basın dahil bunu kimse tartışmadı.

Cindoruk bu cumhurbaşkanını çok mu sayıyordu da yetkilerini kullanmak istemedi. Yasalar açık; vekil, asıl'ın bütün yetkilerini kullanır. Cumhurbaşkanı'nın geçim kaynağını dediği davalardan bazıları Cindoruk'la şimdi bile sürüyor. Özal, bu yasayı nasıl olsa imzalamaz, hükümeti sabote etme ve engelleme yetki

ve imkanını elinden almayayım anlamında traji-komik bir durum doğuyor.

By-Pass yasası olarak bilinen bu yasa, şu anda, faşist partizanlığı belirgin, hakkında pekçok iddia bulunan, kendisini ANAP'ın müsteşarı sayan Adalet Bakanlığı müsteşarı Arif Yüksel'in görevden alınabilmesi için düzenlenmiş görünüyor. Eylülist politikaları ve kurumları sürdürmekte kararlı Özal'ın hukuk üzerindeki egemenliğini tek başına kullanmasına son verecek bu yasayı, hukukçuluğu kimseye bırakmayan Cindoruk nasıl yorumladı da imzalamadı.

Bir başka açıdan da sınavdadır: Vekili DGM

fezlekesini nasıl işleme koydu? Kim haklı, vekili mi kendisi mi? Bir yazı yazarak fezlekeyi geri alsın o zaman.

PRİMLER NE İÇİN TOPLANIYOR?

Cindoruk'un yaptıkları doğru değildir. Ne şekil ne içerik olarak tutarlı ve savunulacak bir yanı da yok.

Bu çelişkilerden çıkan sonuç Cindoruk'un prim topladığıdır. Ne için? Belki bir DYP-ANAP hükümeti başkanlığı için. Belki de DYP-ANAP birleşmesine başkanlık edecektir.

Bu çelişkilerin üzerinde hiç durmayan 'Büyük basın' gerçeğinin altı da bir kez daha çizilmelidir.

III ERMENİLERİN ÖNLENEMEYEN İLERLEMESİ

Ankara'nın da muhtemel katkısıyla gerçekleşen Elçibey darbesini, Ermeni saldırılarını izledi. Nalçivan'ı ermeniler mi Türkiye mi ilhak edecek. Amerika, Ermenistan ve Rusya üçgenindeki sorular. Kafkas berisinde insiyatif savaşı.

neresinden tutacağını bilemiyor. Başarısızlık, bol laf ve emperyal bazı adımlarla örtülmeye çalışılıyor. Bunda basının ve artık muhaliflerinin de şikayet konusu olmaya başlayan televizyonun pompalamaları önemli işlev görüyor.

ELÇİBEY DARBESİYLE GELDİ SANILAN PRESTİJ

Orta Asya Türkünün, Anadolu Türküne kucak açtığı, büyük bir tarihsel eşiğin, hemen önünde bulunduğu coşkulu sesleri arasında, muhtemelen Ankara'nın da katkısıyla ve Ayaz Muttalibov'un da beceriksizliğiyle, Bakü'de gerici ve ırkçı Elçibey darbesi gerçekleşince yolun açıldığı ve başarısızlıkların üzerinin örtüleceği sevincini yaşıyor hükümet. Acizdir ve hiçbir ufku yoktur. Bütün Demirel Hükümetleri böyledir. Bakü Elçibey Darbesi Demirel'in

REAGAN'IN FALCISI, DEMİREL'İN ANKETÇİSİ

Bu hükümet en iddial olduğu alanda, hukuk reformlarında bile adım atmadı. Adım atması bir yana, ILO ilkelerine karşı olduğu için kaldıracağını açıkladığı, yasal yetkiyi kullanarak, tarım grevini ertelemekten çekinmedi.

Ekonominin kötü gidişatı engellenemiyor ve vitrinlik Tansu Çiller'i sorumlu tutarak

istifaya zorlamamın yolları arıyor.

Demirel'in yurtdışı dönüşleri yaptığı ilk iş, anketçisini bulup hükümet desteği ve Özal'ın durumuyla ilgili rapor almaktır. Reagan'ın falcısı vardı, Demirel'in anketçisi. 6 kere giden 7 kere gelen, halkın ve kadrolarının nabzını iyi tuttuğu, birincil yeteneği olarak öne sürülen, bu Adriyatik'ten Çin Seddi'ne, Balkanlar'dan Ortadoğu'ya, güneyden kuzeye bölgenin en eski politikacısı artık işin

ihtiyaç duyduğu prestiji getirirken Ermeniler birkaç cepheden birden hücumla geçiyorlar. Dağlık Karabağ'ı düşürdükleri gibi Laçın'ı de alıyor ve bir koridor oluşturuyorlar. Türkiye bağlantısı olan köprünün açılışına çok az bir süre kala Nahcivan'a yöneliyorlar. Demirel tam bir çaresizlik içinde seyretmek zorunda kalıyor. Mesut Yılmaz, bu acizlik içerisinde Kars ve Ardahan'a Ermeni saldırısı olabileceği beklentisini duyuruyor. 'Müdahale ederiz' sözlerine Ermeniler ve Moskova sert tepki gösteriyor. Kala kala geriye diplomasi ve AÇIK güvenceleri kalıyor. İçeride ve dışarıda imzaladığı belgelere kerhen bağlılığı ve ihlalleriyle bilinen rejim, Dağlık Karabağ'ın, Azeri toprağı olduğu yolundaki AÇIK ve BM kayıtlarına güvendiğini Ermenilerin girdikleri yerlerden bir gün çıkmak zorunda kalacaklarını bildirmekten başka bir şey yapamıyor.

Birtakım bilgilere ve daha sonra sorulara ihtiyaç var.

DAĞLIK KARABAĞ KİMİN?

Dağlık Karabağ, nasıl bir tarihe sahiptir? Büyük basında ve 8 kanalda bunun cevabını aramak boşuna bir gayrettir. Bir tek Yeni Ülke'de Yalçın Küçük yazıyor. Şöven iklim karşısında herkes suskun ve siniktir. Her türlü bilgi sanki engizitör bir mantığın süzgecinden geçiyor. Hiçbir kompleksimiz yok. Ebülfez Elçibey'in görüşleri ve kişiliğiyle bile Türkiye okuru ilk kez İldeniz Kurtulan'ın söyleşisiyle Toplumsal Kurtuluş'ta tanıştı. Kimse oralara bakmıyordu baksa bile görmüyordu. Yalçın Küçük'ün Kürtler Üzerine Tezler'inde yer alıyor, Dağlık Karabağ, tarihsel olarak Ermenidir. Türk yayılmacılığına karşı İran tarafından bir ileri karakol olarak kurulan Ermeni Melikliğidir, bugün dahi nüfusun %70'e yakını Ermeni'dir.

AMERİKA, ERMENİSTAN VE RUSYA ÜÇGENİNDE SORULAR

Ve Ermenilerin yaptıkları acaba Amerika ile ilgili midir? Ermeni dışişleri bakanı Hovanisyan'ın Amerikan doğumlu ve sovyet çözümlüğünden sonra Ermenistan'a gelen Amerikan vatandaşı olduğu biliniyor. Muhtemelen de Washington'un adamıdır. Acaba Ermenilerin bu girişimi Amerika'nın bilgisi dahilinde midir?

Sonbaharda seçime gidecek olan ABD, bu ülkedeki Ermeni lobisinin gücününün farkındadır. Amerika'nın bölgedeki Ermeni politikasına bir de buradan bakılmalıdır.

Ermeniler, Türkiye Orta asya'ya doğru ilerlerken, ABD'nin Rusya ile iyi ilişkiler içerisinde olarak önüne diktiği bir engel midir?

Rusya ve Ermenistan'ın Elçibey'i bu şekilde düşürebilecekleri ihtimali de gözardı edilemez.

Sorular ve ihtimaller kafalarda; Nahcivan'ı Ermenilerin mi Türkiye'nin mi illhak edip etmeyeceği meselesi önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.

KAFKASBERİSİNDE İNSİYATİF SAVAŞI

Bölgede yoğun bir insiyatif edinme savaşı olduğu kesindir. Basın Nahcivan başkanı Aliyev'in Moskova ve Erivan'la iyi ilişkilerine ve Azerbaycan'daki yönetim iddialanna dikkat çekerek Nahcivan saldırısını Aliyev'in provoke edebileceğini de açık açık yazdı. Yalnız Türkiye karşısında ismini büyütmeye kaygısı yorumuna gitti. Aliyev ise bir Demirel'i bir Anadolu Ajansı'nı arıyor. Sahnede bunlar var. Sahne arkasında

Ankara'nın Bakü politikası Orta Asya'da ters tepti...

ELÇİBEY'E DESTEĞE TEPKİ Türkiye'nin Azerbaycan'da Muttalibov'a karşı, Elçibey'i desteklemesi, eski komünistlerin başında bulunduğu diğer cumhuriyetlerde 'aynı şey bizim de başımıza gelebilir' kuşkusuyla, rahatsızlık yarattı. Ancak krizi diplomatik girişimlerle çözüme çabaları çok olumlu karşılandı.

Aziz UTKAN / ANKARA, (Hürriyet)

TÜRKİYE'nin, Azerbaycan'da eski komünistlerden Ayaz Muttalibov'a karşı muhalefetteki Milliyetçi Halk Cephesi'ni desteklemesi Orta

girişimlerle çözüme çabaları, olumlu karşılandı."

Ancak Karabağ-Nahcivan krizi sırasında kazanılan bu olumlu puanın,

olanları da gazetelerin iç sayfalarında bir sütüne birkaç santimetre giren haberlerde ve kaynakları etkili fıkraçıların satır aralarında görmek mümkün oluyor. Bakü'ye general rütbesinde askeri ateşe atanıyor. Teşkilatlanmada yetenekli olduğu ve Kıbrısta da aynı görevi yürüttüğü bilgisi de veriliyor. Müdahalenin gereksizliği ve Azerilerce yürütülecek uzun bir savaşa hazırlığın önemi satır aralarında vurgulanıyor.

ERMENİLER KÜRTLERİ ARATACAK MI?

Emperyal bir devlet olmak isteyen Türkiye batıda Ege

denizinde ve Trakya'da Helen'lerle, Akdeniz'de Kıbrısta, güneyde Suriye ve Irak'la, doğuda İran ve Ermenistan ile silahlı çatışmanın eşiğindedir. Bir tek Bulgarlarla iyi ilişkiler içerisindedir. Son günlerde Yunanistan ile dostluk antlaşması atağı ve İran'ın büyük silah harcamaları basın manşetlerinde yer alıyor. Bu hükümet bir ülke için hiç istenmeyecek bir durumla karşı karşıyadır. Türkiye'nin emperyal hevesleri, Ermenilerin bölgede yarattığı durum içerisinde diplomatik girişimlerin ötesinde engellenir olmuştur. Ermeniler bu balonu söndürmüşlerdir. Kürtleri ve

PKK'yı aratacak bir potansiyel sorun olarak Ermeniler Türkiye'nin gündemine girmiştir.

BÖLGE DEVRİMİNİ GÖREBİLMEK

Ortadoğu ve Kafkasya, yaşadığımız bölge, bütün gelişmelerin ve halkların birbirini etkileyeceği bir sürecin içerisindedir. Bölge mozayığı ABD karşısında yeni konumlanışa doğru gitmektedir. Devrimci, bu süreci görebilendir.

Kapitalizmin gülen yüzü, ancak bu bölge halklarının kuracağı ileri sosyalizmle ortadan kaldırılacaktır.

IV

BEKAA'DAN BOTAN'A

- * PKK'nın Hafız Esat üzerindeki Washington baskısını dikkate alarak Bekaa'yı kendi iradesiyle terkettiği anlaşılıyor.
- * Hükümet inanmıyor ve sevinemiyor.
- * Türkiye Devleti PKK'yı Bekaa'dan çıkardık derken, Kürt devleti'nin kurulmasına hem kızarak hem de katkıda bulunarak yardımcı oluyor.

Bekaa'yı teftiş edin' demesinden korkuyorlar.

M. Ali Birand, Apo'nun Bekaa'nın eteklerinde olabileceğini yazıyor. Bekaa vadidir. PKK kampı tepededir. Vadinin etekleri ise Lübnan'dır. Buralarda Ermeni mahalleleri ve PKK'den önce buralara çalışmaya gelen Kürtlerin yaşadığı kasabalar var. PKK'nın buralarda da örgütlü olduğuna inanılıyor. Geçirilen bir teftişten sonra kampın yeniden kurulması endişesi sürüyor. Niye sürmesin tabi, boşaltmadan sonra orayı Türk jandarmasının bekleyecek hali yok.

BEKAA'NIN BOŞALTILIP BOŞALTILMADIĞINA İNANMA SORUNU

Başarısız ve acz içindeki hükümet son aylarda üyesi İsmet Sezgin'in Bekaa başarılarıyla övündü. Amerika ile birlikte Suriye'ye yapılan baskının yıllarca beklenen Bekaa'nın boşaltılması sonucunu doğurmasına rağmen hem buna

inanmıyorlar, inandıkları noktada da kafalar kaşınmaya devam ediliyor.

Bekaa vadisinin bir Lübnanlı milletvekiline ait olduğu ve bu kişinin Türkiye'ye başvurarak, vadinin boşaltıldığı ve Türkiye'nin teftişine açık olduğuna bildirdiği bilgisi basının malum köşelerinden alınıyor. PKK da boşaltık diyor. ancak devletin istihbarat ve güvenlik güçleri inanmıyor. Neredeyse Suriye'nin gelin

BEKAA'NIN TARİHSEL MİSYONU BİTTİ

PKK cephesinden gelen haberler ise Bekaa'nın artık misyonunu tamamladığı şeklinde. PKK'nın Hafız Esad üzerindeki Washington baskısını dikkate alarak kampı kendi iradesiyle terkettiği anlaşılıyor. Eskiye oranla çok önemli görmüyorlar ve tarihsel

bir değer veriyorlar. Suriye'nin de bölgedeki politikalarında fazla bir değişiklik beklemiyorlar.

AMERİKA'NIN ÖNLENEMEZ GERİLEYİŞİ

Sonbahar'daki Amerikan seçimlerine kadar devam edebilecek bir bölgesel tablo beliriyor. Washington baskısı ağır ve Bush'un ülkesindeki durumu daha da ağırdır. Demirel gibidir. Ekonomi kötüye gidiyor. Ve son zenci ayaklanmasında görüldüğü gibi ufak bir kıvılcım büyük yangınlara yolaçıyor. 'Adalet yoksa barış da yok' diyen zenciler'in tepkisini geçici bir gösterge olarak almamak gerekir. Bush hiç bir sosyal harcama yapamaz durumdadır. Dünyada hükümümüz hala sürüyor demekten başka yolu bulunmuyor. Amerikan strateji uzmanlarının raporları basına yansımaya devam ediyor ve 'ne

pahasına olursa olsun üstünlük ve öncülük' politikalarının terkedileceği eğilimi yeni strateji önerilerinde ağır basıyor. Sovyetlerin çözümlüşünden sonra Japonya'nın gelişmesi ve Fransız-Alman ortak ordusu girişimiyle başlayan Avrupa inisiyatifi gibi gelişmelere katı ve müdahaleci, gerekirse çatışmacı bakan eski strateji terkedilecek gibi. Mitterand, Bush iyidir, ama sosyal değildir, Amerika çok zaaflidir yönlü demeçler veriyor.

İRAK'TA KÜRT DEVLETİ

Büyük basın Apo'yu hergün bir yerde buluyor. Güney Kıbrıs, Musul, Ermenistan, Libya, Şam. Türkiye devletinin ise işine bakın ki PKK'yı Bekaa'dan çıkardık derken biraz kızarak biraz da katkıda bulunarak Irak'ta Kürt devleti kurduruyor. Meclis'in oluşumu işin aşamasıdır.

Türkiye koruması altında Kürdistan...

PKK, gerideki Bekaa'ya terk etti mi? Bu pek şüpheli gelebilir. Bu şekilde PKK'nın "ulusal gerilemesi" anlamına gelecek bu gelişme, Türkiye'de Kürt meselesine yönelik cesur adımların alınabileceğini mümkün kılıyor. Bu konuda atılacak adımları, PKK'ya taviz diye algılanan ve bu yüzden terörün artacağı ile sürerlerin, "Kürtler" elinden düşmüştür. Bu tür adımlar Türkiye zaten almaya mecburdur. En azından Küsey Irak'ta nüfuzunu güncelleme yapılarak sürdürmektedir.

Türk uzmanlar Irak Kürdistanı'nda televizyon istasyonu kurulmasına yardımcı oluyorlar. Türk devleti, PKK'nın mücadelesi karşısında, 'kendisine karşı olmayacağı' garantileriyle kendisi için hiç düşünülmecek plan ve projelere yardımcı pozisyonuna düşüyor. Bekaa'yı büyük başarı olarak gösterirken şimdiye kadar değil kabul edilmesini telafuzundan bile rahatsız olduğu bir devlete özerklik adı altında Barzani'nin önderliği ve Talabani'nin ana muhalefesinde evet demek zorunda kalıyor.

SESSİZ BİR ÜLKE

BBC'ye göre Türkiye bu gelişmelerden oldukça rahatsız. ama içerde pek ses duyulmuyor. Yalçın Doğan'ın sütümünde bile bir şey bulamıyoruz! Birara Ertuğrul Özkök bu devlet Türkiye'ye katılmak isterse ne yaparız tartışması yapıyor. Böyle bir isteğin iyi olmayacağı, sorunlar yaratacağı sonucuna varıyor!

Çok zigzaglı ve civevli bir mücadele. Sorunları büyüyen ABD emperyalizmi, günlük ve geçici çıkarları için her türlü emperyalist plana yatan Irak kürt liderliği, hevesleri kapasitesini aşan Türkiye devleti ve Bekaa'dan Botan'a PKK.

Apo ve PKK'da gerilimli dönem...

PKK'nın Bekaa Vadisi'ndeki "Mahsun Korkmaz Akademisi" ile ilgili haberler gittikçe yoğunlaşıyor.

Kapandığı, eşyalarını toplayıp çıktıkları ve yerine bir başka Filistinli grubun geldiği ileri sürülüyor. Yabancı ajansların haberleri ve Beyrut Radyosu'nun bu yöndeki haberleri henüz resmi biçimde ve kesinlikle doğrulanamıyor. Dışişleri Bakanlığı da bu aşamada "kesin bir şey" söyleyemiyor.

Yerinde kontrol etmeden ve gözle görmeden bu yöndeki haberleri "dikkatli bir çekimsenlikle" izlemekte yarar var. Zira şimdiye kadar birkaç defa Suriye'nin tutumunu değiştirdiği ve Apo'ya karşı sertleştiği yolunda haberler çıkmış, bir süre sonra bunların gerçek olmadığı anlaşılmıştı. Eğer doğrusa, bu defa Hafız Esat Türkiye'ye verdiği sözü yerine getiriyor de-

defleri de Suriye olacak" demişti.

Hafız Esat PKK konusunda biraz daha dikkatleniyorsa, nedeni Batının genel tutumudur. Orta Doğu'nun en önemli satranç oyuncusu sayılan Esat, başka türlü tutumunu değiştirmezdi...

Yine de ihtiyatı elden bırakmayalım ve bekleyelim.

SORU: APO NE OLACAK VE BU KAMP NEREYE TAŞINACAK?

Simdi sorulması gereken en önemli soru "Apo ne olacak?" sorusudur.

Hafız Esat Apo'nun Şam'da bulunan ve bizim de gidip söyleşi yaptığımız siyasi karargah veya evlerini de kapatacak mı?

SAĞOLASIN YALÇIN DOĞAN

- * Dünyanın en büyük basın ödülü verildi.
- * Yalçın Doğan'ın sütunundan kopma. Milletinden ve Mit'inden de koparsın.
- * Demirel sivilleştirmeden Y. Doğan halk denetimine açtı: Ne oluyor Y. Doğan, Mit'imiz uyuyor mu?

Bravo Cumhuriyet gazetesine. İyice hayata döndüler artık. Dünyadaki en büyük basın ödülünü verdiler.

Bülent Dikmener adına koydukları haber ödülünü bu yıl, MİT Müsteşarı Teoman Koman'la yaptığı söyleşi için Yalçın Doğan'a verdiler. Bilindiği gibi Newroz öncesi Doğan'ın yaptığı bu röportaj epeyce ses getirmişti. Ama bu

ödül, meselenin bilinmeyen yanlarına bizi davet ediyor gibi.

Bildiğimiz neydi? Koman Paşa çağırılmış ve Yalçın Doğan da gitmişti. Burada nasıl bir basın başarısı söz konusu olabilir? Bu iş için seçilmek mi? Sanmıyoruz.

Elde edilen bir rapor filan yok ama paşa gönlü elde etmek de az başarı değil gerçi.

Biz yine düşünelim. Ödülün

bir gazetecilik başarısına ya da sansasyonel bir olay yakalayana verilmesi şart mı? Katkı ve hizmete de ödül verilemez mi?

Kime katkı diyeceksiniz? Bize tabii. Şöyle ya da böyle yurttaşlara. Sağolasın Yalçın Doğan, teşekkürler. Bizi habersiz bırakmadın. MİT ne düşünüyor, ona ne haber geliyor? MİT'imiz uyuyor mu uyumuyor mu?

Artık hep senin sütunundayız unutmama. Büyük sorumluluk aldın. Sıkıştık mı bağıracağız "ne oluyor Yalçın Doğan MİT uyuyor mu?" MİT'i sivilleştirmeden önce halkın denetimine açtın. Yine karanlıktayız Yalçın Doğan'ın, MİT'imiz uyuyor muuu?

Evet, böyle bir ödül yalnız Türkiye'de verilebilir. Çünkü her ülkenin yapısı, ihtiyaçları ve demokrasisi farklıdır. Bu bize has bir hizmettir ve karşılıksız bırakılmaması iyi olmuştur.

Sağolasın Yalçın Doğan, sağolasın Cumhuriyet.

"Bağbozumundan Canşenliğine"

Ocak 91'den bugüne toplumsal muhalefet alanlarında varetmiş oyunlarımızı 27 Haziran 1992 saat 21.00'de Gençlik Parkı Açık Hava Tiyatrosu'nda sergiliyoruz.

Tüm dostlar davetlimizdir.

**CANŞENLİĞİ
OYUNCULARI**

SBF Öğrenci derneğinin düzenlediği seminerler dizisinin 27 Mayıs'ta yapılması gereken ikincisine Yalçın Küçük ve Levent Koker konuşmacı olarak davet edilmişti. Kousu 27 Mayıs olan seminere Yalçın Küçük bir yanlış anlaşılardan dolayı katılamadı. Kendisine panel olarak yapılacağını söylediğini, bundan dolayı bu nazik daveti kabul ettiğini söyleyen Y. Küçük daha sonra seminer olduğunu öğrendiğini, prensip olarak tanımadığı kişiyle seminer yapamayacağından geleceğini ilgili kişilere ilettili. Y. Küçük eğer gelecekte SBF Öğrenci Derneği bir panel düzenlerse sevinerek katılabileceğini söyledi.

"KURTULUŞ HAREKETİ" *

Yalçın Küçük

"Hareket" bir yerlere gitmeyi anlatıyor.

"Kurtuluş", bir programdır.

Herhangi bir kurtuluş programı olmayan bir hareketin hiçbir zaman iktidar olmayacağına inanıyorum.

Bu nedenle hem kurtuluşu ve hem de hareketi seviyorum.

Seksenli yılların başında Doğan Avcıoğlu ile, mümkün olan sıklıkta buluşuyordum. Belki de ben, Gülseli'den başka, Doğan'ın tek gördüğüydim. Bir gün bana beraber olduğum, politik alanda birlikte yürüdüğüm bir arkadaşımı şikayet etti. Benim çok yakınım sanıyordu ve yaptıklarını doğru bulmuyordu.

Çamlıca'da bir tür "münzevi" yaşıyordu; ancak herkesi çok yakından biliyordu. Bunu Mehmet Kemal fark etmiş; ben, buna şaşırırım. Herkesi ve en yakından biliyordu, diye yazıyordu; önce şaşırılmış ve daha sonra şair sezgisiyle, bunun "iş" olduğunu anlamıştı.

Politikacı, ciddi politikacı, herkesi bilmek zorundadır.

Doğan'a itiraz edilebilir; ancak son derece ciddi bir politikacı olarak yaşamıştır. Bunu bildiğim için, sözü hiç uzatmadım, "Doğan" dedim, "senin işin kolaydır, buraya çekildin, uzaktan izliyor ve yeni kadroları bekliyorsun"; ben böyle yapmayı hiçbir zaman düşünmedim. Politika, bir kadro işidir. "Ben" dedim, "on tane onda bir adamı biraraya getiriyor, bir adam yapıyor ve bunlarla yürüyorum", sonra bir yağmurda, bir güneşte, on tane onda bir adamdan yaptığım bir adam on parçaya ayrılıyor. Bunları söyledim.

Bizim "Kurtuluş Hareketi" köksüzdür.

Bizim "Kurtuluş Hareketi" devşirmedir.

Buraya hep on tane onda bir adamları yapıştıran bir adam yaparak geldik; gelebildiğimiz yere geldiğimiz için çok sevinç duyuyorum.

New Haven'de, Yale Üniversitesi'ndeydim; yazın, Dünya Bankası'nda çalıştırmak için mülakata geldiler. Her milletten yüksek lisans öğrencisi vardı; beni de seçtiler. Yazın gittim.

Dünya Bankası, "H" Street üzerindedir. Yanında

Uluslararası Para Sandığı, bütün halkçı hükümetlerin belası, IMF var; birbirine geçiliyor. "Beyaz Saray" da "H" Street üzerindedir; World Bank-IMF ikilisi ile çok yakında bir yeredir. O zamanlar Türkler, henüz uluslararası civil servant, henüz uluslararası sivil hizmet, alanında çok yeniydiler; Dünya Bankası'nda, Türkiye'den bir Münir Benjenk ve bir de Hurşit Çalık vardı. Hurşit Bey, beni aldı ve kafeteryada yemeğe çağırdı; sonra, Dünya Bankası ile Beyaz Saray arasında yürüdük, sohbet ettik.

Hurşit Bey, hep Türkiye'de olamamaktan ve Türkiye'ye dönmekten yakınıyor ve çok yakında döneceğini anlatıyordu. Bu, hiçbir zaman benim sorunum olmadı; bana göre insan her yerde insandır ve her yerde insan olmalıdır. Yaşamak her yerde sanattır ve her yerde onurlu olmalıdır.

Onur, şimdi serüvenin ucundadır.

Hurşit Bey, bana, lisede çok başarılı oğlundan söz ediyordu. Amerika'da, bütün öğrencilerden daha parlaktı. Bir yıl içinde liseyi bitirecekti ve Türkiye'ye gelecekti. Hurşit Bey, bir yıl içinde, Türkiye'ye gelmeyi planlıyor ve Dünya Bankası ile Beyaz Saray arasında gidip gelirken bunları bana anlatıyordu. Ben, bunlarla hiç ilgili olmadım; yaşamak bir serüvendir, ben bunu biliyorum. Hurşit Bey, benim ilgisizliğimden, Türkiye'ye gelmeleri için acele etmediğimden cesaret almış olabilir; yavaş yavaş sevgili oğlunun üniversite eğitiminden söz etmeye başladı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi olabilirdi; ancak "ama" olmayabilirdi. Oğlu Mehmet açıkta kalabilirdi; ben de sessizliğimle onanmış oldum ve böylece Hurşit Bey'in dönüşü bir dört yıl daha attı.

Ben dünya politikasıyla ilgiliydim; Hurşit Bey dönüşünün tarihi üzerinde kafa yoruyordu. Maliye Bakanlığında yöneticilik yapmış ve zamanın Başbakanı Menderes ile ihtilafa düşmüş, gurbet ellere gelmiş ve "gurbetçi" olmuştu, dönünce emekliliği ne olacaktı, bunu benimle tartışmak istiyordu. Dünya Bankası'ndan emekli olabilirdi ve bunun için ise on iki yıl gerekiyordu. Böylece Hurşit Bey'in dönüşü on iki yıl kadar geri kalıyordu.

Halkçı hükümetlerin belası IMF ile Pax Americana'nın merkezi White House arasında adımlarken, sessizliğimle, Hurşit Bey'in dönüşünün bir on iki yıl daha gecikmesine izin verdim; beni ilgilendirmiyordu ve Hurşit Bey pek çok rahatladı. Ancak bu adımlama, beni çok etkilemiştir; bunun için yazıyorum.

* Başak Yayınevi'nce yeni basımı yapılan 'Kurtuluş Yazısı' kitabına önsöz

nusu etmişti. Yukarıda sıraladığımız üç olumsuz tutumu, bu iki polemikle gösterebilecek kadar 'malzeme' bulunduğundan başka hiç bir kaynağa başvurma ihtiyacı yok. Ancak bir istisnaıyla ki, 19. sayıdaki polemik yazısı, 17. sayıda başlayan bir dizi yazı. O

halde 17. 18. ve 19. sayılardaki aynı başlıklı yazıya bakılacak, "Marksizmi tahrifte yaşıyorlar." Kimlerin defteri dürülmüyor ki!

17. 18. ve 19. sayıdaki dizi yazı imza taşıyor. Bu özelliği ve adının iddialığı ile yazının belli bir merkeziliği ve 'yoğun' bir çabayı ifade ettiği söylenebilir.

İşe diyalektikle başlayalım. Bu, derinliği, gittikçe kavramamıza yol gösterebilir. Örnekleterek tarif ediyorlar; "en değişmez gördüğümüz kayalar bile değişikliğe uğramaktadır." (1) Nasıl buldunuz? İyi mi? Artık başka izaha ihtiyaç duymuyorsunuzdur umarım. İhtiyacınız olsa da bu derinlik üstüne çok şey söylemek istemiyorum; ilkokul öğrencileri için eğitmenin tarifnamesi olarak değerlendirilebilir. Unutulmuş olabilir, eğitmenler, okur yazar olanlardan seçiliyor-du!

Bağışlanmayı dileyerek daha ciddi olmaya çalışacağım. Bu anlayış, 20 yıldır işçi sınıfı doktrinini en doğru şekilde savunduğu, Türkiye'de komünist hareketin tek temsilcisi olduğu iddiasındadır. Sınıf temelinde siyaset yaptığı için de (!) işçi sınıfına hiç bir açıdan toz kondurmama kaygısındadır. Bu kaygı olunca da kimi sözde marksistlerin, işçi sınıfının niceliği konusundaki günümüzdeki çarpıtmalarına da göğüs germeyi şanımdan bilmektedir. Birileri "robotların canlı işgücünün yerini alarak ona duyulan ihtiyacı azalttığı" iddiasını mı (!) ileri sürüyor? Görev başa düşmüştür. Hem de genelde yaptıkları soyut akıl yürütmelerinden de fedakarlık yaparak, somut tahlillerle konuya açıklık getirirler; istatistiki veriler kullanarak bir çırpıda hallederler bu işi. Fransa'da çalışanların sayısı 1977'de 21493000 iken, 1985'te 21193000'e mi düşmüştür? Robotistler sevinmesin; Ö. D işsizlik oranını hesaba katar ve "bu durumda istihdam edilen işçi sayısı 1977'ye göre azalmış görüldüğü Fransa'da işçi sayısında %4.3 artış olduğu anlaşılır" (abç) deyiverir.

Okur diyebilir ki "istihdam edilen işçiyle çalışabilir nüfus sayısının, robotların canlı işgücünün yerini alıp almadığı konusunda ne tür bir ilişkisi var?" Valla bu ilişkiyi ben kurmuyorum. Gel gör ki robotların canlı işgücünün yerini alıp alamadığı tartışmasında bu ilişkiyi hem de marksizm adına Ö. D. kuruyor. Takdir okurundur: "Hiç kuşkusuz işçi dendiğinde sadece o anda istihdam edilmiş olanlar değil işsiz olan-

ları da anlamak gerekir." (2)

Konuyla direk bağlantılı olmasada sormak gerekiyor, öyleyse niye ayrıca "işsiz" diye bir ayrı tanım kullanılıyor?

Bu tartışma konusu, sanayinin gelişmesiyle istihdamın arttığı-artmadığı tartışmasıyla karıştırılmamalıdır. Burada sözkonusu sanayileşme değil, belli bir üretim kapasitesi için teknolojik gelişmenin - uç noktada robotların üretime girmesinin-

canlı işgücünün istihdamına, o alandaki etkisidir. Yoksa üretim kapasitesinin artırılması veya sanayileşmenin gelişmesi, her yeni üretim birimi alanı için bile, otomasyona rağmen, başlangıçta az da olsa canlı işgücüne istihdam alanı yaratmaktadır. Oysa mevcut bir üretim birimi ya da alanına "robot" girmesi canlı işgücünün istihdamını azaltmaktadır. Konudan uzaklaşmamak için tekrar edecek olursak, burada Ö.D'nin yanlışlığı; çalışabilir nüfusla, fiilen çalışan nüfusu aynı şeymiş gibi algılamaları ya da sunmasıdır.

Kavramlar üstüne kavga çok da anlamlı olmayabilir. Ama kavramların da bir tarihi vardır ve her isteyen, herhangi bir kavramı işine geldiği bir anlamda kullanamayacağı gibi, yeni anlamlar da yüklemek hakkına sahip değildir. Kapitalizm sonrasının adı konusunda da böylesi bir tartışma vardır. Geçiş toplumu mu, proletarya diktatörlüğü mü, sosyalizm mi türü bir tartışma vardır. Ve içerik olarak bu tartışmanın özü, devrim sonrası sınıfların varlığı-yokluğu, devletin ve düzenin niteliği üstünedir. Ö. D ile bu konuda bir polemige girme ihtiyacı yok, çünkü görüleceği gibi O'nun bu konuda net bir bakışı yok. Bakalım;

"Onun (marksizmin) bu özelliği (katıksız devrimci bir dünya görüşü olması) tarihsel olarak son sınıflı toplum olan kapitalizmi yoketme yeteneğine sahip tek sınıf olan proletaryanın dünya görüşü olmasında kendisini açığa vurur" (abç)(3)

Öncelikle küçük bir düzeltme gerekiyor. Marksizm "proletaryanın dünya görüşü olduğu için katıksız devrimci bir dünya görüşü olduğu açığa çıkmaz. Yani "proletarya kabul etti" diye katıksız ve devrimci olmaz. Ancak böyle olduğu için sınıfın dünya görüşü olduğu söylenebilir. Bir de marksizme sadece bir dünya görüşü olarak sunmak, yani daraltmak iyi bir kavrayış olmasa gerek. Çünkü, dünya görüşü ancak bir boyutudur. Halbuki marksizmin özünde bir yöntem olduğu hep söylenir. Tarihi ve günü çözümlenmemizde bir yöntem sunduğu gibi, geleceği tasavvurumuzda da, tarihten ve gündenden yola çıkarak, eylemimize yol gösteren, istencimize yol gösteren, ideolojimizdirde. Dünya görüşü, daha çok olana ilişkinse, ideoloji olmasını istediğimize ilişkindir.

VAROLUŞ SANCILARI - II

Nejdet Kanbir

Başlarken şu düşüncemi aktarmalıyım; ironik değil samimi bir soru bu: Yalçın Küçük'ün ve toplumsal Kurtuluş'un kimi görüşlerinin çarpıtıldığı bir gerçek, ama ya bu çarpıtmayı yapanlar kasıtlı değil de kimi yetmezliklerinden ve yaygın önyargıların etkisinde, iyice incelemeden, üstünde kafa yormadan 'hızlı' kararlar veriyorlarsa ve bunun farkında değillerse, bu hatalarını onlara göstersek, Yalçın Küçük'ü ve Toplumsal Kurtuluş'u doğru anlamaları, iyice kavramaları için ayrı bir çaba göstersek acaba işe yarar mı?

Kimi çevrelerle böylesi bir diyalog kurmak oldukça zor, ama birebir ilişkiye geçebildiğimiz birçok insanın aynı yanılgılar içinde olduklarını ve girilen diyalogun olumlu sonuçlar verdiğini bildiğimden, yukarıdaki düşüncemin pek de yersiz olduğu söylenebilir. Ne yazık ki birçok çevre ve insan "ununu elemiş eleğini asmış" türünden kafasını 'dükkanından' dışarı çıkarma zahmeti, siz buna cesareti diyebilirsiniz, göstermiyorlar, yapılan sadece soyut akıl yürütmeler ve masabaşından, diyalogsuz yargılar ve temelsiz karalamalardan ibaret, sonuçta ortada... Hiç halinden memnun olan yok, herkes için "gerekli"ler "gerekli"ler.... Ne zaman gerçekleşecek, kimler gerçekleştirecek bu 'gerekli'leri? Asıl sorun da bu galiba.

Özgürlük Dünyası, Türkiye yakın sol tarihinde 'izler' bırakan bir anlayış'ın günümüzdeki halini temsil etmektedir. MDD kaynaklı bu anlayış bir zamanlar Çin'i Kâbe ilan etti. Herşeyin en doğrusunu Çin'de ve Çin'i keşfetmede, en doğru keşfi kendinde gördü. Bir zaman geldi, yine en doğru kendini bilerek Çin'i reddetti ve yine en doğruyu da, en doğru bir şekilde yeniden keşfederek Arnavutluk'a biat etti.

Zaman geldi, Arnavutluk da gitti, şimdi, galiba, tek başına en doğruyu biliyor!

Düşünüyorum; acaba bir başka en doğruyu da yine keşfedecek mi? Bu merak zamanla yanıtını bulacak, şimdilik adıyla **şanıyla** bir tek en doğru bu anlayıştır! Bize "Megalomani" atfeder, haklı olabilirler, ama hakları zayı olmasın, en doğruculukta "megalomani" şanlarına layıktır!

Bu anlayışın tarihini ve bugünkü tezlerini topyekün değerlendirme bu yazıyı aşan bir konudur ve bu ihtiyaç bizim açımızdan bugün yoktur. Bu ihtiyaçsızlık iki nedenden kaynaklanıyor; birincisi, bu değerlendirme büyük oranda yapılmıştır, ikincisi, bu anlayış tarafımızdan bilinmekte ve Türkiye devrimci sosyalist hareketi yelpazesinde epey geri bir ideolojik konumda sayıldığından gündemimizde değildir. Sosyalist sol'da saymadıklarımızın kendilerini bu cephe- de göstermeleri durumunda yaptığımız ideolojik mücadele ve teşhir ayrı tutulursa asıl olarak polemiklerimizi çizgimize yakın bulduğumuz anlayışlarla ve ortaklığı artırsın diye yapmayı daha faydalı buluyoruz.*

Bizi polemiklerine konu edenlerin ise çoğunlukla bu anlayışta olmadıklarını biliyoruz. Zaten bir çok polemige de polemik değil, küfürname, çarpıtma, hatta düşmanlık yaratma çabası demek daha doğru olacaktır. Bazıları da çektikleri varlık olamama sancısı, Özgürlük Dünyası'nda biraz tersinden işleyen sürece, yok olmamak sancısı, devlete ya da egemen ideolojiye değil de devrimci sosyalist anlayışa, saldırı şeklini alıyor. Bu hezeyan, bir çok olumsuzluğu biraraya getirebiliyor. Örneğin,

1. Özgürlük Dünyası, anlayış olarak zaman zaman kimi "marksistler"in defterlerini düreyim derken, kendi günah defterine sayfalar ekler.

2. Yine, kimsede doğru bulmadığı polemiklerin de, amacını gölgelememek, en doğru kendi olmak megalomanisi ile bilinçli çarpıtmalar yapar. İleride örneklerini göreceğimiz bu çarpıtmalar, bilinçli değilse birer aptallık şaheseri olarak yine defterlerine eklenecektir.

3. Polemik adına düzeysizlik sınırlarını zorlar ve altına bir "tuğla" olsun koymadan, "dağlar" gibi soyutlamalarla, bir çok sıfat birden yakıştırarak, hasmını, kavramların sihirli gücüyle tuzla buz eder. Sonuçta namıyla, **şanıyla** bir pehlivan dolaşır ki ortada, yakından bakınca, fikir jimnastiği ile mutlanmış bir sahtecilik çıkar karşınıza.

KABARAN DEFTERLER

"Marksizmi tahrifte yarışıyorlar"

Her polemik bir ihtiyaçtan doğar. Özgürlük Dünyası Mart 92, 41. sayısından önce de 19. sayısında Toplumsal Kurtuluş ve Yalçın Küçük'ü polemik ko-

*- Bu tutumumuz çerçevesinde Ekim Hareketi'yle bir süre öncesine kadar süren tartışmalara, T.K. ve Ekim çevrelerinde sempatiyle bakılıyordu. Ancak tartışmalar anlamsız bir şekilde tıkandı. Bu, bugün çok daha açık görülüyor. Bu işin sorumlularından H. Y. bugün ne yapıyor? H. F. ve Ekim nerede duruyor? Bu ve diğer basiretsizliklerin sosyalist solu getirdiği konumdan memnun olan var mı?

nuşu etmişti. Yukarıda sıraladığımız üç olumsuz tutumu, bu iki polemikle gösterebilecek kadar 'malzeme' bulunduğundan başka hiç bir kaynağa başvurma ihtiyacı yok. Ancak bir istisnaıyla ki, 19. sayıdaki polemik yazısı, 17. sayıda başlayan bir dizi yazı. O halde 17. 18. ve 19. sayılardaki aynı başlıklı yazıya bakılacak, "Marksizmi tahrifte yarışıyorlar." Kimlerin defteri dürülmüyor ki!

17. 18. ve 19. sayıdaki dizi yazı imza taşınmıyor. Bu özelliği ve adının iddialılığı ile yazının belli bir merkeziliği ve 'yoğun' bir çabayı ifade ettiği söylenebilir.

İşe diyalektikle başlayalım. Bu, derinliği, gittikçe kavramımıza yol gösterebilir. Örnekleterek tarif ediyorlar; "en değişmez gördüğümüz kayalar bile değişikliğe uğramaktadır."(1) Nasıl buldunuz? İyi mi? Artık başka izaha ihtiyaç duymuyorsunuzdur umarım. İhtiyacınız olsa da bu derinlik üstüne çok şey söylemek istemiyorum; ilkokul öğrencileri için eğitmenin tarifnamesi olarak değerlendirilebilir. Unutulmuş olabilir, eğitmenler, okur yazar olanlardan seçiliyordu!

Bağışlanmayı dileyerek daha ciddi olmaya çalışacağım. Bu anlayış, 20 yıldır işçi sınıfı doktrinini en doğru şekilde savunduğu, Türkiye'de komünist hareketin tek temsilcisi olduğu iddiasındadır. Sınıf temelinde siyaset yaptığı için de (!) işçi sınıfına hiç bir açıdan toz kondurmama kaygısındadır. Bu kaygı olunca da kimi sözde marksistlerin, işçi sınıfının niceliği konusundaki günümüzdeki çarpıtmalarına da göğüs germeyi şanından bilmektedir. Birileri "robotların canlı işgücünün yerini alarak ona duyulan ihtiyacı azalttığı" iddiasını mı (!) ileri sürüyor? Görev başa düşmüştür. Hem de genelde yaptıkları soyut akıl yürütmelerinden de fedakarlık yaparak, somut tahlillerle konuya açıklık getirirler; istatistiki veriler kullanarak bir çırpıda hallederler bu işi. Fransa'da çalışanların sayısı 1977'de 21493000 iken, 1985'te 21193000'e mi düşmüştür? Robotistler sevinmesin; Ö. D işsizlik oranını hesaba katar ve "bu durumda istihdam edilen işçi sayısı 1977'ye göre azalmış görüldüğü Fransa'da işçi sayısında %4.3 artış olduğu anlaşılır" (abc) deyiverir.

Okur diyebilir ki "istihdam edilen işçiyle çalışabilir nüfus sayısının, robotların canlı işgücünün yerini alıp almadığı konusuyla ne tür bir ilişkisi var?" Valla bu ilişkiyi ben kurmuyorum. Gel gör ki robotların canlı işgücünün yerini alıp alamadığı tartışmasında bu ilişkiyi hem de marksizm adına Ö. D. kuruyor. Takdir okurundur: "Hiç kuşkusuz işçi dendiğinde sadece o anda istihdam edilmiş olanlar değil işsiz olan-

ları da anlamak gerekir." (2)

Konuyla direkt bağlantılı olmasada sormak gerekiyor, öyleyse niye ayrıca "işsiz" diye bir ayrı tanım kullanılıyor?

Bu tartışma konusu, sanayinin gelişmesiyle istihdamın arttığı-artmadığı tartışmasıyla karıştırılmamalıdır. Burada sözkonusu sanayileşme değil, belli bir üretim kapasitesi için teknolojik gelişmenin -uç noktada robotların üretime girmesinin-

canlı işgücünün istihdamına, o alandaki etkisidir. Yoksa üretim kapasitesinin artırılması veya sanayileşmenin gelişmesi, her yeni üretim birimi alanı için bile, otomasyona rağmen, başlangıçta az da olsa canlı işgücüne istihdam alanı yaratmaktadır. Oysa mevcut bir üretim birimi ya da alanına "robot" girmesi canlı işgücünün istihdamını azaltmaktadır. Konudan uzaklaşmamak için tekrar edecek olursak, burada Ö.D'nin yanlışlığı; çalışabilir nüfusla, fiilen çalışan nüfusu aynı şeymiş gibi algılamaları ya da sunmasıdır.

Kavramlar üstüne kavga çok da anlamlı olmayabilir. Ama kavramların da bir tarihi vardır ve her isteyen, herhangi bir kavramı işine geldiği bir anlamda kullanamayacağı gibi, yeni anlamlar da yüklemek hakkına sahip değildir. Kapitalizm sonrasının adı konusunda da böylesi bir tartışma vardır. Geçiş toplumu mu, proletarya diktatörlüğü mü, sosyalizm mi türü bir tartışma vardır. Ve içerik olarak bu tartışmanın özü, devrim sonrası sınıfların varlığı-yokluğu, devletin ve düzenin niteliği üstündedir. Ö. D ile bu konuda bir polemige girme ihtiyacı yok, çünkü görüleceği gibi O'nun bu konuda net bir bakışı yok. Bakalım;

"Onun (marksizmin) bu özelliği (katıksız devrimci bir dünya görüşü olması) tarihsel olarak son sınıflı toplum olan kapitalizmi yoketme yeteneğine sahip tek sınıf olan proletaryanın dünya görüşü olmasında kendisini açığa vurur" (abc)(3)

Öncelikle küçük bir düzeltme gerekiyor. Marksizm "proletaryanın dünya görüşü olduğu için katıksız devrimci bir dünya görüşü olduğu açığa çıkmaz. Yani "proletarya kabul etti" diye katıksız ve devrimci olmaz. Ancak böyle olduğu için sınıfın dünya görüşü olduğu söylenebilir. Bir de marksizme sadece bir dünya görüşü olarak sunmak, yani daraltmak iyi bir kavrayış olmasa gerek. Çünkü, dünya görüşü ancak bir boyuttur. Halbuki marksizmin özünde bir yöntem olduğu hep söylenir. Tarihi ve günü çözümlenmemizde bir yöntem sunduğu gibi, geleceği tasavvurumuzda da, tarihten ve günden yola çıkarak, eylemimize yol gösteren, istencimize yol gösteren, ideolojimizdirde. Dünya görüşü, daha çok olana ilişkinse, ideoloji olmasını istediğimize ilişkindir.

Alıntıya geri dönebiliriz. Marksizmin proletaryanın dünya görüşü olması, proletaryanın da kapitalizmi yok etme yeteneğine sahip olmasına itiraz olmayabilir. Ancak bir tesbit var ki, aynı yazının 19. sayıdaki devamıyla çelişmektedir.

Ö. D'nin, kapitalizm sonrası toplumun niteliği ve adlandırılması konusunda net bir görüşü olmadığını iddia (!) etmiştik, yukarıdaki alıntıya aşağıdakiyle bir karşılaştıralım:

"ML Partiler programlarının başına bunun için (karşı devrim olasılığı n.k.) proletarya diktatörlüğü yazıyorlar, bunun için komünizmin birinci aşaması, sosyalizm aşamasını sınıf mücadelesinin bütün şiddetiyle sürdüğü bir dönem olarak biliyorlardı" (abç) (4)

Şimdi hangisine inanacak Ö. D okuyan biri? "Son sınıflı toplum olan kapitalizm" tesbitine mi, yoksa "sınıf mücadelesinin bütün şiddetiyle sürdüğü" bu anlamda da son sınıflı toplum olan "sosyalizm" olduğu tesbitine mi doğru diyecek?

Acaba diyorum, Ö. D ne yazdığından, ne yayınladığından haberli mi? Akla gelen, lafın gelişine göre yazılıp, okur da bu kadar dikkatsiz, birikimsiz ve tek okuduğu şey de Ö. D'mı sayılıyor? Öyle olsa bile, bu bariz çelişki neden hala düzeltilme ihtiyacı duyulmuyor? Ben şahsen sayfalarında, hangisine karar verdiklerini okumak isterim, son sınıflı toplum kapitalizm mi yoksa sosyalizm midir?

Kavramların da tarihsel olduğunu tekrar ederek, bu güne kadar Ö. D'nun yazdığının dışında, işçi sınıfının ve proletaryanın aynı anlama geldiğini açıkça yazan bir klasik bilmiyorum. Ancak bu iddiada bulunmadan birbirinin yerine kullanılması sözkonusudur. Ö. D'nun yazdığına göre birileri bu iki kavramı karşı karşıya koyuyormuş, hayır, bu konuda Ö. D'nin itirazına katılabiliriz. Bu kavramlar birbirine karşı değildir. Ancak birbirinin aynı da değildir. "...biz her zaman olduğu gibi proletarya ve işçi sınıfı sözcüklerini eş anlamlı olarak kullanmaya devam edeceğiz." (5)

Vulgarlık bu olsa gerek, kavram değil; sözcük.

Oysa bir yerde de şöyle deniyor; "... bilgi, kavramlarla kurulur ve bu kavramların içerikleri herkes için, özellikle aynı literatürü kullananlar için, aynı olmazsa iletişim sağlanamaz" (6) Ve bir sayfa sonra ise, yine "kavram" ile "sözcük" ayrımının önemini vurguluyor; "...(kavram yerinde ve anlamında kullanılmadığı durumda -N.K) kavram olmaktan çok sıradan bir

sözcük durumuna gelir" diyor, ama kendileri aynı yanlışı yapıyor.

Bir fırsat

yaratalım

Kapitalizmin evrimi içerisinde gittikçe eriyen orta katmanlardan, küçük burjuvalardan bah edilirken, "gittikçe proleterleşen" ya da "proletaryanın saflarına katılan" deniyor. Niye "gittikçe işçileşen", ya da "işçi sınıfının saflarına katılan" denmiyor? Ya "proletarya diktatörlüğü"? Ona neden "işçi sınıfı diktatörlüğü" denmiyor? Ya da; madem aynı, niye iki ayrı kavram var ve halen kullanılıyor?

ve bir cüretli davranışta da biz bulunalım, bu "eş" olmama iddiamızı tartışmaya açık bir şekilde sokalım. Yine uzağa gitmeden, Ö. D'ndan başlayabiliriz. Marx'tan bir alıntı yapıyorlar ve 'eş' anlamda kullanıyor olduklarından olsa gerek, alıntıya girişte "sınıf"a, kendi deyişleri

ile "proletarya"ya, "tarihi bir kategori" olarak yaklaşıyorlar ve bunun Marx'ta olduğu söyleniyor. Oysa alıntıda şu geçiyor: "... öyle bir sınıf kendini tarihsel ünvanlarla değil, sadece insan olma ünvanına bağlasın," ve alıntı şöyle bitiyor: "işte bu sınıf işçi sınıfıdır." (7)

Şimdi ne denebilir? "Tarihi kategori" mi, "insan olma" kategorisi mi? Belki proletaryaya "tarihi kategori" diyebilirler, ama başvurdukları alıntıda Marx, işçi sınıfına "tarihi kategori" denilmesine izin vermiyor. Tartışma zemini içine bir çok şey söylemek mümkün görünüyor.

Kapitalizmin evrimi içerisinde gittikçe eriyen orta katmanlardan, küçük burjuvalardan bah edilirken, "gittikçe proleterleşen" ya da "proletaryanın saflarına katılan" deniyor. Niye "gittikçe işçileşen", ya da "işçi sınıfının saflarına katılan" denmiyor? Ya "proletarya diktatörlüğü"? Ona neden "işçi sınıfı diktatörlüğü" denmiyor? Ya da; madem aynı, niye iki ayrı kavram var ve halen kullanılıyor?

Tartışsın; öyleyse işçi sınıfıyla proletarya eş kavramlar değildir ama haklarını teslim edelim, karşı da değildir, sadece farklıdır. Tartışsın; hem nitelik olarak hem de nicel olarak farklı kapsamların ifadesidirler.

Proletarya diktatörlüğünün, "demokrasinin en gelişmiş hali" olduğu söylenir. Tüm emekçi kesimler için, yani toplumun büyük bir çoğunluğu için demokrasi olduğundan bahsedilir. Yani burjuvaları ve burjuva isteklerini ileri sürenleri dışında bırakan bir demokrasi. Ama işçi sınıfı diktatörlüğü değil proletarya diktatörlüğü denir. Ö.D. yine eş anlamda kullanıp kullanmamayı tartışabilir. Sonuçta aynı kefeyle indirgerse "tahrif etme" özelliğini hak etmiş olmaktan haklılıkları artar.

Başlarda "robot" tartışmasının bir boyutuna değinmiştik. Aynı tartışmanın bir başka boyutunda şöyle:

"Robot... değer yaratan bir makine değil" (8) deniyor, biraz sonra şu dahiyane soru soruluyor: "... şu soru açıkta kalıyor: Bugüne kadar değer yaratan bir makine icat edilmediğine göre... üretilen metallerin

değeri nerden gelecek?" (9)

Eğer amaç 'en doğruculuk' adına mahkumiyet kararı çıkartmaksa, seçmecilik vazgeçilmez bir yöntem olur. Burada seçilen ama aktarılmayan satırlar şunlar olmalı; Ö.D. yazarı Kapital'in 1. cildi sf. 401'den şu satırları bir yere not etmiş olabilir; "Makine de, değişmeyen sermayenin bütün diğer öğeleri gibi yeni değer yaratmaz." (abç) Ama notun da cümlelerin devamı büyük ihtimalle yoktur ve değer kavramının başındaki "yeni" de yoktur. "... yeni değer yaratmaz, yalnızca oluşmasına hizmet ettiği ürüne kendi değerini katar". (abç)

O halde makinanın "değer yaratmadığı"ndan de-ğil de " yeni değer" yaratmadığından sözetseydi ya da bunu anlarsaydı, dahiyane (!) soru açıkta kalmayacağı gibi "tahrif" kervanına katılmayacak, defterini kabartmayacaktı. Makinenin değer yaratması, kendinde somutlaşmış değer yaratıcı emeği üretim sürecine aktarmasıyla gerçekleşir. Peki yeni değer yaratmayıp, aktardığı değerün üstünde kalan üretkenlik nasıl adlandırılacak? Ö.D'nin buna bir yanıtı var mı?

Eğer, aktarılan değerden daha fazla bir verimlilik olmadığını iddia ederlerse "şu soru açıkta kalıyor"; makinalaşmayı Ö.D keşfedip teşvik etmediğine göre, kapitalizm neden canlı emek yerine makine ikame etti? Yani "emek tasarrufunun" ne anlama geldiği sorusu da Ö.D açısından "açıkta kalıyor."

Ö.D'nin yaptığı yanlışın bir başka boyutu da, sosyalizmde de vazgeçmeye niyetli olmadığı emek-değer yasası ışığında bile değerün bileşenlerini kavramamasıdır. Oysa ki satırlarını cimbrizlayarak aklına not ettiği ve okura aktarmadığı Kapital'i biraz olsun kavramış olsaydı, unutmuş olsa bile bir index taramasıyla neyi nerede bulacağını bilir ve en azından okuru cahil yerine koymamak için kapitalist üretim biçiminde ürünün değerinin nelerden oluştuğunu hatırlayabilirdi. Ya böyle bir ihtiyacı yoktur ya da okurunu sadece Ö.D okumakla yetinen kuru kavgacılar saymaktadır. Oysa bugün kavgada ayakta kalmanın en önemli koşulu bilgiye sahip olmak, bilerek kavgaya emektir.

Biz, Ö.D'nin varsayımlarının içinde değiliz. Onun için bizi 'şaşırtan' her sorusunda eğer belleğimiz yetmezse yazılı belleğe başvurmayı bir yöntem olarak benimseyenlerdeniz. Şimdiki 'şaşkınlıkla' da şu satırları yeniden okumak ihtiyaç oldu, aktaralım: "Kapitalist biçimde üretilen her metanın değeri şu formülle temsil edilir: S= s+d+a" (10) Devamını aktarmak anlamlı olmayacak, dileyen kaynağına başvurabilir, Ö.D da, belki bu vesileyle artı-değeri de keşfeder, değer için! Sonra da şunu çözümlömeye zaman ayırabilir: "Metan kapitaliste maliyeti ile gerçek üretim maliyeti, birbirinden tamamen farklı iki büyüklüktür." (agy) Bakarsınız kapitalistin de "gerçek üretim maliyeti"nin bir unsuru olduğu keşfedilir!

Bu keşifinden sonra tek tek ürünler veya sektörler analizinde takılıp kalmaktan kurtulur, toplumsal maliyet ve fiyat ilişkisi üstüne yeni keşiflerde bulunur. Sonra da bakarsınız bu analizlerde kapitalistin "gerçek üretim maliyeti"nin bir unsuru olmasını, yani kârı, yani artı-değeri, kapitalist üretim biçiminin doğasından olduğunu keşfeder. Böylece, sonrası süreçlerde Ö.D'nda daha ciddi çabaların ürünlerini görebilme imkanını buluruz, demagogiler ve vulgari-zasyon azalır.

Ö.D'ndan yaptığımız alıntıya geri dönelim:

"Bugüne kadar değer yaratan bir makine icat edilmediğine göre..." bugünden sonra icat edileceği anlamsız iddiasında bulunmayalım, ama şöyle devam edebiliriz:

"(makinanın) Aktardığı değer ne kadar az olursa o kadar fazla üretken olur ve yaptığı hizmet, doğa kuvvetlerinininkine o kadar fazla yaklaşır. (abç) (11)

Ö.D'nin bizi 'şaşırtan' sorusuna karşılık bir sorumuz olsun: Makinece 'aktarılan' değer, bunun azlığıyla ters orantılı üretkenlik, bu üretkenlikle doğru orantılı olarak, hizmetin doğa kuvvetlerininir hizmetine yakınlık ne anlama gelir?

İkinci bir soru; şimdi, "marksizmi tahrif" eden kimdir? Marksizmi kavramadan, yöntemini ve bilgisini özümsemeden, marksizm adına demozojik düzeysiz karalamalar yapan kimdir?

"Makinenin değer üretmediği" demozojik bir laf yığındır. Çünkü makine değer aktarıcıdır bu aktarmayla kendinde somutlaşmış bir değeri yeni bir nesnede yeniden yaratır, ama "yaptığı hizmet", yani üretkenliği ile aktardığı değer arasında fark asıl dikkat edilmesi gereken noktadır. Ve bu kapitalizmde kapitaliste kaldığı için olsa gerek Ö.D. bunun farkında değil. Oysa insanlık kapitalizmden kurtuldukça ve bilim ve teknikteki gelişme, canlı emek gücüne olan ihtiyacı azaltıp, yerine "birikmiş emek" demek olan makineleri, robotları ikame edebildikçe daha özgür ve daha mutlu yaşama şartlarına kavuşabilecek, bunun maddi şartlarını oluşturabilecek ve 'değersiz', "bedava" ürünlerle yaşamını sürdürebilecektir.

Marksizmi anlamaya çalışsalar yazılı belleği ve bilgisini unutmazlar. "Hem makine hem de alet için günlük ortalama giderleri, yani günlük ortalama aşınma ve yıpranmayla ürüne aktardıkları değer (Ö.D. için benim notum; birikmiş emek parçası) ve yağ, kömür gibi yardımcı malzeme tüketimleri için gerekli indirimi yaptıktan sonra bunların her ikisinin de, tıpkı, insanın yardımı olmaksızın doğanın sağladığı kuvvetler gibi işlerini bedavadan yaptıkları görülür." (abç) (12) Ve yine Ö.D'nin, marksizmi tahrif edenleri afaroz eden tahrifkar özelliğine ithaf olunur; "insanoğlu, geçmişte harcadığı emeğinin ürününü, geniş ölçüde ve tıpkı doğa güçleri gibi bedava iş görmeyi ilk kez büyük sanayide başarmıştır." (abç) (13) Teknolojik gelişmenin otomasyonu, robot teknoloji-

nin yaygın kullanımını getirdiği günümüzden önce bu "başarmışlık" gözlenmiş, ama Ö.D. manifaktür kafayı değiştirmemiş, ne de olsa "işçici" zihniyet, sakin sınıf bakışı sanılması.

Bu "tahrif" etme konusunda, eğer ciddi iseler, dönüp yeniden düşünmek zorundalar. Mahkum etme mantığı ve 'en doğruculuk' hastalığını üzerinden atabildikleri oranda eklettizm ve vulgarizasyondan sıyrılıp tarihe karışmaktan kurtulabilecekleri, devrimci sosyalizm yolunda olumluluklar yaratacak adımlar atabilecekleri umulabilir.

BİLİNÇLİ ÇARPITMALAR

"Opportunizm, siyasette fırsatçılık teoride ise eklettizmdir."(14) Bu tanıma en çok Ö.D'nin kendisi uymaktadır. O, Bernstein'den Eurokomünistler'e kadar birçok 'izm'le ve Türkiye'den D. Perinçek'le "tartışırken", aynı çerçevede Yalçın Küçük ve Toplumsal Kurtuluş'la da tartışacak kadar ayırtetme yetisini yitirmiş ya da kasıtlı olarak böyle yapmaktan fayda umacak kadar çaresizdir. Bu fırsatçılığı ona pek bir kazanç sağlayamayacaktır, çünkü tarihinden de bildiği gibi onun en büyük özelliklerinden biri eklettizmi ise öteki ise fırsatçılığdır. Herşey güllük gülistanlık iken, en doğru teori; stratejik ve taktik önderlik yürütürken bir bakıyorsunuz, hem de önderlikleri "abbas yolcu" oluvermiş. Geriye kalan, "abbas yolcu" olmayanlar ise bu kez yeniden eklettizmlerine devam ederken herkesi "mahkum" etmek işini ihmal edemez, varlık koşulu buna da bağlıdır çünkü.

Birçok değerlendirmesini, tesbitini alt alta yazalım ve soralım, Yalçın Küçük ya da Toplumsal Kurtuluş bunların nerede ve ne zaman savunmuştur?

1. "kapitalist toplumun temel çelişmesinin değiştiği iddia eder."(15)

2. "...revizyonistler dünyanın ebedi bir barış dönemine girdiği (bunun anlamı artık emperyalistleri başka ülkeleri sömürmekten vazgeçtiğidir) vaazları yapmaktadırlar." (16)

3. "... revizyonist ideologların amacı burjuva önyargıları güçlendirerek emekçileri yanılmaktır. Onları, Türkiye'li işçilere dönüp, Alman işçileri gösterecek, "bakın kapitalizm size bunları sağlayacak", Alman işçilere dönüp "eğer sosyalizm gelirse refah düzeyiniz Polanyalı işçilerin düzeyine düşer" diyerek karşılaştırılmayacak şeyleri karşılaştırarak kafa karışıklığına yol açmayı propagandalarının merkezine koyuyorlar."(17)

4. "... bugün burjuva ve revizyonist ideologlar ve safdil aydınların "ebedi barışa giden yol" olarak (Malta Doruğunu) selamlamaları" (18)

5. "... çeşitli kılıflar altında anti-marksist cereyana güç vermek, Gorbacovculuğa karşıymış görüntüsü arkasında, Gorbacovculuğun bıraktığı boşluğu dol-

durmak ve ondan alınan cephaneye ile Marksist-Leninist çevrelerde kargaşa yaratma" (19)

Bu sayılanlardan hangisini ya da hangisiyle aynı anlama gelecek tesbitler nerede ve ne zaman söylenmiş ya da yazılmıştır? Bunun cevabı yoktur. Böyle bir tutarlılığı Ö.D'dan beklemek de nafîle, böyle bir sorumluluk göstermeyecektir. Onun amacı yapıcı eleştirilerle soldaki dağınkınlığı azaltıcı işler yapmak değil, kendi çözümlüğünü durdurabilme gayretidir. Ekim ayrılığında bu gayretin sloganı şuydu: "Bugün görev günü örgütü korumaktır." Nasıl bir örgüt? Sorusu ise unutturulmaya çalışılıyordu.

Amaç bu olunca, ya genel ve boş sözlerle mahkum etme gayreti sergilenecek ya da alıntı yapılırken bile dürüst davranılmayacak, başkasının cümlesini kendince, anlamak istediği şekilde yeniden yazacaktır.

Yukarıda yazdığımız genellemelerine, Y. Küçük ya da Toplumsal Kurtuluş'tan tek bir alıntı yaparak somut örnekler vermez, sadece genellemelerle herkesi aynı kefeye koyarak "en doğruculuk" şanına yakışır soyut tutarsız laflar eder.

Alıntı yaparken dürüst davranmadıklarını söyledik, 19. sayıda bunun bolca örneği var. Ocak 1990'da, İstanbul İnci Dügün Salonu'nda yapılan panelde ben de vardım. Bu panelden yaptıkları aktarmaları, bu konudaki ahlaklarının iyi bir ölçütünü veriyor. Şöyle bir kuşku haklı olarak duyulabilir; "bir konuşmadan yapılan aktarma, eğer konuşmacı, konuşmasını yayınlamamışsa pek sağlıklı olmayabilir ve buna itiraz edenin savunusu da pek sağlıklı olmaz." Evet böyle bir kuşku haklıdır, ama Yalçın Küçük'e maledilen sözler, Y. Küçük tarafından ilk kez dile getirilen bir konudan değil. Örneğin, Brejnev konusundaki değerlendirmeleri bilinir ve Ö.D'da bu değerlendirmeleri nerede bulabileceğini pek ala bilir, oysa o kaynağa başvurmak bir yana, o kaynağı bilmezden gelmek ve bir panelde söylenenleri çarpıtmak daha çok işine geldiğinden ikinci yolu tercih eder: "onu (Brejnev'i -bn-) gelmiş geçmiş büyük sosyalistlerin en başına yerleştirir.(20) Buradaki göreliliği bir kenara bırakarak daha çarpıcı bir örnek verelim. Ama önce kendileriyle çelişen, iç tutarlılıktan noksanlıklarına bir örnek verelim: Yalçın Küçük'ün "eşitsiz gelişme yasası" için söylediklerini yererek, diyalektiğin yasalarına hiçbir katkıya gerek olmadığını, böyle bir arayışın "revizyonizm" olduğunu söylüyorlar, ama gelin görün ki, 19. sayıda bunu söylerken, 18. sayıda, "Öte yandan eşitsiz gelişim yasası kapitalist tekeller ve kapitalist ülkelerarasındaki çelişmeleri de keskinleştirir.(21) Reddettiğini kabul edişinin farkında değil, pek yadırgatıcı da değil.

Şimdi ise şu bilinçli çarpıtmaya bakalım (ki bu bilinçli yapılmamışsa gerçek bir körlük göstergesidir): "Y. Küçük ... aydınları 'yeni yasalar bulmak' adına diyalektiğe karşı savaşa çağırıyor. Sosyalizmin tarihiy-

le bir paralellik kurarsak bu bir Dühring kompleksi-
dir.(22) Bu Ö.D'nın kuruntulu bir yakıştırmasından
öte birşey değil, henüz çarpıtmaya gelmedik, "Ger-
çekten de Anti-Dühring sanki Y. Küçük için yazılmış
gibidir." yavaş yavaş yaklaşıyoruz; "O da bunun far-
kında olmalı ki, Stalin 1930'lu yıllar boyunca Anti-
Dühring'e karşı savaştı" diyerek Stalin'i övüyor (!)
(Ünlem Ö.D'nın - N. K) ama dolaylı yandan da Düh-
ring'i akıyor."(23)

Bu söylenenlerin içinde Yalçın Küçük'e atfedilen-
ler" adı geçen Panel'den" aktarılıyor. Buradaki bilinçli
çarpıtma uğraşından önce bir ciddiyetsizliğin varlığını
ortaya koymalıyız. "Onlarca cilt kitap yazdı" de-
dikleri, yani bu gerçekliğini bildikleri Yalçın Kü-
çük'ün Sovyetlerde Sosyalizmin Kuruluşu kitabını
bilmemeleri mümkün değil. Yine Y. Küçük'ün, Stalin
hakkındaki en önemli değerlendirmesinin bu kitapta
olduğunu bilmemek Ö.D. açısından hem mümkün
değil ve hem de bilmiyorlarsa ayıptır. Yine de "bilme-
mek ayıp değil öğrenmemek ayıptır" deyişine uymak
isterlerse, niye bir bilene sorma ihtiyacı duymadılar?
Ya da hazır Yalçın Küçük'le aynı panelde idiler neden
bu konuyu orada tartışma gereği duymadılar? Mak-
sat öğrenmek ya da doğruyu aramak ve doğruya
hakkını teslim etmek değil de durumu kurtarmak
olunca karşılayacağımız manzara da bu olur.

1. Yalçın Küçük'ten Stalin'in Anti Dühring'e karşı
savaşğını değerlendirmesini duyabilirler. Sandıkları
gibi bu Stalin'i övdüğü bir nokta değil ve ne dolaylı
ne de dolaysız olarak Dühring'i övmüyor. Stalin'in
"ücret makası" konusunda, "eşitlik" konusunda yaşa-
dığı pratiği teori düzeyine çıkarma gayretinde, karşı-
sında Engels'in Anti-Dühring'ini bulduğunu, söyle-
mekle kalmıyor, Sovyetler Birliğinde Sosyalizmin
Kuruluşu kitabında, 43. sayfadan 52. sayfaya kadar
olan bölümde ayrıntılı bir şekilde gösteriyor. Burada
Dühring'i değil, Stalin'i değil Engels'i doğru bulma
vardır. Dileyen Sovyetler Birliğinde Sosyalizmin Ku-
ruluşu'nda ilgili sayfalarla, Anti Dühring'ten 192 -
193 ve 326. sayfaları (sol yayınları) birlikte okuyabilir.
Sadece İnci Dügün Salonunda söylenmiş sözler ola-
rak kalsaydı, belki de yaptıkları çarpıtmaya verilecek
yanıt, "kendilerini düzeltirler, tutarsızlık yaptılar" gi-
bi suçlamalarla bile karşılaşılabildi. Oysa ki yıllar
öncesinden kitap haline gelmiş bir düşünceyi çarpıt-
tıklarının farkında olmayacak kadar gözleri kapalıdır.
Çünkü amaç doğruyu aramak, olumluluk arayışında
olmak değil, kendini kurtarmak hezeyanıyla saçmala-
maktır, çamur atmaktır.

2. Bir yazıdan alıntı yapılırken, eğer alıntıyı yapan
okuruna bir açıklama yapacaksa ve bunu alıntının
içinde kullanacaksa, bunu parantez içinde yapar ve
açıklamanın kendisine ait olduğunu, alıntının bir par-
çası olmadığını gösterecek notu düşer. Böyle yapıl-
madan açıklama ya da değerlendirme, alıntının için-

de kullanılırsa, bu ya yazım kurallarından habersizli-
ği ya da bilinçle yapılmış bir çarpıtma uğraşının ol-
duğunu gösterir. "Yalçın Küçük'te olduğu gibi, "işçi,
gericiliğin ve şovenizmin dayanağı, dolayısıyla kötü
dinamik, ulusal hareket iyi dinamik" kabaca böyle.
(24)

Bir paragraf altta ilgili yazıdan daha uzun bir alın-
tı yapıyorlar, bu alıntıda, bir önceki alıntıda geçen ve
altını çizdiğim nitelermeler yok.

Bu bilinçli bir çarpıtma değilse nedir? Neden bu
tür saçmalıklara gerek duyulur? İşçi sınıfının "kötü
dinamik" olduğunu Yalçın Küçük söylemiyorsa, ki
söylemiyor, O, sadece işçi sınıfının başarıya, güce ve
eylemliliğe muhtaçlığından söz ederek bir görevi tes-
bit ediyor, buna rağmen Yalçın Küçük'e bunu söylet-
mek ne anlama gelir? "Ulusal hareket, iyi dinamik ni-
telemesini de, sanki, aslında kötü dinamikmiş gibi,
sanki kendileri aksini düşünüyormuş gibi tırnak için-
de ve ünlemli olarak veriyorlar. Daha cesur ve dürüst
davranıp kendilerinin ne düşündüklerini yazamazlar
mı? Bu tutum son dönemde yaygınlık kazanan bir tu-
tumdur; PKK'ya direk olarak söz söyleyemeyenler,
dolaylı yollardan, örneğin, Yalçın Küçük ve İsmail
Beşikçi üzerinden saldırıyorlar. Bu dürüst bir tutum
olmadığı gibi aynı zamanda utangaçlıktır da. Ve aynı
zamanda "sahiplik, ebeveynlik" duygularından, da-
ha açıkçası şoven ve kemalist geçmişten kurtulama-
maktır. Bir halk kimliğine sahip çıkmış ve öncüsünü
yaratmıştır. Kürt Halkı'nın verdiği mücadelede, bir
değil birden çok siyasi çizgi sözcülük/öncülük mis-
yonuyla arenadadır. Siz de size yakın olanı destekler-
siniz, ama o halkın adına da söz söyleme hakkınız
yoktur, akıl vermek devri kapanmış, güven verebil-
mek devri başlamıştır.

SEVİYESİZ YAKIŞTIRMALAR

Kendilerini marksizmin merkezinde gördüklerin-
den olsa gerek başka herkes revizyonist, oportünist
ve küçük burjuvadır. Başkalarının neden böyle ol-
duklarına ilişkin en küçük bir somut kanıt yoktur or-
tada. Örneğin, yazılarında bol bol revizyonist nitel-
mesini kullanırlar, ama revizyonizmin, ekonomide,
politikada ve felsefedeki temel tezlerinin, revizyonist
dediklerinde en küçük bir örneğini bile gösteremez-
ler. Oysa, okumuş olmalırlar, Lenin revizyonizmin
tezlerini şöyle özetler:

"Felsefi alanda idealist,... Ekonomik alanda re-
formcu, kapitalist evrimci, kapitalizmin krizlerinin
geçiciliğini savunma,... Politik alanda sınıf uzlaşmacı-
sı (Anı demokrasici-parlamentarist)... (25)

Yalçın Küçük'ten ya da Toplumsal Kurtuluş'tan
tek bir somut örnekle bile olsa idealizm, reformist,
uzlaşmacı bakış ve talepler göstermeksizin, revizyo-
nistlik suçlamasında bulunmak söyleyeni alçaltan bir
karalamadır.

Ayrıca merak konusudur, hem "bilimadamı" ve hem de "marjinal aydın, ekonomist (mantiki açıdan, - nasıl oluyorsa N. K.), öznel, idealist aydın, Dühring kompleksli..."nasıl olunuyor? İnsan biraz insafli davranır da söylediklerinin anlaşılması için okura kolaylık sağlayıcı argümanlar sunar.

Yalçın Küçük'ün ya da Toplumsal Kurtuluş'un felsefi - ekonomik ve politik tezlerinin neler olduğuna ilişkin kimi alıntılar yapmaya bile gerek yok; birincisi, Ö.D aksi yönde somut örnekler verememekte ve ikincisi bu tezlerinin neler olduğu okurlarınca yeterince bilinmektedir. Bu anlamıyla bir savunma konumunda değiliz, olsa olsa kimilerinin defterini düreyim derken kendi günah defterini kabartan Ö.D'nin çelişkilerinin ve seviyesizliklerinin işe yaramadığını göstermekle sınırlı bir misyonu olan bir yazıdır.

Kimi ironilerle, örneğin, örgütlenme konusunda hiçbir fikrimizin ve zikrimizin olmadığını ima etmekler. Daha önce de yazıldı, böyle "büyük" iddialarda bulunmadık. Ve ayrıca reklamcılık özelliğimiz ise hiç yoktur. Gelecekte "kimin fikri, kimin zikri nedir" daha bir aydınlanacak ancak o günde tanrı bizi reklamcılık hastalığından ve ondan doğan şan'dan korusun.

Dipnotlar:

- 1- Özgürlük Dünyası, Sayı:17, sf. 38-39
- 2- Ö. D. s. 18, sf. 48
- 3- Ö. D. s. 17, s. 37
- 4- Ö. D. s. 19sf. 24
- 5- Ö. D. s. 17. sf. 40, 1. dipnot
- 6- Ö. D s. 19, sf. 21
- 7- Ö. D. s. 19, sf. 26
- 8- Ö.D. s. 18, s. 49
- 9- Ö. D. s. 18, sf. 50
- 10- Kapital, Cilt 3, sf. 32
- 11- Kapital, Cilt I, sf. 403
- 12- Kapital, Cilt 1, sf. 401
- 13- a.g.y
- 14- Ö.D. s. 17 sf. 38
- 15- Ö.D. s. 17 sf. 39
- 16- Ö.D. s. 18, sf. 45
- 17- Ö.D. s. 18, sf. 45
- 18- Ö.D. s. 18, sf. 51
- 19- Ö.D. s. 19, sf. 27
- 20- Ö.D s. 19, sf. 23 (abç)
- 21- Ö.D. sf. 51 (abç)
- 22- Ö.D s. 19, sf. 25
- 23- Ö. D. s. 19, sf. 25.
- 24- Ö.D. s. 41, sf. 30 (abç)
- 25- Lenin, Karl Marx ve Doktrinini, Bilim ve Sosyalizm Yay. sf. 100 - 101

ELLEN MEIKSINS WOOD

SINIFTAN KAÇIŞ

YENİ 'HAKİKİ' SOSYALİZM

Türkçesi: Şükrü Alpagut

AKIŞ YAYINCILIK

GÜNÜMÜZ VE DEVRİMCİ GÖREV

İrfan Dayıoğlu

Demokrasinin bekçisi Demirel, iktidara geldiğinden bu yana demokrasi dışında her tür uygulamanın icracısı durumunda. Seçimlerden önce verdiği sözlerin hiçbirini yerine getirmediği gibi, Kürt halkının üzerindeki baskıları daha da arttırarak ne kadar demokrat olduğunu göstermiş bulunuyor. Her gün sokak infazları birbirini izlerken, başta HEP üye ve yöneticileri olmak üzere, birçok yaygın organı temsilcilerinin de aralarında bulunduğu insanlar sokak ortasında faili meçhul cinayetlere kurban gitmekte, işkenceler kalkacak denilirken dozu daha da arttırılarak sürmekte, olağanüstü hal yasasını kaldıracanız derken devamı yönünde karar alınmakta, koruculuk yasasını kaldıracakları sözünü verenler şimdi yüzleri kızarmadan yasayı kaldıramayız, çünkü birçok insan bu işten ekmeğe yemekte diyebilmektedir. Kürdü Kürde kırdırmanın aracı olan koruculuk sistemini, sanki eskiden bu insanlar hiç ekmeğe yemiyormuş gibi göstererek, kendi halkının kanına girme koşuluyla koruculara ekmeğe veriliyor. Kürtlerin yaşadığı birçok bölge hedef gözetilmeden bombalanmakta, bombalamalarla, doğanın dengesini bozarak çığ felaketlerine sebep olunarak, birçok insanın ölümüne neden olunmaktadır.

İşte çifte standartlı demokrasi anlayışının mimarlarının icraatı. Bugün ülkenin içinde bulunduğu çürümüşlük ortamının suçluları kendileri değilmiş gibi davranarak, her gelen iktidar bir öncekinden enkaz devraldığı edebiyatıyla kitleleri oyalamaya çalışmaktadır. Sanki biri diğerinden daha farklı bir ekonomipolitika uygulayabilecekmiş gibi. Emperyalizmin dümen suyunda IMF'nin reçeteleri ile ekonominin yükü emekçi kitlelerin sırtına yüklenerek krizden kurtulmaya çalışmaktadır. Kürt ulusunun kurtuluş mücadelesini boğmak için çeşitli yöntemler devreye sokulmaktadır. Bir yandan her türlü askeri girişim için zemin hazırlanırken, diğer yandan Türk-Kürt düşmanlığı yaratılarak emekçi halkları birbirine kırdırma çalışıyorlar.

Demirel'in kendisi, "üzülerek" bir çok bölgede Türklerin, Kürtlere karşı örgütlenmelere girdiğini, Kürt işçilerinin işe alınmadığını, Kürt işletmelerinden alışveriş yapılmadığını söylemektedir. Eski faşistlerin öncülüğünde "Türkleri koruma" örgütleri oluşturul-

maktadır. Kemalist Asker ve Polisler (KAP) adı altında cinayet şebekeleri harekete geçirilmektedir. Demirel bunların devletten bağımsız tepki hareketleri olduğu görünümü vermeye çalışıyor ve öte yandan da her basın toplantısında bu açıklamaları yaparak Kürt halkına aba altında sopa göstermektedir. "Demokratik" bir ülkede açıktan devletin cinayet işleresi doğru olmadığından, bu tip örgütlenmeler aracılığıyla işleri halletmek daha "temiz" olmaktadır.

Demirel-İnönü ikilisine demokratlık misyonu biçenlerin bu gelişmeler karşısında nasıl bir açıklama getirdikleri ise merak konusudur. "Kürt realitesinin" kabul edilmesi ve benzeri gelişmeler karşısında hemen geçmişte yaptıkları unutulurak Demirel'i demokrat ilan edenler, Kürt realitesinin kabul edilmesinin gerekçelerini anlayamıyorlar. Hangi gelişmelerin bizi bugüne getirdiğini unutuyor veya unutmuş görünüyorlar. Tarihte hiçbir ezen ulusun kendiliğinden ezilenlerin haklarını verdiği görülmemiştir. Fak verilmez alınır şiarının niye atıldığı anlaşılırsa bugünkü durumun gerekçeleri de anlaşılabilir. Realitenin tanınmasını sağlayan Kürt ulusal kurtuluş hareketinin mücadelesidir. Bugünkü terör ve belirsizlik ortamının sorumlusu ise TC devletidir. Sorunların üzerine tarihinin tüm dönemlerinde şiddetle gitmiş olan TC bugün de Kürt ulusunun eşitlik ve özgürlük kavgasını kanla boğmaya çalışmaktadır. Bir yanda Avrupa İnsan Hakları beyannamesini, Paris Şartını imzalıyor. Yunanistandaki Türk azınlığına, Kuzey Kıbrıstaki Türklere yapılan baskılara, Bulgaristandaki Türklerin kimlik sorununa çok duyarlı davranıyor, öte yandan milyonlarca Kürtün varlığını, kültürel, sosyal, siyasal istemlerini görmezlikten geliyor. Bir ulus bu haklarını istediğinde onlar bölücülükle suçlanıyor, küçücük ulusal azınlıklar kendilerinden oldukları için, en ufak bir haksızlığı uğradıklarında yer yerinden oynuyor ve herkese demokrasi dersleri verebiliyor. Bölücülüğü kimin yaptığı ortadadır. Kimin demokrasiyi çifte standartlı anladığı apaçık ortadadır.

Bölücü olan bugünkü TC devleti yöneticileridir. Onlar çıkardıkları af yasası ile tüm Türk kökenli politik tutukluları serbest bırakırken, Kürt tutukluları zindanlarda tutuyorlar, onlar Kürt-Türk karışıklığı yaratarak halklarımız arasında düşmanlık tohumları

ekiyorlar, onlar Kürtlere karşı ırkçı örgütlenmeler yaratarak, soykırım için zemin hazırlıyorlar. Tüm burjuva siyasi partileri Kürtlerin özgürlük kavgasının kanla boğulmasında hemfikirdir. Kürt devrimcilerinin, yurtseverlerinin, Kürt emekçilerinin birlik çağrılarını, barış çağrılarını, eşit koşullarda özgürce bir arada yaşama çağrılarını cevapsız bırakılıyor. Bölücünün kim olduğu ortadadır. TC devleti, tanıdığını söylediği Kürt realitesini gerçekten istiyorsa, Kürt halkının yaratmış olduğu tüm siyasi kurumları da tanımak ve onlarla diyaloga girmek zorundadır. Bunun dışında üretmeye çalıştığı tüm çözüm yolları tıkanmış durumdadır. Terörün de, siyasal kargaşanın da ortadan kalkması buna bağlıdır. Dünyanın her yanında artık bir gerçeklik olan ulusal kavgaların inkarla çözülemeyeceği anlaşılmıştır. Kürtlerin ulusal kavgası artık uluslararası kamuoyuna mal olmuştur ve şiddetle bu sorunu yok etmeye çalışmak artık beyhude bir çabadır.

Seçimlerden önce Kürt sorununu demokrasi kuralları içinde çözeceğini söyleyen Demirel ve İnönü, bugün askeri çözümden başka yol kalmadığını açıklayarak, bu yöndeki girişimlerini arttırarak sürdürmektedirler. '92 Newroz kıyımı vb. uygulamalarla TC devleti dün Dersim'de başardığını bugün de başaracağını zannediyorsa aldanıyor. Bugün Kürt halkı bir bütün olarak ayaktadır ve mücadelesinin boyutları çok geniş bir alana yayılmış bulunmaktadır. Türkiye Kürdistan'ı, Irak veya İran Kürdistan'ı değildir. Ekonomik ve siyasi olarak o bölgelerden daha gelişmiş bir durumdadır, aşiret önderliği aşılmıştır. Kürt halkının tüm emekçi katmanların, tüm ulusal katmanları birlikte kavgaya devam ediyor. Bir avuç işbirlikçi dışında TC'nin dayanacağı kimse kalmamıştır. Politik üstünlüğü yitirmiş TC'nin askeri olarak başarmasının tek koşulu bir bütün olarak Kürt halkının yokedilmesine bağlıdır. Bugünkü dünya koşullarında bunu başarmanın imkanı ise hiç yoktur. Bundan dolayı başlatılacak böyle bir savaşın TC'ye çok pahalıya mal olacağı açıktır. Bunu kendileri de bildiklerinde kısa sürede çözüm beklenmemesi gerektiğini söyleyip duruyorlar. Ancak böylesi tırmandırılan bir iç savaşın, emekçi kitlelerin istemlerini geri plana atma, enflasyon, işsizlik, pahalılık, açlık ve sefaletin yaratacağı tepkileri bir dönem için geri plana atmak durumu vardır. Amaçlarından biri de bu olan TC hükümeti, kitlelerin dikkatini bu soruna çekerek, yaşanan ekonomik krizin baskısından kurtulmaya çalışacaktır.

Yukarda kısaca değindiğimiz sorunların toplumu içine ittiği bu kargaşadan, bir avuç tekelcinin çıkarı dışında toplumun hiçbir kesimine fayda getirmeyecek bu uygulamalardan kurtulmanın yolu, emekçi Türk halkının bu oyunları bozacak girişimleri yapma-

sından geçmektedir. Emekçiler adına örgütlendiğini söyleyen, zulme ve sömürüye, tüm eşitsizliklere karşı olan yapı ve örgütlenmelere çok büyük görevler düşmektedir. Kürt halkının uzattığı barış, kardeşlik ve eşitlik temelinde bir arada yaşama elini tutmak ve onlarla omuz omuza sömürüye karşı çıkmak tüm Türkiye devrimcilerin ertelenemez görevidir. Burjuvazinin halklarımızı birbirine düşman etme ve ekonominin çıkmazının sırtımıza basarak çözmeye çalışma girişimlerini boşa çıkaracak olan, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm ezilen ve sömürülen katmanların ortak kavgası ile mümkündür.

Ancak içinde bulunulan dönemde Türk emekçilerini bünyesinde toplamış, onlara öncülük edebileceğini pratik-politik girişimleriyle kanıtlamış bir siyasal örgütlenme mevcut değildir. Öyleyse tek tek tüm bireylerin, tüm örgütlerin, çevrelerin, aydınların önündeki ana görev böylesi bir örgütlenmenin yapılmasıdır. Bu görev artık belirsiz bir geleceğe ertelenemez. Belirli çevrelerin getirdiği önerilere hep önyargılı yaklaşılarak, böyle bir öneriyi kabul edersem taviz vermiş olurum, şu öneriyi onlar getirdi kabul edersem kendi örgütümü inkar etmiş olurum ve benzeri korkuları içimizden atarak birlik sorununa duyarlı ve çözüm getirici yaklaşmanın zamanı geçiyor. Her geçen gün devrimcilerin aleyhine gelişmelerle dolu. HEP'in getirdiği birlik çağrısı platformuna katılanların hemen hepsi, birliğin gerekliliği üzerine birçok şey söylemelerine rağmen pratik adım atmaya gelince HEP bir Kürt partisidir birlik HEP'te olmaz diyorlar. Olumlu yaklaşanlar da oldu ve onlar pratik adım atmada da tereddüt etmediler. Ancak HEP'te değil de başka bir yapıda birlik olur diyenler şu ana kadar başka bir yapının oluşması için de somut adım atmadılar. Bu arkadaşların neyi bekledikleri ve ne yapmak istedikleri anlaşılır değil. Biliniyor bu arkadaşların bazıları için birlik diye bir sorun yoktur ve kendi örgütleri proletaryanın biricik örgütüdür. Ancak 20 yıldır varolan böylesi örgütlerin kitleleri somut talepler etrafında eyleme geçirdiğini hiç görmedik. Artık kendimizi kandırmanın zamanı geçiyor. Çünkü mevcut hiçbir örgütlenmenin bugüne kadarki pratikleriyle işçi sınıfını ve emekçileri harekete geçirici bir örgütlülük düzeyine gelemediği görülmüştür.

Her darbeden sonra belirli bir süre susan, bir dönem sonra yeniden toparlanan ancak hiçbir zaman marjinallikten kurtulamayan küçük yapıların büyük devrimci atımlar yapamayacağı tüm devrimci kadrolarca anlaşılmış olsa gerekir. Söylemde hep birlikçi olmak, pratik davranışta birliğin önünde engel olursa sahtekarlık olur. Aynı biçimde sadece yazarak da, en doğrusunu yazsak da, devrimci olamayız. Söyle-

neni pratik hayata geçirici davranış içine giremezsek, adımız sahtekar olur. Birileri sadece söyler, birileri de söyleneni hayata geçirir mantığı devrimci değildir. Söylediklerimizi hayata geçirmede de önce davranması gerekenler bizzat söyleyenler olursa güvenilir oluruz. Tersi durumda inandırıcılığımız uzun sürmez. Bugün devrimcilik söylem durumunu aşmış, söylenenlerin pratiğe aktarılması durumuna geçilmiştir. Tüm devrimci yapıların önünde duran ana görev emekçileri iktidara taşıyacak örgütlenmeyi yaratmak için hep birlikte, birlik olabileceğimiz konularda anlaşılabilir ortak bir cephe etrafında bir araya gelmektir.

Bugünün verili koşullarında, Türkiyeli emekçilerin, Türk halkının bağımsızlık ve özgürlük kavgasına destek verdiği söylenemez. Bunun gerekçesi de komünist bir öncü örgütlenmeye sahip olunamamasında yatmaktadır. Sendikal hareket şovenizm ve kemalizmin etkisinde. Kitle örgütlenmeleri yeterli örgütlülük düzeyinden uzak.

Verili durumun bu özgünlüğünde, devrimci sosyalistlere ve tüm emekçilere düşen ivedi görev, şovenizmin propagandasını etkisiz kılmak, Kürt halkının tüm özgürlüklerini elde etmesi için ve eşit koşullarda özgürce bir arada yaşamak için, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce tayin etmesi için, propaganda yapmak ve bu temelde burjuvazinin girişeceği her türlü provakasyonu önlemek, katliamlarına engel olmak, halkların birbirine düşman edilmesi oyununu boşa çıkarmak için aktif kitlesele eylemleri harekete geçirmektir.

Bütün yukarıda saydıklarımızın hayata geçirilmesi, tüm emekçi kesimler içinde, kitle örgütlerinde, legal partilerde devrimci sosyalistlerin güçlü bir örgütlülük düzeyine ulaşmalarına bağlıdır. Bu anlamıyla son on yılın en temel görevi, böylesi görevleri başarıyla yerine getirecek ortak bir proletarya partisinin örgütlenmesidir. Böylesi bir parti, bir yönüyle tüm geçmiş mücadelelerin mirasçısı, diğer yönüyle de, geçmiş bir çok yönüyle aşmış, amacı iktidar olan ve partiyi iktidarı almada sadece bir araç gören, aracı hiçbir zaman amaç yerine koymayan, her bireyinin söz ve karar sahibi olabildiği, bundan dolayı da tüm eylem ve girişimlerinde tabanın ve tavanın bir bütün olarak davranacağı bir partidir.

Türkiye devrimci hareketinin birikimi, böylesi güçlü bir partinin yaratılabilmesine uygundur. Mevcut örgütlenmeleri dışlamayan, birini diğerine katma, eritme anlayışı taşımayan, ancak hepsinin sentezinden yeni ve daha güçlü bir yapı oluşmasını amaçlayan bir anlayışla hareket edildiğinde böylesi bir partinin oluşması gerçekleştirilebilir bir hedeftir. Yeter ki geçmiş tutuculuklarımızdan arınsın. Şimdiye bir-

çok geçmiş olumsuzluklardan arındığımızı söyleyebiliriz. Artık, dün birbirlerini düşman görenler bugün yurtsever devrimci görebilmektedir.

Ancak, somut koşullar bu görevin yanında, devrimci sosyalistlerin ve tüm devrimcilerin, ilericilerin, aydınların ve emekçilerin önüne bu temel görevin yanında daha ivedi görevlerde dayatmaktadır. Yukarıda da değindik bugünkü TC iktidarı, emekçi Kürt halkının özgürlük, bağımsızlık kavgasını kanla boğmak, içine girdiği ekonomik çıkmazın yükünü emekçilerin sırtına yıkarak kanlı provakasyonlara hazırlanmakta ve bunu hayata geçirmektedir. Her gün sokak infazları yapmakta, Kürt halkının serihuldanlarına saldırmakta, kontrgerillaya bağlı sivil faşist çeteleri harekete geçirmekte, emekçiler arasında şovenist, milliyetçi propaganda yaparak, düşmanlık tohumları ekerek bölücülük yapmaktadır. Görevimiz bu oyunları boşa çıkarmaktır. Bu da yaygın kampanyaların, kitle eylemlerinin hayata geçirilmesi, eylem birliğiyle bu komploların boşa çıkarılması demektir. Tüm hakim sınıflar ve uşakları birlik olmuş üstümüze geliyorlar. Bu gelişlerine pişman etmek için tüm mücadele yöntem ve araçlarını zamana ve zemine uygun biçimde kullanmak gerekir.

Bugün akıtılan emekçi kanını durdurmak, zulüm ve zorbalığa son vermek mazlum ulusların yüzyıllardır süren özgürlük kavgasına omuz vermek; tarihe bırakılmış kötü miraslardan arınmak hepimizin ortak görevidir. Onurlu bir yaşam için ödenecek hiçbir bedelden kaçınılmamalıdır. Gelecek kuşaklara sömürsüz, sınıfsız, ırkçılığın ve hertürlü aşağılanmanın, cins, din dil ayrımının olmadığı özgür bir toplum bırakmak için verilecek, ödenecek her bedele hazır olmalıyız. İnsan olarak yaşamak bunu emrediyor. Kendine devrimciyim, sosyalistim diyenlerin yapabilecekleri başkaca bir şey yoktur. Zindanlarda, işkencelerde, sürgünlerde, sömürü ve baskı altında geçen yıllarımızın, kaybettiğimiz kardeşlerimizin, çocuklarımızın hesabını sormak için, bir avuç parababasının kendi çıkarları için, bütün insanlığı yoksulluğa, sefalete, mutsuzluğa mahkum etmesini engellemek ve bu haksız gidişe dur demek için, bize karşı, tankıyla, topuyla, tüfeğiyle, ordusuyla, polisleriyle, kontrgerillasiyle birlik olanları tarihin çöp sepetine atmak için, tüm kişisel çıkar duygularından arınarak, bir bütün olarak insanlığın kurtuluşunu sağlayacak olan devrim kavgasında yerimizi almalıyız.

Devrimci sosyalistlerin, Türk ve Kürt komünistlerinin, devrimcilerinin bugün için en temel şiarı **BİRLİK ve MÜCADELE**'dir.

Birleşmek ve mücadele etmek için, tüm devrimciler görev.

22. YILINDA 15-16 HAZİRAN KALKIŞMASI

Mehtap Özkul

15-16 Haziran Kalkışması 22. yılında. 15-16 Haziran 1970 Kalkışması Türkiye işçi sınıfının o güne değin eşi görülmemiş bir hareketidir. Yüzeyle sendika seçme özgürlüğünün ortadan kaldırılması nedenine dayanan bu olayları değerlendirebilmek için, işçi sınıfının bu en geniş eyleminin tarihçesine bakınak gerekiyor.

1967-1970 dönemi, ülkemizde işçi sınıfının ekonomik ve demokratik haklar alanında verdiği mücadelede önemli bir yer tutmaktadır. Türk-İş'ten geçici olarak ihraç edilen Lastik-İş, Maden-İş, Basın-İş sendikaları, bağımsız Gıda-İş'le de anlaşarak 1966'da 'Sendikalar Dayanışma Konseyi'ni oluşturdu. Bağımsız Gıda-İş kongresini yaptıktan, Zonguldak'taki Türkiye Maden İşçileri Sendikası Genel Yönetim Kurulu da aldıkları karar sonucu diğer üç sendikayla birlikte kurucu üye olarak DISK'i oluşturdu. 13 Şubat 1967 tarihinde DISK resmen kuruldu.

İşçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesi 1967-70 yıllarında; sendika özgürlüğünün çiğnenmesi, sendika değiştirdiği için işten atılanların işlerine geri alınması, iş tazminatı, ekonomik ve sosyal hakların sağlanması, toplu sözleşme hükümlerinin tam olarak uygulanması vb. üzerinde yükselmekteydi. Bu mücadelede işçiler Türk-İş uzlaşmacılığına tepkiyle, Türk-İş'ten kopup DISK'e geçmeye başladılar.

Türkiye'de sanayileşmenin artması işçi sayısını artırırken kapitalizmin düştüğü bunalım aynı zamanda işçi sınıfının burjuvaziye karşı da bilinçlenip, politikleşmesine, örgütlenmesine neden oldu. 1960-70 dönemlerinde işçilerin sendikalaşma oranı %60'a yakındır. Türk-İş'de 600, DISK'te 100, bağımsız sendikalarda 400 bin üye işçi bulunmaktaydı. İşçi sınıfının ülke yönetimine ağırlığını koyması, işçilerin insanlık onuruna yaraşır bir yaşama ulaşmasını amaçladığını ilan eden DISK, bunun ancak anayasanın tam olarak uygulanmasıyla mümkün olacağını söylüyordu. Kuruluş Bildirisi, federasyon adının başında yer alan "Devrimci" sözünü, "tutucu, gerici ekonomik, sosyal ve politik ilişkilerin, Anayasa uyarınca değiştirilmesi ve hayatta uygulanması, herkesin mülk sahibi olması ve uygarlık nimetlerinden eşitçe yararlanması" olarak tanımlıyordu. Sınıf sendikacılığı açısından böyle bulanık bir üsluba sahip, nicel olarak da küçük bir örgütlenme olan DISK kısa bir süre içinde büyük yığınlara ulaştı.

1969, Türkiye'de sınıflararası mücadelenin ülke çapında sertleşmeye başladığı, toplumun her sınıfından insanların bu mücadele içinde aktif olarak yer aldığı bir yıl oldu. Öte yandan bu mücadelenin araç ve biçimleri de mücadelenin her iki yanında yer alanlar için alışlagelmiş olandan giderek farklılaşmaya başladı.

1970'lerde dünya ve Türkiye konjonktüründeki değişimler, emperyalizmin Güneydoğu Asya'da içine düş-

tüğü durum, kapitalizmin yapısal bunalımının artması, Avrupa ülkelerinde giderek yaygınlaşan öğrenci ve işçi hareketleri geleceğe ilişkin ipuçları veriyordu. İşte bu dönemde Türkiye'de yükselen işçi sınıfı muhalefeti bastırmak, ekonomik demokratik hakları kısıtlamak amacıyla sendikalar yasasında değişiklik gündeme geldi.

1969-70 yasama döneminde Meclise biri AP diğeri CHP tarafından iki tasarı verildi. Tasarının hazırlanmasına iki partinin sendika kökenli milletvekilleri, AP'den Şevket Yılmaz, CHP'den Abdullah Baştürk etkili olmuştu. Her iki tasarı daha önce Türk-İş tarafından hazırlanan ancak yasallaşmamış olan tasarıyla aynı hedefi güdüyordu. Karma Komisyon tarafından birleştirilen tasarının gerekçesinde özetle; 1963'te yürürlüğe giren yasanın zamanla bazı boşluklar ve eksiklikler taşıdığı, bu boşluk ve eksikliklerin Türkiye'de bir sendika bolluğu yarattığı ve bu sendika bolluğunun işe çalışma hayatını engellediği, emekçi sınıflara zarar verdiği iddia ediliyordu. Bu sendika bolluğunu gidermenin çaresi de; bir işçi sendikasının Türkiye çapında faaliyet göstermesi için, kurulduğu iş kolundaki işçilerin üçte birini kapsaması gerekmekteydi. Sendika kurabilmek için o iş kolunda en az 3 yıl çalışmış olmak gerekir ve sendika üyeliğinden ayrılma noter istifasıyla mümkün olacaktır. Sendika genel kurulları 2 yıl yerine 3 yılda bir toplanacaktır. Memurların, sendikalaşmaları da yasaklanmaktadır.

Sendikalar yasasında yapılmak istenen bu değişikliklerle gelişen toplumsal muhalefeti bastırma, DISK'i engelleme, işçi sınıfının mücadelesini Türk-İş gibi sermayeden yana sendikaların içinde eritme amaçlanmaktaydı.

274 sayılı sendikalar yasasında yapılmak istenen değişiklikleri engellemek için DISK ve TIP'liler çalışmaya başladılar. DISK yürütme kurulu mayıs sonundan başlayarak tasarıya legal yollardan muhalefet etmeye başladı. 11-12 Haziran'da yalnızca TIP milletvekili Rıza Kuas'ın aleyhinde konuştuğu oturumlarda tasarı 4 red oyuna karşılık 230 oyla kabul edildi. 14 Haziran 1970 günü Merter Sitesindeki Lastik-İş binasında DISK'e bağlı sendikaların yöneticilerinin ve işyeri temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapıldı. Toplantıda konuşan işyeri delegelerinin çoğu çıkarılmakta olan kanunlar geri alınmaya kadar direneceklerini belirttiler. İşçilerin kendiliğinden başlayan eylemlilikleri yalnızca DISK yönetimini değil, diğer bütün sosyalist örgütleri de hazırlıksız yakaladı. 15 Haziran sabahı İstanbul'un çeşitli semtlerindeki fabrikalarda işçiler işbaşı yapmadı. Ankara Asfaltı üzerindeki Otosan Fabrikası'nda çalışan 2 bin 700 işçi Gebze'ye doğru yürümeye başladı. Aynı saatlerde Cevizli'deki Singer fabrikasından yola çıkan işçiler onlara doğru yür-

rümeye başlamışlardı. Taşdıkları pankartlarda "Yaşasın İşçi Sınıfı", "AP İktidarı Bizim İktidarımız Değildir", "Zincirlerimizden Başka Kaybedecek Bir Şeyimiz Yok", "Tüm Gericiler ve Faşizm Kahrolsun" gibi sloganlar bulunuyordu. Silahtarğa ve Alibeyköy'de 5 bin kadar işçi yürüyüşe geçti. Dört işçinin polis tarafından gözaltına alınması üzerine işçiler Eyüp karakolunu kuşattılar ve arkadaşlarının serbest bırakılmasını sağladılar. Şehir merkezinde ise işçiler Taksim ve Gümüşsuyu'nda toplandılar. İzmit civarında iki ayrı semtten yola çıkan işçiler şehir merkezine doğru yürüyüşe başladılar, önlerine çıkan tank ve barikatları yararak yürüyüşlerine devam ettiler. Ankara kavşağında gün boyu eylem yapan gruplar, gün batarken Göztepe kavşağında buluştular ve ertesi gün eylemi sürdürme kararı alarak dağıldılar. İlk günün sonunda DİSK 115 iş yerinde 75 bin işçinin eylemlere katıldığını açıkladı. 16 Haziran günü meydana gelen eylemler sert geçti. İşçiler ve polis arasında çatışmalar oldu. Kadıköy bölgesinde çıkan çatışmada polislerin açtığı ateş sonucu Yaşar Yıldırım, Mustafa Bayram ve Mehmet Cıdak adlı işçiler can verdiler.

17 Haziran 1970 günü ilan edilen sıkıyönetimle birlikte DİSK üyesi sendikalara ve işçiler üzerine yoğun bir baskı uygulanmaya başlandı. Olaylara katılanlar tesbit edilerek "kızıl listeler" oluşturuldu. Pek çok işçi gözaltına alındı, işten atıldı. İşçiler bütün baskılara rağmen işi yavaşlatma, grev gibi eylemlerle direnişlerini sürdürüyorlardı. Ancak direnişi sürdüren fabrikalarda pek çok işçi temsilcisi gözaltına alındı, direnişler durmaya başladı.

TIP, daha sonra da CHP 274 sayılı yasa değişikliğinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu. Anayasa Mahkemesi TIP tarafından yapılan başvuruyu haklı bularak değişikliklerin önemli bir bölümünü iptal etti. 1317 sayılı yasa ile yapılan değişikliklere ilişkin yaptığı başvuruyu karara bağladı. 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi ve grev lokavt yasası meclise bile gelmeden geri çevrildi.

1961 Anayasasındaki kısmi özgürlüklerin kağıt üzerinden pratiğe geçirilmesinde, DİSK etrafında örgütlenen işçiler, sürdürdükleri ekonomik demokratik mücadelelerle işçi hareketlerinin Türk - İş denetiminden ve burjuvazinin hegemonyasından bağımsızlaşabilmesinin imkanlarını yarattılar. Her ne kadar 15 - 16 Haziran direnişine sosyalist örgütler destek verip katılmışlar ise de doğrudan doğruya işçi eylemlerini yönlendirmemişlerdi. 1970 yılındaki sosyalist ve sendikal örgütlenmenin düzeyine denk olarak siyasal e sendikal önderlikten yoksun olarak işçi hareketi kendiliğinden gelişti. DİSK yönetiminin sendikalist yapısından kaynaklanan ve düzen içi mücadeleyi esas alan perspektifinden dolayı DİSK'in bu direnişe önderlik etmesi mümkün değildi.

15 - 16 Haziran kalkışması sosyalist cephedeki işçi sınıfının devrimdeki rolü ve müttefiklerine dayalı tartışmalara bir cevap niteliği taşır. İşçi sınıfının öncü ve temel gücü olduğu 15 - 16 Haziranla kanıtlanmıştır. 15 - 16 Haziran kalkışması sosyalist hareketlerin önderliğinden yoksun olsa bile, Türkiye işçi sınıfının "kendisi için sınıf" olma yolunda atmış olduğu önemli adımlardan biridir. 15 - 16 Haziran ve daha sonra verilen mücadelelerle, işçi sınıfı eylem içinde kazandığı bilinçle sosyalist bir renk

alma yolunda ilerlemeler sağlamıştır. 15 - 16 Haziran kalkışmasında diğer bir noktada Türkiye İşçi sınıfının eylem birliğinin ürünü olmasıdır. Sendikalar yasasında yapılmak istenen değişiklikler DİSK ve ona bağlı sendikaları etkiliyor görünse de, uzun vadede, sendikalaşma özgürlüğünü kısıtladığı için bütün işçileri ilgilendirmekteydi. İlk etapta DİSK üyesi işçilerin kararlı tavırları ve eylemleriyle başlayan mücadele daha sonra Türk-İş ve bağımsız sendika üyelerinin de buna omuz vermeleriyle 15 - 16 Haziran kalkışmasında işçi hareketinin eylem birliği yakalanmış oldu.

15 - 16 Haziran çalışanların, demokratik örgütlenme haklarının kısıtlanması, ekonomik mücadelesine sınırlar getirilmek istenmesine bir tepkidir. Bu tepki siyasal mücadeleyi içinde taşımakla birlikte, mevcut siyasal düzeni hedefleme bilincinden yoksundu. Hükümetin politikalarına yönelik, kenliğindenci bir hareket olma niteliğini taşır. 1970'ler de sosyalist hareketler işçi sınıfında meydana gelen dalgalanmaları farkedemiyorlar ve onlara önderlik edecek durumda bulunmuyorlardı. Sosyalist örgütlenmelerdeki zaafı sonucu, sosyalist düşünce işçiler arasında yaygınlaştırılmıyor, işçi sınıfı içinde bir güç oluşturulamıyor. Sosyalist düşünce ile işçi sınıfı hareketi birleştirilemiyordu. En önemlisi de kendiliğinden gelme işçi hareketlerini sosyalist örgütlülüklerin, sosyalist mücadele olarak kabul etmesi ve bunun peşine takılmasıydı.

15 - 16 Haziran kalkışmasıyla birlikte artan muhalefeti sıkıyönetim ilan ederek bastırmaya çalışan iktidar bu 48 saatlik kısa zaman diliminde işçi sınıfının gücünü daha açık şekilde gördü. 15 - 16 Haziran eyleminin hemen ardından burjuvazi işçi temsilcilerini tutuklayarak, fabrikalardan atarak kendi devamını sağlayamayacağını daha köklü tedbirlerin alınması gerektiğini kavramış, 12 Martta birlikte burjuvazi görevli bir rahatlığa kavuşmuş, korunmaya alınmıştı.

Örgütlenme sorunu yalnızca örgütsel işlev ve mekanizmalara ilişkin teknik bir sorun değildir. Herhangi bir devrimci örgütün kimliğini belirleyen, onun içeriğidir. Devrimci teorisi olmayan bir örgütlülüğün devrimci örgütlenmesi ve pratiği olmaz. 15 - 16 Haziran kalkışmasıyla birlikte DİSK'in sınıf sendikacılığından ne kadar uzak olduğu görüldü. DİSK kendi perspektifinden kaynaklı işçi eylemlerini düzen içi sınırlarda yapıyor, sosyalizm vurgusu yapılmıyor, sosyalizm vurgusu örgütlülüklerde ön plana çıkarılmıyor, sosyalist mücadele ile işçi hareketleri arasında olması gereken ilişkiyi de tüm bu nedenlerden dolayı sağlanamıyordu. DİSK işçilerin zorlaması yani tabanın tavanı zorlaması ve bunun belli anlamlarda DİSK yönetiminde ses bulması DİSK'i kitleler gözünde büyütüyordu. 15 - 16 Haziranla birlikte DİSK simgeleşti. İşçilerin yaratmış olduğu DİSK imajı 1992'lerde hala belleklerde. 17 Haziran 1970'de ilan edilen sıkıyönetim, 12 Mart 1971 yılında yapılan darbe sonucunda hala fabrikalarda çalışabilen devrimci işçiler sendikalardan tasfiye ediliyor, işçilere "demokratik sosyalizm" vurgusu yapılarak, işçiler DİSK eliyle sosyal demokrasinin kucağına itiliyordu. Türkiye'de işçi sınıfı geçmiş deneyleriyle, burjuvaziden izinli küçük burjuva sosyalizmi ve onun yaratacağı örgütlenmelerin kendi gerçek örgütlenmesi olmadığını anlamıştır. İdeolojik bir

içeriğin ve önderliğin olmaması beraberinde DISK'i burjuvazinin işçi sınıfı hareketlerini engellemede kullandığı bir uydu konumuna getirmiştir. DISK'in yeniden kurulduğu bu günlerde sosyal demokrat bir DISK'i işçi sınıfının önüne çare olarak sunmak doğru değildir. Yapılması gereken DISK'i, devrimci geleneklerini yeniden yükseltmekte olan işçi hareketine taşımaktır.

1970 - 80 yılları ekonomik ve siyasal olarak Türkiye kapitalizminin en bunalımlı dönemlerinden biri oldu. Bu yıllarda tüm çalışanların mutlak yoksullaşması, mülksüzleşmesi olabildiğince hızlandı. İşsizlik, hayat pahalılığı, anti-demokratik baskı ve uygulamalar arttı. Emek-sermaye çelişkisi daha netleşirken sınıf mücadelesi keskinleşti.

1973 - 80 Türkiyesinde, işçilerin toplam nüfus içindeki payı imalat sanayinde çalışanların sayısı ve imalat sanayinde işyeri başına ortalama işçi sayısı artmıştı. Öte yandan köyle olan bağlantı giderek azalıyor, tüketim biçimleri değişiyor, işçi memur sayısı giderek artıyordu. Bu da çalışanların mücadelesine daha fazla sayıda emekçinin katılması demekti.

1973 - 80 döneminde işçiler işyerlerinde Türkiye çapında şu eylem biçimlerine başvurdu: Grev, iş yavaşlatma, verim düşürme, oturma grevi, miting, sakal bırakma yemek boykotu, fazla çalışmaya kalınama, viziteye çıkma, işgal, bildiri dağıtma, açlık grevi, ölüm orucu vb. İşçi eylemlerinin nedenleri farklılık gösterse de genel ek-seni yüksek ücret artışı ve sendika özgürlüğünü kısıtlayan ya da yok eden yasalara, uygulamalara karşı oluyordu.

1970 - 80 dönemi genelde kapitalist sınıfın özeldetelci sermayenin saldırılarının arttığı, sınıf çelişkilerinin keskinleştiği dönem oldu. MC ve AP iktidarı döneminde işçi hareketi düzenli faşist saldırıları karşısında kaldı. İşyerlerinde işçileri temsil etmeyen sarı sendikalar kuruldu. Çok sayıda faşist özellikle KİT'lerde bir baskı unsuru oluşturdu. İşçiler dövüldü, öldürüldü. DISK üyeleri sendika değiştirmeye zorlandı. Öte yandan işveren sendikaları, işçi sendikalarını toplu grevlere zorlayarak, grevleri uzatarak çöktürmeye çalıştı. Çok sayıda bilinçli işçi işten atıldı. 1970 - 1980 döneminde kazanılmış hakları koruma temelinde işçi sınıfı mücadelesini sürdürdü. 1970 - 80 yılları aynı zamanda işçi hareketinin önemli ekonomik demokratik kazanımlar elde ettiği, mücadelesini kitleselleştirdiği yıllar oldu. Bu nedenle 12 Eylül darbasının ilk sınıfsal hedeflerinden biri durumuna geldi.

12 Eylül Türkiye'nin siyasal toplumsal, ekonomik hayatını olduğu kadar, sosyalist hareketinde gelişmesini derinden etkileyen bir dönem oldu. 12 Eylül darbesiyle sosyalist hareketin devrimci kanadının geliştirdiği ve uzun mücadeleler sonucu elde ettiği birçok kazanım fiziksel baskı politikalarıyla geri alındı.

12 Eylül darbesinin nedenlerinden biri, egemen sınıflar açısından ekonomik yapıyı yeni bir modele göre biçimlendirme gereğinin ortaya çıkmış olmasıdır. Ancak bu sendikal düzende ve çalışma hayatında yeni düzenlemelerle gerçekleştirilebilirdi. 12 Eylül darbesinin gerekçeleri arasında sayılan "çalışma barışının bozulması" sorununu aşmak için yeni ekonomik yapılanma ve sosyal hakların geriye alınması bir zorunluluktur. Uygulanacak ekono-

mik politikalarla ücretlerde önemli ölçüde gerileme olacaktı. Zaten 24 Ocak kararları ile öngörülen modelin 12 Eylül'den önce tam olarak işletilmemesinin en önemli nedeni, sosyal haklarda böyle bir duraklamaya fiilen imkan bulunmamasıydı. 12 Eylül askeri müdahalesi, yönetime el koyma işlevinin ötesinde, tüm toplumsal yapının özellikle ekonominin yeniden yapılandırılması işlevini de üstleniyordu. 12 Eylül'le birlikte uygulamaya konulan yasalarla sendikaların siyaset yapması ve siyasal partilerle ilişki kurması yasaklanmış; toplu sözleşme ve grev hakkının kullanılması zor koşullara bağlanmış; işçilerin sendikal faaliyetlere katılım yolları tıkanmıştı. 12 Eylül'le birlikte Türkiye burjuvazisi en kaba burjuva görüşleri büyük pervasızlıkla savunarak, toplumun değer yargılarına sömürüyü, vurgunu, bireyciliği pompalayarak meşruluğunu ve kalıcılığını sağlamaya çalıştı.

12 Eylül'le birlikte, burjuvazi, kitle iletişim araçlarını, siyasal partileri kullanarak kitlelerin bilinçlerini bulan-dırma çalışmaları belli oranda başarıya ulaştı. Doğu Bloku ülkelerinde reel sosyalizmin birbiri ardına çökmesi Türkiye solunda da yansımalarını buldu. 1960'larda dünyanın her yerinde yalnızca işçi hareketlerini değil, ulusal kurtuluş ve küçük burjuva hareketleride etkileyen Marksizm; bugün Sovyetler Birliği'nin ve Sosyalist Blok'un dağılmasıyla birlikte Türkiye sol hareketinin bazı kanatlarında işçi sınıfının tarihsel rolü ve sınıf mücadelesi terk ediliyordu; Eylülle birlikte yalnız burjuvazi değil sosyalist olduğunu iddia eden örgütlülükler işçi sınıfına devrim ve sosyalizm hedefinden vazgeçme çağrı-ları yapıyordu.

12 Eylül'den bugüne işçi eylemleri, artan sömürü ve giderek kötüleşen yaşam şartlarına karşı gösterilen hoşnutsuzluk, sarı sendikaların denetimi altında işçilerin tepkilerini tam anlamıyla gösterememelerine neden oldu. Özellikle eylem biçimlerindeki değişiklikler bu hoşnutsuzluğun ve örgütsüzlüğün bir ifadesi oldu.

15-16 Haziran büyük kalkışmasının getirdiği güven darbeler ve onu izleyen pasifikasyon süreçleriyle zede-lendi. İşçi sınıfının gelişmesi bulanıklaştırıldı ve sınıf güçsüzleşti.

Gücün kaynağı başarılı ve etkili eylemdir.

Genelde Türkiye sol hareketinin özeldetelci sermayenin saldırılarının arttığı, sınıf çelişkilerinin keskinleştiği dönem oldu. MC ve AP iktidarı döneminde işçi hareketi düzenli faşist saldırıları karşısında kaldı. İşyerlerinde işçileri temsil etmeyen sarı sendikalar kuruldu. Çok sayıda faşist özellikle KİT'lerde bir baskı unsuru oluşturdu. İşçiler dövüldü, öldürüldü. DISK üyeleri sendika değiştirmeye zorlandı. Öte yandan işveren sendikaları, işçi sendikalarını toplu grevlere zorlayarak, grevleri uzatarak çöktürmeye çalıştı. Çok sayıda bilinçli işçi işten atıldı. 1970 - 1980 döneminde kazanılmış hakları koruma temelinde işçi sınıfı mücadelesini sürdürdü. 1970 - 80 yılları aynı zamanda işçi hareketinin önemli ekonomik demokratik kazanımlar elde ettiği, mücadelesini kitleselleştirdiği yıllar oldu. Bu nedenle 12 Eylül darbasının ilk sınıfsal hedeflerinden biri durumuna geldi.

12 Eylül Türkiye'nin siyasal toplumsal, ekonomik hayatını olduğu kadar, sosyalist hareketinde gelişmesini derinden etkileyen bir dönem oldu. 12 Eylül darbesiyle sosyalist hareketin devrimci kanadının geliştirdiği ve uzun mücadeleler sonucu elde ettiği birçok kazanım fiziksel baskı politikalarıyla geri alındı.

12 Eylül darbesinin nedenlerinden biri, egemen sınıflar açısından ekonomik yapıyı yeni bir modele göre biçimlendirme gereğinin ortaya çıkmış olmasıdır. Ancak bu sendikal düzende ve çalışma hayatında yeni düzenlemelerle gerçekleştirilebilirdi. 12 Eylül darbesinin gerekçeleri arasında sayılan "çalışma barışının bozulması" sorununu aşmak için yeni ekonomik yapılanma ve sosyal hakların geriye alınması bir zorunluluktur. Uygulanacak ekono-

NEWROZ'DA POGROM*

Y. K.

"Halklar yenilmez" derler; çok fazla inanmamak gerekiyor. Yeniliyorlar.

Her halkın, her ulusun tarihinde yenilgiler var. Kürt ulusunun tarihinde de var ve belki de Kürt ulusunun tarihi, bu açıdan bakıldığında, yenilgilerin tarihi oluyor.

Halklar yeniliyorlar. Uluslar eziliyorlar. Fakat hiçbir zaman yokedilemiyorlar. Ötürken yeniden doğuyorlar.

Doğum, ölüme en çok, halkların tarihinde yakındır.

"Örgütlü halk yenilmez" dediler. Yenilenleri oldu; örgütlenmesine ve ezen tarafın gücüne bağlıdır. Yakın zamanda Şili örgütlüydü ve yenildi. Yakın zamanda, yirminci yüzyılın başlarında, Kürt halkı örgütlenmeye başladı ve örgütlülüğünün ilk aşamalarında Türk halkıyla birlikte ortak bir kurtuluş yolculuğuna çıktı. Ortağının kurtuluşu kendi tarafına yonttuğunu anlayınca, başını kaldırdı; örgütlüydü, ancak, örgütü zayıftı. Yenildi ve büyük bir kıırım dönemi başlatıldı.

"Azadi" zayıf bir örgütlenme olmuştur. Cibranlı Halit Beg, erken bir zamanda ortadan kaldırılınca, başkaldırının liderliği, Şeyh Sait'in hazırlıksız omuzlarına kaldı; üzerine aldı; fakat, götüreceği birikimi olmadığı çabuk ortaya çıktı.

Uyanmış bir halk ve yetkin olmayan bir örgütlülük vardı: Yenildiler.

Yenilgiden sonra halk örgütünü ve örgüt halkını bıraktı. Bir acımasız yokoluş süreci ve tarihi başlatıldı.

Halk, yerin altına girdi.

Ulus, köklerine çekildi.

Daha ilerden yeniden doğmak için kendisini biriktiriyordu.

"Halktan kopuk dediler ve kötilediler." Önem vermemek gerektiğini düşünüyorum.

Her devrimci örgüt başlangıcında halkından ve kütlesinden kopuktur; tarihsel olarak, doğrusunun buna yakın olduğuna inanıyorum. Doğru'nun, bu topraklarda ve yerin altından fıkkırdığına tanıklık ediyorum.

Örgütler vardır: Kütlesinden kopuktur.

Halklar vardır: Örgütünden uzaktır.

Yükseliş, halkın örgütünü bulması ve örgütün kütleye kucaklaşması sürecidir.

Bu bir tazelenme ve meyvalanma dönemidir. Newroz, buna tanıklık ediyor.

"Halkımızın vazgeçilmez tarihsel çıkarları"; rehber, budur.

Halklar, günlük yaşamlarında, tembel ya da çalışkan, korkak ya da cesur, hain ya da sadık, ezik ya da kişilikli, kaçkın ya da yürekli, korkak ya da kahramandırlar; halklar, günlük hallerinde, hem çirkin ve hem de güzeldirler.

Tarihine ve vazgeçilmez çıkarlarına bağlı halk ise her zaman güzeldir.

Günlük halinde halk, buhar ve tarihsel vazgeçilmez çekirdeğinde bir ulus, esans'tır. Çekirdek'tir. Artık çelik'tir. Biraz esnetilebilir; artık, ezilmesi çok daha zordur.

"Tarihsel vazgeçilmez çıkarlar"; bu sözü, Londra ve Strasbourg'da katıldığım Newroz Kutlamaları'nda videodan izlediğim PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın yeni yıl mesajından aktarıyorum. Apo Kardeşim, bunu rehber aldığını söylüyordu; bu noktaya gelmede, kılavuzun isabetle seçiminin önemli bir yeri olduğuna inanıyorum.

Doğru rehber ve devrimci inat; yenilmezliğin anahtarı burada yatıyor.

Inat, bir süre yalnızlıktan korkmamak demektir.

1992 Newroz'unda, Türkiye Kürdistan'ında Kürt ulusu, örgütünü kanıtlamak imkanını bulmuştur. Pogrom* bu yüzdendir.

Örgütsüz halk yenilir; pogrom, örgütüne güvenen, örgütünün rehberliğini kabul etmeye başlayan halk ile örgütün arasında yeniden bir Çin Duvarı dikmek içindir.

Halklarda güven ihtiyacı bulunuyor. Devlete ya da şeyhine ya da begine güvenmek ihtiyacı ile büyüyor ve güveniyor ya da örgütüne bağlanıyor.

Güvenmeyen halklar, panik yaşıyor. "Panik" yaşamak, Tanrı "Pan" önünde şaşırarak ve korkmak demek oluyor; pogrom, Kürt halkının yeniden korku-

*Diyarbakır İHD'nin '92 Newrozuyla ilgili hazırladığı yayına önsöz olarak yazıldı.

nun derinliklerine görebilmek içindir.

Örgütünden yardım gelmeyeceğini, örgütüne güvenmemesi gerektiğini, örgütünün yokolacağını, halkların kafasına kakmak içindir.

1992 Newroz'u ile birlikte, Türkiye Kürdistan'ında Kürt mücadelesi nitelik değiştiriyor. Bu yılın Mart ayı sonuyla birlikte artık PKK için "kütlesiz bir örgüt" demek mümkün olamıyor. Görünen ve dünya televizyonlarında da gösterilen, PKK rehberliğinde bir halk hareketidir.

Pogrom, bu görüneni, silmek ve ortadan kaldırmak amacına yöneliyor.

Türkiye Devleti'nin, Nisan 1992 itibarıyla, her cephede, Suriye'de, Avrupa'da ve Washington'un yardımıyla uluslararası organlarda, bu görüneni, bu buluşmayı, bir halk ile bir örgütün et ile kemik türünden birbiriyle bütünleşmesini ortadan kaldırmak için, topyekün bir taarruza geçtiği anlaşılıyor.

1992 Newroz'u, yarı-dinsel, yarı-halksal, yarı-tarihsel, yarı-söylencelik bir bayram olma düzeyini aşıyor: Önemli bir siyasal olaydır. Bir yeniden doğuş sürecinde bir tarih noktasıdır; Kürt Mücadelesi'ni yepyeni bir aşamaya getiriyor ve yepyeni boyutlara zorluyor.

Yeniden doğuştur. Acıdır ve sevinçlidir. Acı, dirilişin sağlık otadur.

Belki de bu Newroz Ateşi, hepimizin içinin yangınıdır.

İçimiz yanmadan temizlenmek mümkün değildir. Şairimiz de söylüyor, yanmadan aydınlanmak imkansızdır.

Belki de Newroz Ateşi, hepimizin dirilişini haber veriyor.

* Pogrom, katliam ve yağma. Yağma etmek, yakıp yıkmak, talan etmek.

Russko-Turyetskiy Slovar s. 630

Rusça bir sözcük olan "pogrom" artık bütün dillerin malıdır.

Ekim Devrimi'nden önce "Milletler Hapishanesi" olarak bilinen Rusya'da Kazak birliklerinin özellikle Yahudi mahallerine yaptığı akınları; yağmayı, öldürmeleri anlatıyor. Düzenli olarak arada bir tekrarlanıyor.

Yalçın Küçük

KÜRTLER ÜZERİNE TEZLER

2. Baskı

BAŞAK YAYINEVİ

Yalçın Küçük

KURTULUŞ YAZISI

2. Baskı

BAŞAK YAYINEVİ

KÜBA - KÜRDİSTAN ve SORUMLULUKLARIMIZ

İbrahim Aslan

Günümüzde sosyalizm tarihinin en zorlu dönemlerinden birinden geçiyor. 90'lı yıllar, sosyalizmin günlük yaşamdan, şimdilik de olsa ortadan kalkışına tanıklık etti. 80'li yılların ortalarında başlayan yıkılış süreci 90'lı yılların başlarında tamamlandı. Şimdilerde emperyalizm çılgınca zafer naraları atmaya meşgul. Ama diğer yandan da böylesi bir fırsatı ele geçirmenin kolay olmadığı bilinciyle, geçmişin sosyalist ülkelerinde meydana gelebilecek toplumsal çalkantıların önünü alabilmenin yollarını araştırıyor. Bir yandan büyük bir hızla, açılan bu yeni pazar alanları paylaşılırken, diğer yandan bu ülkelere "yardım" kampanyaları düzenleniyor. Başta ABD Başkanı Bush olmak üzere, herkes böylesine tarihi bir fırsatın kaçırılmaması gerektiği yolu uyarılarda bulunuyor. Bu çabaların onlar açısından olumlu sonuçlar verip vermeyeceğini zaman gösterecek.

Kolay değil, bir zamanlar biricik sosyalist ülke olan Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldırmak için, Hitler Almanya'sını olanca gücüyle kıskırtan emperyalistler milyonlarca insanın ölmesini göze almış, buna rağmen başarılı olamadıkları gibi yeni alanlar kaybetmişlerdi. O zamanlar karşılarında milyonlarca inançlı Sovyet komünisti ve büyük önder Stalin vardı. Oysa bugün Gorbaçov gibi bir hain işi bir çırpıda "hallediverdi". Emperyalistler, dünyayı altüst eden bir savaşa rağmen elde edemediklerini şimdi, kolayca elde ettiler. Hem de hiç ummadıkları bir hızla. Hatta bu hız onları bir ölçüde ürküttü. Zira böylesine hızlı yaşanan bir değişim dünya dengelerini altüst edebilirdi. O yüzden yavaşlatmaya bile çalıştılar.

Son dönemlerin moda deyişiyle reel sosyalizm yenildi. Bu artık herkesin bildiği kolay bir tespit. Asıl sorun bunun ötesinde neler olduğu. Bugün sosyalizme gerçekten inanmış hiçbir kimse sosyalizmin artık tamamen ortadan kalktığı ve bir daha belini doğrultamayacağı iddiasını ileri süremez. Kaldı ki böyle bir iddia emperyalist dünyanın çıkarlarına-hizmet etmekten öte bir amacı olmayan kof bir sav olmaktan öteye gitmez. Sosyalizm insanlığın nihai kurtuluş hedefi olarak bu amaca erişinceye kadar mücadelesini sürdürecektir. Zira Marx'ın yüz elli yıl önce tesbit ettiği gibi bunun maddi temelleri son sınıflı toplum olan kapitalizmde sökülmeccesine vardır.

Sosyalist ülkelerin birer iskambil kağıdı gibi tek tek devrilmesinin dünya sosyalist hareketinde genel bir olumsuzluk yarattığı gerçeğini yadsımak olası değil. Ama iki nokta var ki, bütün dünyadaki genel gelişmelerin tersine sosyalizm lehine ön plana çıkıyorlar: Gün geçtikçe boyutlanan ve günümüzde sivriyen tek sosyalist mücadele olarak büyük bir önem kazanan Kürt halkının mücadelesi ve sosyalist Küba gerçeği. Her ikisi de

günümüz dünyasında komünistler için önemli anlamlar içeriyor.

Kürdistan'da gelişen mücadele bugün sosyalizmin nerdeyse ayakta kalan yegane bayrağı durumuna gelmiştir. Tarihin garip cilvesidir ki, yıllarca varlığı inkar edilen bir ulusun insanları, yine, yıllarca yaşayan sosyalizmden hakettikleri ilgiyi görmemelerine rağmen, bugün onun mücadeleyi temsil eden tek odağı olabiliyorlar.

İçinde Kürdistan'ın da yer aldığı Ortadoğu bugün her zaman olduğu gibi emperyalist dünyanın ilgi odağı durumundadır. Ortadoğu'ya hakim olanın dünyaya egemen olabileceği düşüncesinden hareketle kıyasıya bunun mücadelesini vermektedirler. Petrol ve dünya coğrafyasında stratejik bir konuma sahip olması bu bölgenin önemini arttırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı özellikle son yüzyılda emperyalist hegemonyanın kavgaya alanı olmaktan kurtulamamıştır. 1900'lü yılların başlarında bu bölgeyi fiili işgal yöntemini kullanan emperyalizm, yüzyılın ortalarına doğru suni sınırlarla yapay devletler oluşturarak fiili işgalini sona erdirmiş ama, Ortadoğuya özel bir önem vermekten hiçbir zaman kaçınmamıştır. Yine yüzyılın başlarında emperyalistler tarafından çizilen bölge haritasında güdümlü bağımsız bir Kürdistan devletine yer varken, daha sonra bölge dört devletin kontrolüne terk edilmiştir.

İşte emperyalizm açısından böylesine önemli bir bölgede Kürt halkının mücadelesinin bir çıban başı olarak ortaya çıkması emperyalizmi iyiden iyiye rahatsız etmektedir.

Bütün dünyada sosyalizm gerilerken, hem de Ortadoğu gibi emperyalizm açısından oldukça önemli bir bölgede sosyalist içerikli bir mücadelenin gün geçtikçe hız kazanması emperyalizmi oldukça rahatsız etmektedir. Kaldı ki, bu hareketin başta Türk halkı olmak üzere bölgedeki devrimci çabalara bir ivme kazandırmaya aday olması bu endişeleri daha da arttırmaktadır. Bu nedenle TC devleti batılı emperyalist devletler tarafından el altından desteklenmekte ve komşu ülkelerin top raklarına yaptıkları açık saldırılara göz yumulmaktadır.

Bugün yaşayan sosyalizmin nerdeyse tek temsilcisi durumuna düşen Küba daha az bir öneme sahip değildir. Yeni dünya düzeni oluşturmaya çalışan emperyalist dev Amerika Birleşik Devletleri'nin burnunun dibinde bir çıban başı gibi duran, Atlantik'in bu ada ülkesi başta ABD olmak üzere batılı emperyalist ülkelerin, nasıl ortadan kaldırmamızla hesabıyla gözünü diktiği bir nokta durumuna gelmiştir.

Küba'daki sosyalist yönetimin yıllarca başarıyla uyguladığı ekonomik politika-ekonomiyi Sovyet ekonomisine bağlı duruma getiren bazı yanlışlara rağmen önemli mesafeler katettiğinden Doğu Avrupa ülkelerinde olduğu gibi sistemi bir halk hareketiyle ortadan kal-

dürmanın pek mümkün gözükmediğinin batılılar da bilincindedir. Bu yüzden yıllardır ABD tarafından uygulanan ekonomik ambargo diğer batılı ülkelerin de katılımıyla daha da sıkılaştırılarak sistem bu yolla çözülmeye çalışılmaktadır. Bu yaptırımlar sonucunda bugün Küba ekonomisinde gözle görülür zorluklar yaşanmaya başlamıştır.

Oluşturulmaya çalışılan yeni emperyalist dünya düzeninde Küba gibi sosyalizmi onca zorluklara rağmen başarıyla uygulayan ve bu konuda elle tutulur başarıları elde eden sosyalist bir ülkenin ezilen dünya halklarına 'kötü' bir örnek teşkil edeceği kesindir. Oysa onlar her fırsatta belirttikleri gibi yakaladıkları bu eşsiz fırsatı değerlendirerek dünyayı emperyalizm için dikensiz bir gül bahçesine çevirmek amacındadır. Ama demokrasi havariliğini elden bırakmamak için Küba'ya yönelik bir askeri operasyonu da en azından şimdilik göze alamamaktadırlar. Kaldı ki bunun için ülke içerisinde az da olsa bir işbirlikçi kesim gerekmektedir. Oysa Küba için böyle bir durum söz konusu değildir. Görünen odur ki, Küba halkı bütün gücüyle sosyalist kazanımlarına sonuna kadar sahip çıkmaya kararlıdır.

Bugün Küba ve Kürdistan halkının kaderi çakışmaktadır. Bu özellikle sosyalizmin geleceği açısından böyledir. Birisinde sol açısından bu bunalımlı dönemde yükselen mücadele yaşanırken, diğerinde artık sosyalistlerin terketmemesi gereken son mevzi olarak reel sosyalizmin varlığını devam ettirme kavgası verilmektedir. Yalçın Küçük'ün tespit ettiği gibi bugün yeni insan Kürdistan dağlarındadır. Ancak yeni insan aynı zamanda Küba'dadır da. Zira Küba halkı günümüzde mevcut imkanlarla yetinmesinin ve dünyanın bu olumsuz koşullarına rağmen ucuz beklentiler uğruna mevziyi terketmemesi gerektiğinin bilincindedir. Küba'da sorunları sosyalist sistem içerisinde çözmek inancını taşıyan, kazanımlarına sonuna kadar sahip çıkabilen ve fedakarlık yapmaya hazır yeterince yeni sosyalist insan tipi vardır.

Günümüzde Küba ve Kürdistan'daki gelişmelere sahip çıkmak bütün dünya sosyalistlerinin artık bir onur sorunu haline gelmiştir. Kazanları korumak yeni mevziler elde etmekten geçer. Bunun başka hiçbir yöntemi yoktur. Bu yüzden Küba Sosyalizmi'ni koruyabilmek için Kürdistan'daki gelişmelere sonuna kadar sahip çıkmak gerekir. Diğer yandan Kürdistan'daki gelişmelerin filiz verebilmesi de Küba'ya sahip çıkma bilincinden geçer.

Artık dünya her zamankinden çok daha küçüktür. Emperyalist yeni dünya düzeni anlayışıyla örgütlenmeye çalışan batılı devletler hızlı bir bütünleşmeye gitmektedir. Bu doğrultuda ABD, Avrupa Birliği ve Japonya gibi güç merkezleri iççelişkilerine rağmen sosyalizme karşı her zamankinden daha fazla işbirliği içerisinde. Son günlerde ortaya çıkan bir gelişme bunun açık delillerinden birisidir. Kürdistan'daki gelişmelerin boyutunu çok iyi değerlendiren emperyalist çevrelerin Türkiye'de konumlandırılacak bir uluslararası tümen hazırladıkları söylenmektedir.

Böyle bir tümen oluşturmanın amacı kör gözlerin bile rahatlıkla görebileceği kadar açıktır. Amaç Ortadoğu gibi dünyanın en kritik bölgelerinden birinin merke-

zinde yer alacak 'çiban başına' engel olmaaktır. Nitekim kurulabilecek yeni bir yönetimin emperyalizmin uydusu olmayacağını artık keşfetmiş bulunuyorlar. Bu nedenle gelişmelerin önüne 'usulüne uygun' bir biçimde geçmek istiyorlar.

Emperyalistlerin sosyalizme karşı böylesine dayanışma içine girdiği bu dönemde dünya solunun da güçlü bir dayanışmaya her zamankinden daha fazla ihtiyacı vardır.

Marks ve Engels Birinci Enternasyonalı kurduklarında dünya sol hareketlerinin dayanışma ihtiyacı günümüzden fazla değildi. Üstelik o zamanda dünya henüz bu boyutta globalleşmiş değildi. Günümüzde sosyalizmin bu bunalımlı döneminde dayanışma ihtiyacı yakıcı bir biçimde kendini dayatmaktadır. Nasıl ki emperyalist çevreler Sovyet Cumhuriyetlerindeki olabilecek olumsuzlukların önüne geçebilmek için, Küba'yı ortadan kaldırabilmek için ve Kürdistan'daki olumlu gelişmelere engel olabilmek için el birliği edebiliyorsa, dünya solu da kendi içinde gelişmelere egemen olabilmeyen yollarını açabilecek bir enternasyonal dayanışmaya gitmek zorundadır.

Kendi içinde bile henüz bir bütünleşmeyi sağlayamamış bir ülke solunun böyle bir şeye davetiye çıkarması belki biraz garip gelecektir ama, kesin olan şey henüz hiçbir şey için geç kalmadığımızdır. Türkiye'de yıllardır bol bol, ucuz ve fraksiyoncu değerlendirmeler yapılıyor. Oysa sorun artık kendini dayatmıştır. Bütün dünyada sosyalizm gerilerken sosyalizm mücadelesinin gün geçtikçe ivme kazandığı bir ortama sahip olmak gibi bir şansa sahibiz. Bu şans iyi değerlendirilmezse tarih hiçbir zaman bizi affetmez.

Kürdistan'daki gelişmelerin hızına yetişerek mücadele boyutlandırılabilirse yeni bir Ekim Devrimi hiç de uzak bir hayal değildir. Ancak bunun için tek şart solun toplumsal muhalefetin önünde yerini almasıdır. Kürt dostlarımız bu konuda üstlerine düşeni yeterince yapıyorlar. Sorun bizim de aynı noktaya gelebilmemiz sorunudur. Türkiye'de bunu başarabilecek yeterince kadro olduğuna inanıyorum. Geriye sadece sosyalist mücadelenin selameti için gerekli sağduyuyu göstermek kalıyor. Bu da pek öyle aşılamayacak bir sorun değildir.

Sonucu buraya yazıyorum: Türkiye solu tarihsel bir görevle karşı karşıyadır. Aynı zamanda dünya solu da. Yeni sosyalist insanın temelleri bölgemizde atılabilir. Eskiden bol bol işlediğimiz gibi sistemin koparılmaya en elverişli halkası durumundayız. Bu ise tarihsel bir görevi yüklenmeyi gerektirmektedir. Bunun için:

Bir: Sol muhalefet kendi içindeki sorunları aşıp, toplumsal gelişmelerin önündeki yerini almak zorundadır.

İki: Yepyeni bir enternasyonalist dayanışma bugün dünya solu açısından kaçınılmaz bir gerekliliktir. Sosyalizmi yaşatmak ve geliştirmek, dolayısıyla Kürdistan'daki gelişmelere ve Küba'ya omuz vermek için bu bir zorunluluktur.

Dünya solu onurunu korumak istiyorsa, Che gibi kendini dünya halkları uğruna mücadeleye adanmış bir önderin kazanımlarını Küba halkıyla birlikte koruyarak, onun mezarında rahat uyumasını sağlamak zorundadır.

SU UYUR ENFLASYON UYUMAZ

Hakan Devenci

Enflasyon konusu uzun yıllardır Türkiye ekonomik gündemini oluşturan bir konu oldu. Bu, hemen her gün karşımıza bir sorun olarak çıkarıldı. Enflasyonun kaynağı vulgar bir tanımla, "talebin arzı aşması" olarak ifade edildi, ediliyor. Enflasyona dair daha çok bilgi almak halk için mümkün olmuyor. Enflasyon neden ortaya çıkar, ya da neden talep arzı aşar? Enflasyon artışı neden durdurulmuyor? Enflasyon artışı aşağı çekilirse, kim bundan olumsuz şekilde etkilenir? Enflasyondan olumsuz etkilenenler varken, acaba çıkarı olan, olumlu yönden etkilenenler var mı? Enflasyon kendi başına hareket eden, rastgele önüne gelen ücretlileri kemiren bir canavar mıdır? Bu canavar nereden türemiştir ve kimin hesabına çalışmaktadır? Ne zaman ölecek ve biz kurtulacağız?

Yukarıda sıraladığım birçok soru, gayet basit sorular olup, kendi sorunlarına eğilmeyi bilen herkes tarafından açıkça sorulabilir. Eğer bugüne kadar halkın büyük bir çoğunluğu tarafından sorulmamışsa bunun nedeni halkın ve genel olarak ücretlilerin, bilerek ve isteyerek cahil bırakıldığı, soru sorma eyleminin bilerek ve isteyerek bir medeni davranış olmaktan çıkarıldığıdır. Eğer bunu kabul ediyorsak ve büyük kitlelere de gösterebilirsek, şu nedensel ilişkiyi de kolaylıkla anlatabiliriz: Enflasyon konusunda bu basit soruların geniş halk kütleleri tarafından sorulmaması için, eğer bilerek bilinçlenmeye engel konuluyorsa, açıkça enflasyonun ne olduğunun, daha doğrusu varlık nedeninin ne olduğunun bilinmesi istenmiyorsa, enflasyonun bazı kimselerin çıkarına olduğu açıktır. Ve enflasyondan çıkarı olanlar güçlü kimseler ise ve devleti ve tüm ekonomiyi yönetebiliyorlarsa, çıkarları için enflasyonu bilerek düşürmüyor olmaları doğru bir kanı olur. Hatta şu çıkarımı yapmamızın, bugünkü durumu anlamamıza yardımcı olacağını sanıyorum: "Enflasyonun yükselmesi, egemen sınıfın daha fazla kazanmasına neden oluyorsa, egemen sınıfın ekonomiyi buna göre yönlendirmeleri, daha fazla kazanmak için daha fazla enflasyonu körüklemeleri mümkündür. Buraya kadar vardığımız ihtimaller, bana göre bugünkü

durumumuzu anlatmaya, açıklıkla anlatmaya yetiyor.

Bu çıkarımlardan hareketle, Türkiye'de ekonomik adeletsizliğin varlığını ispatlamaya çalışmayacağım. Ne mutluluk ki halkımız henüz, Türkiye'de ekonomik dengesizliğin ve adeletsizliğin var olduğunun bilincine varacak kadar düşünebiliyor; bunu da düşünemeyecek kadar sürülemediler henüz.

Buraya kadar yazdıklarıma, enflasyondan çıkarı olanların dahi bir itirazda bulunmayacaklarına eminim. Şimdi, enflasyonun iktisadi ve politik anlamda neyi içerdiğini irdelemeye ve açmaya çalışacağım. Burada daha çok günlük ekonomik gelişmeler ve enflasyon üzerine, basında çıkan haberleri değerlendirmeye çalışacağım.

"Talebin arzı aşması" olarak enflasyon:

Bu tanım daha çok, arzı aşan talebin, kendiliğinden veya isteyerek aşağı çekilemeyeceğini ya da arzın talebe göre artırılamayacağını açıklamaktadır. Bu durum, fiyatların dizginlenemeyecek kadar artış eğilimi kazanması anlamına geliyor. Kapitalist iktisatçıların, enflasyona dair ileri sürdükleri görüşler ve enflasyon teorileri buna dayanmaktadır.

PİYASA VE ENFLASYON

Kapitalizmin üstüne oturduğu temel iktisadi görüşlerin başında piyasa kavramı ve piyasa ekonomisi kavramı yer alır. Kapitalizmin ekonomik yapısının özünü oluşturan rekabet olayı 'piyasa' içerisinde olur. Piyasa, bir mübadele ortamıdır ve rekabet şartları altında, arz ve talep eşit olduğu durumda piyasa dengededir. Bu, teoride olanıdır ve hiçbir zaman arz ile talebin eşitlendiği görülmemiştir.

Kapitalist rekabet, ekonomik olarak bir eşitsizliğin üzerine oturduğundan, rekabet şartları yavaş yavaş ortadan kalkar. Rekabetin ortadan kalktığı dönemin başlaması, ekonomiye artık tekellerin egemen olmaya başlamasıyla eşzamanlıdır. Kapitalizmin bu tekelci aşamasında, arz ve talep arasın-

daki yakınlaşmaz açıklar başlamıştır ve kapitalistlerin iddia ettiklerinin aksine, görünürün dışında, bu açık, istenmeyen bir açık değildir. Arz ve talep arasında başgösteren açık, yani aradaki sürekli büyüyen fark, tekellerin varlık nedenidir.

İşte enflasyon, sürekli artan değerlerle karşımıza çıkan enflasyon, bu arz ve talep arasındaki açıkları çıkar. "Talebin arzı aşması" olarak enflasyon, yansıması fiyatlar üzerinde bulur. Sürekli artan fiyatlar, arz ve talep arasındaki açığın büyümesinin sürekliliğidir. Sürekli büyüme soyut anlamda bir durumdur ve fiziksel anlamda bir "hız"ın varlığının ifadesidir. Taleple arz arasındaki açıkta sürekli olan bu artış, bir hıza sahiptir. "Enflasyonun artış hızı" olarak ifade edilen de budur. Bu artış hızı, istatistiksel ifadelerle gösteriminde, "enflasyon endeksleri" üzerinden, yüzde olarak ifade edilir.

Genel iktisadi tabirle, bir enflasyon artış hızının %100'ü aşması, 'hiperenflasyon'a gidişi gösterir. Ama bu gibi durumlarda eğer enflasyon hesaplayan kamu kuruluşları etkinizin altındaysa, % ile ifade edilen enflasyon oranlarının hesabında, endeksleri biraz küçük aldırırsanız enflasyon %100'ün altında olur ve ekonomi bir hayli rahatlar(!)

Fiyat artışlarına bağlı olarak tüm ekonomi çeşitli etkileşimler geçirir! Tekelci aşamada, ekonomide önce arz etme eğilimi ve ona göre de talep yaratma eğilimi gelişir. Tekelci firmalar, en ucuza malettikleri malı en yüksek fiyata satmak isteyeceklerdir. Keyfi üretim, doğal olarak maliyet enflasyonu da doğurabilir. Maliyet fiyatlarındaki yükselişler, satış fiyatlarına yansıtılarak, mübadele fiyatlarının da artışına neden olacaktır. Fiyatlara yansıtılabilen enflasyon, üretici için bir tehlike taşımaz. Zaten tüketici, mübadele öncesinde, satın alacağı malın maliyetinin üzerinde bir fiyat ödemeye razıdır. Her ne kadar ucuza almak istese de, kendinin üretmediği malı istediği fiyata alamayacağını bilir. İşte bu, üretici veya satıcı tekel firma için iyi bir kar fırsatıdır.

Enflasyonun doğası gereği, içinden çıktığı kapitalist üretim ilişkilerinin özünü oluşturan eşitsizliğin bir sonucu ve fonksiyonudur. Eşitsizlik, içerik itibarıyla, birinin aleyhine olan şeyin, diğerinin lehine olmasıdır; bu karşılık, statik bir yapı içermekten farklı olarak, aksine, sürekli değişen ve artan bir yapıdır. Buradan, enflasyonun da, bir tarafın aleyhine işlerken bir tarafın lehine işlediğini çıkarmak hiç de zor değildir.

Enflasyonun ekonomik-politik irdelenmesine gelince şunları çıkarmak olası görünüyor.

Bir ekonomide, ki bu kapitalist ekonomi olacak, var olan eşitsizlik halkı, ekonomik anlamda sınıflara ayıracak ve bu sınıflar üzerinde siyasi yapılar netleşecektir. Kapitalizm, sınıflar üstü bir devlet yapısını içermeyip, temel olarak bir sınıfın, burjuva sınıfının devlet yapısının ifadesidir. Doğal olarak bu devlet mekanizması, kendisinin yönetimini elinde tutan sınıfın ekonomik taleplerine göre şekillenecektir. Bu koşullar altında, üretim araçlarını ellerinde tutan sınıf, daha fazlasına sahip olabilmek ve ayakta kalabilmek için büyümek isteyecek, büyümek içinse daha fazlakazanması gerekecektir. İşte enflasyon, eğer daha fazla kazanma aracı olabiliyorsa, eğer enflasyon daha hızlı arttığında büyüyen oranlarla, daha fazla kazandıracaksa, bilecek körüklenir.

Devleti elinde tutan sınıf, ayakta kalabilme ve daha çok kazanabilmenin yolu olarak,devletin enflasyonu düşürmesine müsaade etmez.

CARLOS MENEM ENFLASYONU YENDİ Mİ?

Hürriyet gazetesi 10 Mayıs 92 tarihli sayısında, Carlos Menem'in enflasyonu yenmenin tatlı reçetelerini veriyordu. Hürriyet Gazetesi yazarı Ertuğrul Özkök Arjantin Cumhurbaşkanı Carlos Menem'in enflasyonu yüzde beşbinden aşağıya indirdiğini ve bunun yollarını sıralıyor. Acaba E. Özkök, Arjantin'de enflasyonun %500'den yüzde kaç indirildiğini Arjantin'in dünyada enflasyonu yüksek ülkeler sıralamasında kaçınıcı sırada olduğunu bilmiyor mu? Arjantin'de enflasyonun E. Özkök'ün verdiği bilgilere göre düştüğüne inanmak olanaksız. Enflasyonu en yüksek ülkeler sıralamasında en başı çeken ülkelere birisini nasıl model alırsınız, ve bundan nasıl ibret alırsınız?

Enflasyonun düşmesinde bir etken olarak, vergi ödemesi konusunda "vergi ödemeyen hapis" politikasını da sıralamaya sokan Menem'in görüşleri, E. Özkök'ün "ibret alınası politikası"nın birisi. Çok komik doğrusu. E. Özkök hiç gazete okumuyor mu? Aynı gazetede ilk sayfada, Demirel'in kardeşi Hacı Ali Demirel'in 708 milyon vergi cezasını ödemek istemediğini ve bunda direndiğini okumadı mı? Şimdi E. Özkök, Kardeş Demirel'in, Hacı Ali Demirel'in hapis yatacağına mı inanıyor? Yahya Demirel'i hatırlayalım, ne işler yaptı, ne kadar ceza yedi?

E. Özkök'e, 5 Mayıs 92 tarihli Hürriyet gazetesini, kendi gazetesini öneriyorum. Emin Çölaşan'ın "vergi Hırsızları" yazısında tarif ettiği vergi kaçırana dikkat etmeli. Hepsi Al Capone gibi maşallah; Al Capone'lerden birisini memurlarına hallettireniz ne doğışır? Al Capone her şeyi kılıfına uydurmuş... Bizim vergi kaçırana ya da vergiyle alakası olmadan milyarları vuranlarımız işlerini kılıflarına uydurmamış mı? Kimi vergi yüzünden hapse atıyorsunuz? Vergi rekortmenleri açıklanırken, sıralamalarda Sabancılar'ın, Yaşarların, Enka Holdinglerin ve sahiplerinin olmadığını "sorgulamayan" Ertuğrul Özkök, Türk politikacılara ne akla hizmet ederek "vergi ödemeyen hapis" politikasını örnek gösteriyor? Bu kadar bayağılık fazla değil mi?

ÖZKÖK'ÜN ENFLASYON HESAPLARI

Hürriyet gazetesi ve diğer gazetelerin 'ekonomi sayfasında diye, onore ettikleri "Tansu Çiller" sayfalarında her gün, enflasyonu konu olarak görmek mümkün. Bir iktisat öğrencisi olarak enflasyon banna aslında bayağı zavallı bir canavar gibi görünmeye başladı. Tansu Hanım'ın çizdiği pespembe enflasyon tabloları, enflasyon canavarını önce sevimli hale getirdi, sonra da zavallı. Şöyle bir baharın gelmesiyle düşüveren bir enflasyon pek de korkutucu olmasa gerek. Ne de olsa devletin ve enflasyona bakan, Bakan Tansu Çiller'in üstün enflasyon politikalarıyla 'bahar gelivermiştir' ve enflasyon öyle baharın gelivermesiyle düşüvermiştir.

Hürriyet Gazetesinin 5 Mayıs 92 günkü sayısında, Tansu Çiller, tatlı tebessümüyle enflasyonun indiğini müjdeliyordu. Nisan ayında iyice düşen enflasyon, TC'nin yol yorgunluğunu bir çırpıda alıvermişti. Enflasyonun düşmesi diye ifade edilen şey aslında, enflasyonun artış hızının azalmasıydı. Şöyle ifade edebiliriz: Bahar aylarında, ya da Nisan ayında enflasyon, daha az bir hızla artmaktaydı. Enflasyonun bahar aylarındaki düşüşünün temel nedeni hükümet politikalarında tüketicilerin taleplerini, enflasyonun daha az bir hızla artmasına çevirmesi idi.

Arjantin ile Türkiye arasındaki enflasyon benzerliğine bakın: Türkiye'de de Arjantin'de de Nisan ayında enflasyon düşmüş, böyle yazıyor gazeteler. Böyle büyük benzerlik olamaz yani!... Helal olsun E. Özkök'e, Arjantin'de enflasyon oranı

%5000'den %0.60'lara (binde altı) düşmüş. %5000 enflasyonun kaç katlandığını gösteriyor, binde altı ise Arjantin'deki enflasyonun bahar ayları itibarıyla, aylık artış hızını gösteriyor. Sana ne denir E. Özkök, ne büyük istatistik bilgisi bu? Aylık binde altı enflasyon artışı demek, yıllık enflasyonun yüzde yüzsekseneyedi (%187) artışı hızı demektir. Bir enflasyon %5000'den %187'ye nasıl kıza zamanda düşürülür? enflasyonun katsayısı ile enflasyonun artış hızı aynı şey değildir, sayın Özkök.

Enflasyon Arjantin'de düşmüş(?) ve bunu sağlamanın yolları da şöyle sıralanmış: "Vergi ödemeyen hapis", "150.000 kişiye işten atılma", "En zor Özelleştirme-PTT'nin özelleştirilmesi kastediliyor" olarak sıralanmış.

Arjantin'de enflasyonun düşürülmesi için işten atılan 150.000 işçinin çabalarını dikkate almışlar, ama sonuçta iyi olmuş falan filan. Öyle görünüyor ki, yakın tarihte Türkiye'de de işten atılmalar olursa, bunu "Enflasyonu yenmenin bir politikası" olarak görmeliyiz.

Carlos Menem'in uyguladığı politikalardan birisi de özelleştirme; en zor özelleştirilmiş olan KİT de PTT imiş. Pek yakında Türkiye'de de enflasyonun düşmesi ve ekonominin kurtulması gerekçeleri ile PTT'nin özelleştirilmesi acil bir politika olarak karşımıza çıkarılırsa hiç şaşırmanın.

İlk bölümde ifade etmeye çalıştığım şey, genel olarak enflasyonun teorik olarak bir zümrenin, biz sosyalistlerin jargonuyla burjuvazinin, çıkarına olduğuydu. Bu durum, enflasyondan olumsuz etkilenenlerin çoğunlukta olduğu bir durumdur. Sonuçta şunları söylemek olası görünüyor: Enflasyon yenilemeyecek bir sorun değildir, ancak onu yenilemek için "burjuvaziyi yenmek" gerekmektedir, bu tekeller düzenini yıkmak gerekmektedir. Zira enflasyonu bizzat körükleyen bu tekeller düzenidir. Yine onu, enflasyonu "zalim bir canavar" gibi gösteren burjuvazidir. Enflasyonu yenememekle birbirlerini suçlayan tekellerin partileri, tekellerin üzerinden bu sorumluluğu almaktadır ve ekonominin sorunlarını, bu halkın mutfağının kemiricisi olarak bir canavara dönüştürmektedir. Bizde bu sorumluluğu "Tansu Çiller" yüklenmiştir, Tansu Çiller, bu politikaların son sorumlusudur.

FAŞİZMİN DURDURULMAYAN TIRMANIŞI*

Nurettin Kurtuluş

1920'de kurulan NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei = Milli Sosyalist Alman İşçi Partisi) yaklaşık 13 yıl sonra 30 Ocak 1933'te başbuğları Avusturyalı çoban Adolf Hitler'le 3. Alman İmparatorluğu Şansölyeliği'nde dünyayı kana bulama erkini ele geçirmeyi başarmışlardı. Bu tarihe kadar çanlar uzun uzun çalmıştı, toplum duyarsız, toplum umarsız, toplum korkak, seçeneksiz bir sürü haline gelmişti. Şovenizm, ırkçılık, milliyetçilikle alabildiğine uyutuluyordu bu sürüler. Üstelik sol, bugünlerle karşılaştırılacak olursa daha güçlüydü, sendikalar da öyle. Karşılarında bir de devrim yapmış Sovyetler Birliği vardı. Buna rağmen çanlar susturulmamış, Naziler ve çoban Hitler tarihin en kanlı iktidarını oluşturmuşlardı.

Federal Alman Emperyalizmi'nin dikte ettirdiği Avrupa Birleşik Devletleri döneminin başlamasına beş kala, artık faşizm tarihi misyondaki yerine bir defa daha oturmak üzere. FAC'de ikinci savaş öncesinin bir tekrarı yaşanmaktadır; işsizlik, enflasyon, yoksulluk, sanayinin her dalında ve özellikle otomobil endüstrisindeki büyük bunalım, 1.6 milyon markı bulan iç ve dış borçlar... Ve FAC Emperyalizmi faşizmi tek seçenek olarak koyuyor Alman toplumunun önüne.

Çanlar kime çalıyor? Çanlar bütün insanlığa çalıyor. Çanlar cana çalıyor... 10 yıl önce başlamış çanların çalması, o güne kadar vızılı halindeki yeni nazilerin varlığı pek rahatsız etmiyordu Alman toplumunu, ekonomi tıkırındaydı!.. 17. 11. 1983'te eski CSU'lu (Hristiyan Sosyal Birliği) milletvekilleri Franz Handlos ve Ekkerhard Voigt "Die Republikaner" (Cumhuriyetçiler) partisini kuruyorlardı, şamatasız, gürtlüştüz. 4 yıllık bir süreç içinde etlenip butlanan bu partucik! (Alman Solu'nun duyarsız tepkisiydi bu kelime.) 2.5.1987'de Bremerhaven'daki büyük kongresinde eski bir nazi olan Franz Schonhuber'i parti başkanlığına getirerek kan tazeliyorlardı... Bu arada Alman Solu kapitalizmden payını alarak gülüp eğleniyor, kafasını kuma gömmüş parlamentoda bir sandalye kapma

hayalleriyle birbirleriyle dalaşıp duruyorlar, çan seslerine kulaklarını tıkıyorlardı... Bugün artık toplumun dışında kalmışlar, emperyalizme, zirveye gelmekte olan faşizme teslim olmuşlardır, görünen şimdilik bu...

Ekonomideki konjonktür ise, siyaset alanındaki ile aynı paralellikte seyrediyor, gerileme sanayide ve politikada atbaşı koşuyordu. Bu daha önce Hitler faşizminin tırmanışıyla, bugünkünün gelişmelerinde benzerlik hatta bir tekrarı olarak görülebiliyor. Her iki zamanda da faşist partiler bunalımları iyi kullanmışlar, önce belediye ve eyalet seçimleriyle yükselişlerini sürdürmüşlerdir. Hele 80'li yıllarda yabancı işçiler, ilticacılar akınının Alman Kültürü'nü(!) tehdit etmesi, alman halkının "elin-den işlerini alıyorlar" propagandası, gericilerin, tutucuların ve faşistlerin ellerindeki en büyük malzemelerden biri haline getirilmiş bulunuyordu. Yabancılar yönelik saldırılar, katliamlar (daha önce TK. 51-54. sayılarda geniş olarak işlemeye çalışmıştım.) 2. savaş öncesi Yahudi vatandaşlarına yapılanların bir başlangıcı, tekrarı olarak değerlendirilebilir...

Ben burada bir parantez açarak, Hitler Faşizmi'nin ve şimdiki faşist tırmanışın karşılaştırmalı bir zaman dizinini yapmaya çalışacağım...

Eylül 1919'da DAP (Alman İşçi Partisi) olarak kurulan partinin başkanlığını Anton Drexler yürütürken 5.1.1920'de adı NSDAP olarak değiştirilir ve propoganda başkanlığına Adolf Hitler getirilir. Temmuz 1921'de ise A. Hitler parti başkanı olur!

27.11.1983'te eski CSU'lu Milletvekilleri Franz Handloz ve Ekkerhard Voigt "Die Republikaner" partisini kurarlar... 2.5.1987'de Franz Schönhuber parti başkanlığına geçer!...

31 Ocak 1921 - 15 Ocak 1921 arasında, yani bir yıl içinde Alman İmparatorluğunda işsizlik korkunç bir hızla büyür; 31 Ocak 357.000 - 19 Haziran 500.000 - 15 Aralık 3.500.000, kısa çalışanlar ise 2.340.000'e ulaşır...

1980-1989 yılları arasında Federal Almanya

* Bu yazımı FDP'li Dışişleri Bakanı Genscher'in istifasından önce bitirmiştim, TK'nın Mayıs sayısına yetiştirmeyi düşünürken araya giren posta grevi yazımı göndermeyi geciktirdi.

Cumhuriyetindeki işsizlik %2.9 ile %9 arasında ve 2.260.000 ile 3.500.000'lu rakamlarda dolayıyordu. Bu veriler resmî ağızların sansürlü sayıdır... (TK 51 - 54. sayıları daha sağlıklı verilere dayanmaktadır...)

1929 yılının son ayları 3. Reich'i ele geçirmenin en önemli zamanı ve gelişmeleri sayılabilir...
16.11.1929 3.5 milyon işsiz,

17.11.1929 - Gobbels'in grup başkanlığında ki NSDAP Berlin'de 895.916 oyla ilk defa 13 milletvekili çıkarıyor. Bu rakam 20. 5. 1928'de 346.771 idi. Ve 31. 11. 1929'da SPD'nin (Sosyal Demokrat Parti) üye sayısı 1. 027. 777 iken NSDAP'ninki ise sadece 176. 426 idi...

29. 1. 1989 - Yine Berlin'deki seçimlerde Cumhuriyetçiler geleneksel anahtar parti FDP'yi (Hür Demokrat Parti) (%3.9) geçerek % 7.5 oyla ilk defa bir eyalet parlamentosuna giriyordu. Ayrıca 18. 6. 1989'da yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Cumhuriyetçiler % 7.1'lik oy oranıyla parlamentoya temsilci gönderiyorlar ve orada en başta Fransız faşisti Le Pen ve diğer ülkelerden seçilen gerici ve faşistlerle blok oluşturuyorlardı... 12.3.1989'da ise Frankfurt Belediye seçimlerinde bir diğer nazi partisi NPD (Alman Milli Demokratik Parti) % 6. 6 oy alarak Belediye meclisine giriyorlardı...

1930 - 1933 yılları faşistlerin koşar adım zirveye tırmanışlarının son üç yılı oluyordu;

14. 9. 1930'da yapılan genel seçimler artık Alman İmparatorluğunun geleceğini belirliyordu. 42. 8 milyon seçmenin % 18.3'lük oyunu alarak 107 milletvekili çıkarıyor (bu 1928'de :2.6'lık oyla 12 milletvekiliydi), SPD ise 153'ten 143'e düşüyordu...

Bu son üç yıl içinde en ilginç tablolardan biri ise işsizlik oluyordu.

15. 4. 1930 - 2. 937. 000

01. 01. 1931 - 4. 357. 000 (64 milyon nüfuslu Alman imparatorluğunda.)

31. 01. 1931 - 5. 349. 000 (% 42. 8)

Arka arkaya gelen eyalet seçimleri nereden bakılırsa bakılış NSDAP'nin zaferleriyle sonuçlanıyordu;

03. 04. 1931 - Schaumburg - Lippe NSDAP 4 - SPD 7

17. 04. 1931 - Oldenburg NSDAP 19 - SPD 11 ilkdefa tek başına yönetime geliyor.

26. 11. 1931 - Hessen NSDAP 27 - SPD 15

1932 Yılı bir anlamda seçim yılı olarak geçti de denilebilir. Bir de işsizliğin yoksulluğun korkunç

boyutları NSDAP'nin ekmeğine yağ sürüyordu..

16. 05. 1932 - 5. 569. 000 işsizlik

30. 05. 1932 Preussen eyalet seçimi NSDAP, SPD 94

31. 07. 1932 İmparatorluk genel seçimlerinde NSDAP % 37.7'lik oyla 230 milletvekili çıkarıyor...

29. 08. 1932 NSDAP'li milletvekilleri parlamentoya Nazi üniformalarıyla giriyorlar.

06. 11. 1932 Yenilenen genel seçimle de NSDAP 17. 280. 000 oy veya % 43. 9 oranıyla 288 milletvekili çıkarıyorlar...

Artık bu son seçimdir Alman İmparatorluğunda bundan sonra seçim meçim yok, herkes başının çaresine bakacaktır, kaçacak delik arayacaktır.

30. 01. 1933 Avusturyalı çoban, kanlı Hitler başımsız bazı milletvekillerinin de oylarıyla 3. Reich'in şansölyesi oluyor...

16. 02. 1933 6. 047. 000 işsiz...

19. 04. 1933 3. Reich'da ordu ve polis teşkilatının her yerde "Heil Hitler" selamı vermesi kararlaştırılıyor.

5 Nisan 1992 tarihi FAC ve 01. 01. 1993'ten geçerli olacak Avrupa Birleşik Devletleri öncesi için çok önemli bir gün oluyor... Schleswig-Holstein ve Baden Württemberg eyalet seçimleri, 1994 yılında yapılması gereken genel seçim öncesinin son uyarısı oluyor, artık genel seçime kadar ufukta, yeni veya ara seçim görünmüyor. Tabii bu arada anahtar parti FDP sukoyvermezse! SPD ile yaptığı koalisyonunda hiç beklenmedik anda işi yarıda kesip, gerici ve tutucularla iş birliğine gitmişti...

Parantezi kapamadan önce son eyalet seçimlerinde ilginç bulduğum bazı rakamları vereceğim;

BU BİR PROTESTO SEÇİMLERİ DEĞİLDİR

Baden Württemberg: Schleswig-Holstein:

seçmen sayısı	7.140.591	2.090.107
Seçime katılanlar	5.014.405 %70.2	1.500.931 %71.8
Seçime katılmayanlar		2.126.186 %29.8
		589.176 %28.2
Geçersiz oy sayısı	66.502 %0.9	13.115 %0.6

Burada, özellikle seçime katılmayanları dikkate alırsak, tek başına güçlü bir parti yorumu yapılabilir veya orada asıl protestocu seçmenleri görebiliriz düşüncesindeyim... Bu iki eyalette yapılan seçimlerde tutucu, gerici ve faşist partilerin aldıkları oy sayısının ürkütücü boyutlarda olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır.

Baden Württemberg'de 5. 014. 405 oyun 3. 091.836

Schleswig-Holstein'de 1. 500. 931 oyun 739. 421'i

yukarıda saydığım partilere gitmiştir. Baden Württemberg'de Republikaner 15, Schleswig Holstein'de DVU 6 milletvekili çıkararak faşist partilerin gittikçe ne kadar güçlendiklerini ortaya koymaktadırlar... Her iki seçim için halkın cebinden çekilen paralar 35. 702. 955 Mark, Cumhuriyetçiler yabancı düşmanlığı konu alan seçim propagandaları için 4 milyon Mark harcayarak başı çekiyordu.

Şimdi, parantez içinde ara parantez açıyor ve toplumu yerinden kaldırıp sokaklara atması gereken bir araştırmayı aktarıyorum:

Maaşlı ve ücretlilerin sosyal kesintiler için şimdiye kadar ödediği % 38.6'lık kesintiler, 01. 01. 1993'ten itibaren gelecek olan yeni ek vergilerle %43'e vükselecek. %5'lik enflasyon! %1'lik kalkınma hızı, toplu sözleşmelerle verilen ortalama %4'lik zamları yutup götürüyordu. Hastalık kasalarındaki 11.6 milyar marklık, emeklilik kasasında Doğu Almanya'dan katılan 4 milyon emeklinin 20 milyar marklık açık tehdidi, yine Doğu Almanya'daki yeni 1.2 milyonluk işsizler için ek 30 milyar marklık ek ödentinin çıkmasının faturası, işçi ve emekçilere ödettirilmek isteniyor. Bütün bu gelişmeler için bir başka öneri de yeni Jena-Optik patronu, eski eyalet başkanlarından Lothar Spat'ten (CDU) geliyor. Batıda çalışanların maaş ve ücretleri gelecek 6-7 yıl için dondurulmalıdır" diyor, buna karşın ise maliye bakanı Waigel (CSU) ise "yok canım, iki üç yıl yeter"le yetiniyor!...

Ara parantezi kapatıyorum ve böylece yazımın da sonuna yaklaşmış oluyorum... Bazı akli evveler, demokrasi havariliği yaparak bu iki eyaletten çıkan sonuçları "Protesto Seçimleri" olarak nitelendiriyor. Neyi protesto ediyorlarmış? İlticacılar yasasının halledilmemesini... Yok canım olmaz öyle şey, burjuvazinin bu uyutma taktiğini benimseyip kendi görüşleriymiş gibi aktarmak, onlarla ortak dil kullanmak kime ne yarar getirecektir? Gözlükler değişmeli ve doğruları korkmadan yerine koymalıdır... Tübingen Wichert araştırma enstitüsünün hemen seçimden bir gün sonra yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, seçmenlerin sadece % 35'i ilticacılar yasasıyla ilgileniyor, geri kalanlar şu anda parlamentoda ve yönetimde bulunan partilere, politikacılara "unehrlichkeit" (haysiyetsiz, doğru, dürüst, samimi olmayan) diyerek güvensiz-

liklerini dile getirirlerken; işsizlik, vergilerin yükseltilmesi, ekonomik gelecekte umutsuz oluşları, Avrupa birliğinden kaynaklanan yine ekonomik korku, kriminal olaylar, ev sorunu (TK 51-54'te "Adım Adım Nazi İmparatorluğuna" yazılarımda bu konuları geniş olarak irdelemiştim.) gibi konular, alternatif olarak seçmenleri faşist partilere kaydırıyordu.

Parantezi kapatıyorum ve yazımı bağlamaya çalışıyorum...

Olası bir güçbirliğiyle katılmaları kesinleşen faşist partilerin 1994 genel seçim öncesi açıklamasında anayasayı koruma başkanı Echart Werthebach'ın düşüncesine göre "özgürlükçü demokrasi için tehlikeli değil"miş bu DVU/NPD/REPUBLIKANER ve diğeri, yani faşizmin tırmanı-şı, ne demeli?

Avrupa birleşik devletlerine 5 kala FAC'deki bu korkunç gelişmelere, Fransa, Belçika, İtalya ve diğer ülkelerdeki faşist partilerin tırmanı-şı da eklenecek olursa, ilerde bir tek parlamentodan idare edilecek olan sınırsız Avrupayı ve dünyayı nelerin beklediğini pek fazla bağıra çağıra anlatmanın gereği kalmıyor... 1994'te FAC'de genel seçim olur mu? Bunu ben hep FDP'nin tutumuna bağlıyorum. SPD ile yaptığı koalisyonu yarı yolda terkederek bu anahtar parti (şimdilik), aynı şeyi yine tekrarlayabilir!... CDU'nun yıllardır tek başına yönettiği Baden Württemberg eyaletinde seçim sonrası ortak aramasına FDP'nin yanaşmaması ilk sinyali veriyor düşüncesindeyim. Öyleyse, belki de bu yıl içinde veya gelecek yılın sınırsız Avrupasının başlarında bir genel seçim beklenebilir.

Sınırsız Avrupa'nın başkanı yeni bir zayıflama rejimi uygulayarak formuna girmeye çalışan Şansölye Helmut Kohl mü olacak diye bir soru attı Nisan ayında "The Economist" dergisi. Ben inanmıyorum, Helmut Kohl führung olamaz. Kurt von Schleicher'de olmamış, führung'lik (Başbuğluk) Avusturyalı çoban Adolf Hitlerle kalmıştı!...

Fakat tarihin çöplüğüne o kadar çok başbuğlar, faşist diktatörler gömüldü ve gömülmeyi bekleyenler var ki, bu insanlık bir tancesini daha o çöplüğe gönderecek gücü tekrar bulacaktır. Günler aydınlanıyor, insanlık başka bir bölgede güzelleşmeye başlıyor...

KÜRT BİLGİSİ VE HEYECAN

Y.K.

Yalnızca gerçek, kendi halinde devrimcidir.

Sadece gerçek, petrol bulaşığı bir denizde küçük bir alev türündendir.

Tek başına gerçek, bir dış uyarıcı olmadan, hep büyüyebilir.

Bütün bu sövlenenleri sınamak için, Kürt Bilgisi'ni ele almak yetebiliyor; çok kısa olarak, "Kürtler Üzerine Karanlık" kalktıktan sonra ortaya çıkan durumu incelemeyi öneriyorum. Çok basit soruları ortaya atmak istiyorum.

Birinci sorum şudur: Eğer "Kürdistan" yoksa, bir sorun görünmüyor, ancak eğer karanlık yeniden yarıyor ve "Kürdistan" ortaya çıkıyorsa, "Türkiye" neresi oluyor? Türkler'in bu soruyu daha önce sormamış olmanmaları son derece acıdır; fakat, artık soruyu engellemek mümkün görünmüyor.

Bir: Türkiye neresidir? Bilimin ve gerçeğin devrimciliğini bu basit soru kadar açık ortaya koyan bir başka yakın zaman bulgusunu bilmiyorum. Üç ismi birbirinden ayırmak zorundayız: Arap- İslam tarihçilerinin "Rum" dedikleri, Roma ile Batılı tarihçilerin "Turchia" ya da "Turkey" dedikleri bölge ile "Osmanlı" mülkünü birbiriyile karşılaştırmak durumundayız.

Konya'yı başkent alan Selçuklu Devleti'nin bir adı da "Selçuklu Rum İmparatorluğu"dur, "Selçukist Roma İmparatorluğu" anlamına geliyor ve Mevlana Celaleddin-i Rumi de, tam olarak Romalı Celaleddin demek oluyor. "Küçük Asya", Arap-İslam söyleyişe göre tam olarak Rum ya da Roma'dır. Kürdistan buraya girmiyor.

Araplar ve Türkler, çok uzun yıllar ve hatta yüz yıllar, Küçük Asya'ya "Türkiye" demiyorlar. Buralara ilk önce "Türkiye" diyenler, "Turchia" ya da "Turkey", Batılılar oluyorlar; sadece Küçük Asya'yı kapsıyorlar ve Kürdistan yine bu söyleyişin dışındadır.

Neden böyledir; bu konuda her türlü tahmin mümkün görünmüyor. Küçük Asya, türkifikasyon sürecinden önce, dünyanın en yoğun nüfuslu ve en müreffeh bölgelerinden birisidir; Küçük Asya'nın türkifikasyonu tam dört yüz yıl sürüyor. Bu süreçten önce buralarda en çok hala yanlışlıkla "Rum" denilen, Romalı anlamına geliyor, Grekler ya da aynı anlama gelmek üzere Elenler yaşıyor; bir de Türk-Elen melezi, miksovarvaroy'lar var. Aslında Selçuklu yöneticilerinin bir bölümü de miksovarvaroy idiler; İkinci Kılıç Aslan, Gıyaseddin Kayhüsrev, Alaaddin Keykubad bunların en ünlüleridir.

Bir parantez açıyorum: Türk isimleriyle birlikte Arap, "Alaaddin" ya da İrani, "Keyhüsrev" isimleri birlikte kullanılıyorlar, çoğunun anneleri Elen'dir ve çoğu yönetim için eğitimlerini Roma Sarayı'nda, İstanbul'da, yapıyorlar; burada son derece düşündürücü zengin bir somut buluyorum.

Osmanlı mülkü ise çok daha geniş bir coğrafyayı kaplıyor. Örnek olsun, bir zamanlar "Libya" bile bunun içinde yer alıyor; "Libya" hem Afrika'yı ve hem de spesifik olarak Afrika'da bir bölgeyi anlatıyor. "Kürdistan" bir sü-

re, önemli bir bölümüyle Osmanlı egemenlik coğrafyası içine düşüyor.

Bir parantez daha açıyorum: Çeşitli egemenliklere parçalanmış bütünlükler vardır. Türkistan, "Çin Türkistanı" ya da "Rusya Türkistanı" olarak ikiye ayrılabilir. Polonya, "Rusya Polonyası", ve "Avusturya Polonyası" ile "Prusya Polonyası" olarak parçalı bir adlandırılmaya tabi tutulabilir; Kürdistan için de geçerlidir.

Şimdi ikinci soruya geliyorum: Peki, "Türk Üretim Biçimi nedir? "Asya Türü Üretim Tarzı" mı, değil mi; yakın zamanlarda bu sorunsalın ne kadar tartışıldığını hatırlıyor ve hatırlatmak istiyorum. Güzel; ancak yukarıda ortaya koyduğum soru çerçevesinde bu tartışmanın ne kadar eksikli ve yanıltıcı olduğunu söylemek durumundayım. "Türk" ya da "Turchia" olan neresidir; bu soru açıklıkla ortaya konmadan "üretim biçimi" tartışmasının yapılabileceğini iddia etmemek gerekiyor. Neden mi; karanlık açılmıştır ve benim bu çalışmam da, Kürdistan'ın son derece katı bir feodal yapısı olduğunu ortaya çıkarıyor. Öyleyse soru şudur; feodal üretim biçimine sahip Kürdistan ile birlikte "Türk" üretim biçiminin tartışılması gerekmiyor mu? Buna eklenecekler var: Eğer bugün Balkanlar denilen yakın Avrupa bölgeleri bu tartışmaya eklenecek olursa, tablo nasıl etkilenecektir? Adı üstünde hep Sırp Despotluğu ya da Bulgar Prensligi'nden söz ediliyor; feodal yapıdır.

Güzel. Öyleyse geriye sadece dar anlamda "Rum" kalıyor. Peki burası nedir?

Güzel. Ancak bundan önce daha önemli bir soru var: Peki feodalite nedir? Bir: Parçalılıktır. İki: Hiyerarşik bir egemenlik yapısıdır. Üç: Hem bu egemenlik hiyerarşisinde ve hem de olmayan kişiler düzeyinde temel ilke bir başkasının adamı olmaktır. "Biat" veya "vasalaj", feodalitenin temel özellikleri oluyor.

Bu tanıma göre, Kürdistan kesinlikle feodal görünüyor.

Feodal bu görünümde, Kürt asillerinin üst egemen değiştirmelerindeki esneklik daha da anlaşılır oluyor. Kürt asilleri, Şerefname yazarı Şerof Han tipik örnektir, İran üst egemenliğinden Osmanlı üst egemenliğine çabuk ve kolaylıkla geçebiliyor.

Güzel: Ancak gerçek sanıldığından çok daha devrimcidir. Bu açıdan bakıldığında, Rum'daki beyliklerin, Rum'daki kentlerin, Rum'daki şehir emirlerinin, tıpkı Kürt Beyleri türünden bir başkasının adamı olmaktan bir başkasının adamı olmaya doğru hızlı transferleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş sürecinde ve Timur yenilgisinin hemen sonrasında çok büyük bir çarpıcılıkla görünüyor.

"Görünüyor" sözcüğünü bilerek seçiyorum; çünkü, "Kürtler Üzerine Karanlık" dağılmadan, Kürt Bilgisi petrol bulaşığı denizdeki yangın türü yayılmaya başlamadan ben de bunu "görmüyordum". Şimdi görüyorum ve bilim devrimci olduğu için gördükçe daha uzağa bakabiliyor ve daha uzağı görebiliyorum.

Üçüncü nokta şudur: Ben sonradan olmuş bir tarihçiyim. Kendimi tarihçi saymam bile gerçek tarihçilere haksızlıktır; özür diliyorum. Ancak dünyada pek çok Osmanist tarihçi var, pek çok Türkolog var, Türkiye'de tarih üzerine fakülteler var, "Türk Tarih Kurumu" var; bu yazdıklarımın bunlar için bir büyük "ayıp" olduğundan hiç kuşku duymuyorum.

Böylesine bilinçli bir körlük ile bilim yapılabileceğini düşünemiyorum.

Bir ara sonuca geliyorum: Bu karanlığı açan birinci isim İsmail Beşikçi'dir. Hiç bir sözcük yaptıklarımın önemini anlatmaya yetmez; bunu tekrarlıyorum.

İsmail hakkında söyleyeceklerim var. Duyuyorum, bir eleştiri kaygısı körükleniyor. Benim hiç bir itirazım yok; Beşikçi türünden bilimde yöntem üzerine bu kadar durmuş birisinin eleştiriden sakınacağına ve kaçacağına hiç düşünmüyorum. Eleştirilebilir, eksiklikleri ortaya konabilir; yararlı olacaktır. Yalnız söyleyeceklerim bulunuyor.

Önce şu yüksek bilim kurulları ve kurumları başlanmalıdır. İsmail'in yazdıkları, en yüksek bilim kurumlarında ele alınmalı ve tartışılmalıdır. Ve eleştiri buralarda başlamalıdır; bunu hem anlamlı ve hem de haklı buluyorum.

Güzel; ikinci nokta şudur: Bana göre İsmail Beşikçi şimdi tek başına "Devrimci Anayasa Mahkemesi" olmuştur. Ya Sevgili İsmail, yazdıklarından dolayı, bir daha çıkmamak üzere hapse konacaktır ya da bu geri maddeler "işlemez" sayılacaktır; bilimde yaptıklarına son zamanlarda eklediklerini böyle görüyorum. Bunu görmeden hiç bir eleştiriye ciddi ve içten saymıyorum. İsmail, şimdi Anayasa Mahkemesi'dir.

İsmail Beşikçi, çubuğu tersine bükebilmiş bir enternasyonalisttir.

Ancak Kürt Bilgisi'ni genişletmenin Kürt enternasyonalistlerinin de işi olduğunu eklemeye gereğini duyuyorum.

Kürtler, kendi genç araştırmalarını hızla çıkarmak durumunda ve zorunluluğundadırlar.

Tarih yazmak bir de heyecan işidir. Kürt Tarihi'nin yazımının heyecanının en çok ve öncelikle Kürtler'in duyacağından hiç kuşku duymuyorum.

Burada ve son olarak bu çalışmaya gelmek istiyorum. Bu çalışmamı, "Kürtler Üzerine Tezler" çalışmasını, bir dizi halinde sürdürebilmenin başlangıç hazırlıkları ve heyecanına sahip durumundayım. Ancak ben hep yapamayan işleri yapma eğilimi taşıyorum; bu iş öncelikle Kürt Kardeşlerim'indir ve genç Kürt araştırmacılarını heyecanla bekliyorum.

Bu çalışmam hem bir heyecanın ve hem de yüksek ölçüde bir soğukkanlılığın sonucu olarak ortaya çıktı; bugün çok şaşırtıcı görülebilir, içlerinde "Kürdistan" sözcüğünü telaffuz etmek de dahil, pek çok nedenle, nerede ise her hafta hücreye kapatılıyor ve her ay Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin önüne çıkarılıyordum. Zor, bütün keşiflerin ebesidir; bu zorun sonucunda, Kürdoloji "tahsil" etmek zorunda kaldım. Kendimi savunabilmek için, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nden özgürlüğümü koparabilmek için Kürt Bilgisi edinmek zorunluluğu duydum.

Diğer uca gidebilirdim. Çok zorlandığım için heyecanla ve aşırı duygusallıkla yazabilirdim. Bunu yapmadığım için çok seviniyorum; Kürt Kardeşlerimi çok sevmeme ve Kürtlerin yazgısının yazgım haline gelmesine

karşın eleştirel yazdım.

Kalıcı olanın eleştirel yazmak olduğuna inanıyorum.

Kürtler' i büyük bir sevgi ve ancak sevgimde büyük bir eleştiri ile yazmaya çalıştım.

Öyle kabul edildi; buna çok seviniyorum. Bir noktada Kürt-Zaza ilişkisinde, zaman zaman çok aşırı ve çoğu sözlü tepkilerle karşılaştım. Zazaca'nın ayrı olduğu yollu görüşümü, nerede ise Kürt Birliği'ne karşı görenler bile çıktı. Bunları, kendisini ve kimliğini bulmanın heyecanı sayıyorum.

Bana gelince ben Kürdolog olmadım. Kürdoloji üzerinde kendime ait özgün araştırmalarım bulunmuyor; çalışmalarım içinde güvendiğilerimi bilmeye başlıyorum. Türkiye'de İsmail Beşikçi ne ise dünyada, Kürdoloji alanında, Minorskiy odur; Bana güven veriyor. Kürt-Zaza ilişkisinde yazdıklarım Minorskiy'e dayanıyor.

Genç araştırmacılar bu noktayı ayrıntılarıyla incelemelidirler. Kürtler, kendilerini öğrenmeye büyük heyecan duymakla birlikte, daha geniş bakmayı da denemelidirler; abaza ve çerkezce, birbirinden ayrıdır. Bir abaza ile bir çerkez, birbirini anlayamıyor. Ancak çerkezler, abazaları, geniş çerkez camiasının bir parçası sayıyorum.

Bu kitabımın çıkışından sonraki zaman dünya tarihi için de çok cilveli oldu; Sovyet sistemi çözülmüştür. Bu durum, Türkler önünde, geniş bir tarih-coğrafya açılımına yol açıyor; "Biz" Türkler, benim on kitaplık "Tezler" dizimde ısrarla yazdığım türden pek "köksüz" bir milletiz. Ortaya çıkan yeni bilgilere, şimdiye kadar ilgi dışı olan bu halklara, "Türki" demeye başladık; bunu da benden başka eleştiren çıkmıyor. "Türki" tıpkı "Rumî" türünden Arapça bir kurgudur; Ülke'de yazdım, ben "Türki" demeyi tercih ediyorum. Türk kökenli anlamına geliyor; ancak bunlar, pek çok açıdan karışık uluslardır. Geniş anlamda Türk topluluğunu anlatıyorlar; ancak hem karışmış bir ırk ve hem de farklı ağız özelliklerini taşıyorlar.

Heyecanı duymak, ancak bunlardan korkmamak gerektiğini yazıyorum.

Bir "heyecan" bende, bilimsel anlamda, şaşırtıcı etki yaptı; çok yakında Ülke'de karşılaştığım bir "Kürt Kızı", bir toplantıda yaptığım konuşmayı çok beğendiğini, Abdullah Öcalan'dan "Kardeşim" diye söz etmemin arkasından Doğu Perinçek için de aynı sözcüğü kullanmamdan çok üzülmediğini söyledi. Çok şaşırdım. Bu büyük heyecan ve duyarlılık beni etkiledi.

Bu arada çok yazıyor ve çok "konuşuyorum"; bu nedenle titizliğimi yitirdiğim oluyor. Ben sistematik olarak Türk olanlara "Arkadaşım" ve yakın hissettiğim Kürtler'e de "kardeşim" diyorum. Hiç kuşkusuz Öcalan'ı "kardeşim" sayıyorum.

Öcalan Kardeşim'de beğendiğim pek çok yan var; başta Kürtler'i eleştirmesi geliyor. Kürtler'in yükselişini şiddetli bir eleştiride görüyorum.

"Öcalan Kardeşim" başlıklı yazım Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde dava konusu oldu. Sorgumda söylediklerimi bu önsöze ek olarak sunuyorum; 3 Mart 1992 tarihini taşıyor.

Önde şiddet var, çatışma görülüyor, yakın zaman acıdır. Ancak çok uzun olmayan bir gelecekte dünyanın en güzel ortaklığının başlangıcını görebiliyorum.

Karanlık yırtılıyor ve artık görebiliyoruz.

Görmek, biraz da güzel'i görmektir.

İSMAİL BEŞİKÇİ İÇİN NOTLAR II

Ali Yıldırım

Ulucami, çoğu yer gibi İskilip'te de var. İskilip'in en eski ve en büyük camii. 12 Mart terörünün en şiddetli günleri yaşıyor. İsmail Beşikçi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki odasında gözaltına alınmış, aylardan haziran. Beşikçi'nin "kürtçü ve komünist" olduğu basında ve radyoda ilan edilmiş.

Yer İskilip Ulucami. Günlerden cuma. Caminin imamı olağan vaazlarından birini veriyor. Fakat konu olağanüstü, Beşikçi. İmam "Beşikçi'nin İskilip'in adına leke sürdüğünden" söz ediyor. İsmail Beşikçi'nin babası emekli öğretmen Hüsnü Bey ağlayarak camiyi terk ediyor. Beşikçi Ulucami'de cuma vaazının konusu... Çoğu kişi İsmail Beşikçi'yi "Kürt" sanır. Oysa Beşikçi Kürt değil.

İsmail Beşikçi İskilip'li bir Türk...

İskilip tarihi yüzyıllara uzanan Yivlik tepesinin eteğinde kurulu dinsel taasupun yoğun olduğu bir Orta Anadolu kasabası. Ve Beşikçi ilkokulu da ortaokulu da İskilipte okuyor. İlkokulu iki okulda tamamlamış. Kendi mahalleleri olan Hacipiri mahallesindeki okulum adı "Misak-ı Milli". Bu okulun yıkılması üzerine 4. ve 5. sınıfları "Kuvayi Milliye" ilkokulunda tamamlıyor. Resmi ideolojiye karşı amansızca savaşım verecek Beşikçi'nin ilkokullarının adları inadına kemalist...

Beşikçi'nin ilkokul öğretmeni hala yaşıyor. Onun "maceralarından" haberdar ve öğrencisini destekliyor. Beşikçi'nin ise üç kardeşi var. Kız kardeşi ilkokul mezunu, kendisinden büyük iki ağabeyi ise okur-yazar değiller. Ailede ise doğal olarak (!) İsmail'in kitaplarını, yazılarını okuyan hiç kimse yok. İşin ilginç üniversite mezunu yeğeni bile onun yazdıklarını merak etmemiş. kuşkusuz talihsiz bir durum. Ama onu bilip tanıyan, yazılarından haberdar olan çoğu İskilip'li gibi ailede de Beşikçi derin bir saygı ögesi.

Benim için bu yazıların çok önemli bir yönü var. Sıradan bir Anadolu kasabasında doğup yetişen bir insanın dünya çapında bir bilim adamı olması. Beşikçi'nin katettiği yolun zorluğu ve uzunluğu orta yerde ki bu durum Beşikçi'nin yaptığı işi daha da anlamlı kılıyor.

II

Bir an İskilip'i Yivlik eteklerinde bırakarak şu 900 milyon olayına geçmek istiyorum.

Ankara devlet Güvenlik Mahkemesi Beşikçi'nin toplatılan kitaplarından 9'una ilişkin olarak bir "ön ödeme" davetiyesi" çıkarttı. Bu davetiye ile dokuz kitabın her biri için 100 milyon olmak üzere 900 milyon para cezası isteniliyordu.

Gerekçe ise terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesi idi. Yasanın 8. maddesi TCK'nun kaldırılan 142. maddesi yerine konuldu. Yaptırımları daha da arttırılan madde ile "devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü aleyhine propaganda" yasaklanıyor, para ve hapis cezalarına bağlanıyor.

Ön ödemede mahkeme diyor ki "suçunuzu kabul edip cezayı ödeyin. Ödemediğiniz takdirde ben sizden arttırarak alacağım."

Bu işin paraya ilişkin kısmı. Peki yalnızca para cezası tehditi mi sözkonusu? 900 Milyon gözleri mi kamaştırdı?

900 Milyon cezanın manşete çıkması, düşünce yasağına, düşüncenin suç sayılmasına ilişkin para cezasının konuşulması doğrusu çok anlaşılır bir durum değil. Aklımızı, mantığımızı, bakış açılarımızı 900 Milyonun çevrelemesi kabul edilebilir birşey değil...

Oysa İsmail Beşikçi yazmış olduğu kitap ve makalelerinden dolayı-şimdilik kaydı ile- 50 yıl ile 100 yıl ceza tehditi altında. 50 yıl hapis cezası gibi bir yaptırım varken 900 milyon paradan söz etmek tuhaf olmaz mı, abesle iştigal olmaz mı?

50 yıl hapis cezası yerine 900 milyon paradan söz etmek devrimciliğe, solculuğa, insan olmaya yakışır mı? Kuşkusuz ki 900 milyon yalnızca para değildir. Amaç maddi yaşantıyı ortadan kaldırmak, zora sokmak, yayın faaliyeti de dahil her türlü mücadeleyi yok etmektir.

Manşete çıkması gereken Beşikçi'nin yaşamına yönelik 50 yıllık tehdittir!

III

Şu sosyal demokratlar hiçbir konuda tek tutarlı bir tavır göstermiyorlar. En akli başındaki insanları dahi bütünsel bir cahil. Sosyal demokrasinin karakteri yüzlerine yansıyor, doğru ama kendilerine ilişkin tek anlamlı tavırları bile yok.

İşte genç, güler yüzlü, solcu görünümlü Fikri Sağ-

lar. Kültür Bakanı. İsmail Beşikçi'nin toplatılan kitaplarına ilişkin, avukatı olarak ben, yayıncısı olarak Ünsal Öztürk kendisine görüşmek için onlarca başvuruda bulunduk.

Düşüncenin hala suç olduğunu, kitapların toplatıldığını, Beşikçi'nin evinin basıldığını, kitaplarına el konulduğunu, gözaltına alındığını iletme istedik. Genç sosyal demokrat bakan görüşme talebimizi bile kabul etmedi. Evet bu ayıp ona yeter...

Yeter ama insanları da bilgilendirmek gerekiyor. Bakanın şu sözlerinin ne kadar samimiyetsiz olduğunu yazmak gerekiyor. Bakan diyor ki: "İsmail Beşikçi'nin kitapları nedeniyle maruz kaldığı ceza çağdışı ve anti-demokratiktir. Bu uygulamayı protesto ediyorum." Sözlerin samimiyetsizliği bir yana aynı zamanda bir sefalet sergilemesi. TC'nin bakanı protesto ediyor. Adama bu ülkeyi kim yönetiyor diye sormazlar mı? Yönetenler açık MGK ve diğerleri.

IV

Milliyet Gazetesi DGM savcılarını geride bırakarak 290 imza ile Birleşmiş Milletler örgütüne sunulan deklarasyonu manşetine çıkarttı. Bütün imzacıları PKK'lı ilan eden gazete deklarasyon metninin ve imzacıların adlarının bulunup ortaya çıkarıldığı iddialarına yer verdi. Milliyet'in yayını bütünüyle çarpıtmaya ve yalana dayanıyordu. Kürt hareketine aydın desteğini boğmayı, imzacıları hedef göstermeyi amaç ediniyordu. DGM'de soruşturma sürerken Milliyet yargılayıp kararını veriyordu: 290 imzacı vatan haini... Bu ne cüret, diye yazan gazeteye, asıl gazetenin kendisine sormak gerekiyordu. Bu ne cüret? Böyle yazma gücünü nereden alıyorsun?

Devletin resmi hizmetlerini koşulsuz üstlenen Milliyet'in patronunu fazla yormamak için bir öneri yapmak yerinde olacaktır sanırım. Ankara DGM Başsavcısı Demiral'ın görev süresi doldu, Milliyet patronu Aydın Doğan bu göreve en uygun aday.

Milliyet patronu Aydın Doğan DGM savcısı olarak atanmalı. Bu kadarını hak etmedi mi?

290 imzanın ilki İsmail Beşikçi'ye ait. Ankara DGM savcılığı bu metin nedeniyle Beşikçi'nin sorguya çekilip tutuklanmasını istedi. Beşikçi'ye metni kendisinin yazıp yazmadığını sordu. İsmail Abi de yazarlar arasında kendisinin de bulunduğunu, metnin bir kurul tarafından yazıldığını ancak yazan diğer kişilerin adını veremeyeceğini söyledi. Milliyet'in vatan haini ilan ettiği Beşikçi'yi DGM yargıcı "yeri yurdu belli olduğundan, serseri takımından olmadığından" serbest bıraktı. Ne var ki "bu suçu işlediğinize de inanıyorum" demeyi ihmal etmeyerek.

Ankara'da tutuklanmaktan kurtulurken İstanbul'da sokaktaki ilk eylemi nedeni ile bir gece gözal-

tında kalmaktan kurtulamadı. Nevroz katliamını kınamak amacıyla yapılan açlık greviden sonra 10 arkadaşı ile Basın konseyine siyah çelenk koymaya gittiler. Protesto bildirisi konsey önünde okunurken tanımadıkları bir kişi yanlarına yaklaşarak herkesin eline pahalı cinsinden birer gül tutuşturur. Biraz sonra Çağaloğlu kalabalığında yürürlerken polis elinde gül olan kişileri birer birer gözaltına alır. İsmail Abi gülün pahalı olduğunu Bilgesu'dan öğrenmiş. Polisler 28 mart günü serbest bırakmışlar 10 eylemciyi. Tabii gülleri alkoyarak! Güllerini kaybeden eylemcilerin yaş ortalamaları hayli yüksek: İsmail Beşikçi, Bilgesu Erenus, Faki Hüseyin, Musa Anter, Serhat Bucak, İbrahim Gürbüz, Eşber Yağmurdereli, Abdurrahman Dürre, Sara Akan, Remzi Kartal.

Eylemciler aynı zamanda deklerasyon metninin de ilk imzacıları... Güllerini kaybettiler fakat sancık sıfatını kazandılar.

V

Kürt Enstitüsü açıldı ve başkanlığına İsmail Beşikçi getirildi.

Enstitünün adının yazılı olduğu tabela asıldıktan bir saat sonra polislerce yerinden sökülerek indirildi. Başkan Beşikçi'nin şu sözleri gazetelerde yer aldı.

"Tabelamız indirilse de eğitimimiz sürecek!"

Başkan Beşikçi için Toplumsal Kurtuluş'ta yer alan not'ta bir başkan Çağdaş Hukukçular Derneği başkanı Şenal Saruhan şöyle diyor: "Bu yazıda suç olan bir fiili övme suçu var, sen Beşikçi'yi yazarak bu suçu işliyorsun."

Terörle Mücadele Yasası ise hükümlerini Beşikçi aleyhinde işletmeye devam ediyor. Beşikçi yazıyor, DGM soruşturma açıyor, Beşikçi konuşuyor, DGM soruşturma açıyor.

Bu soruşturmanın TC'de demokrasi, insan hakları ve düşünce özgürlüğü var diyenlere ithaf ederek Beşikçi'nin son yargılamalarından birinde söylediği bir sözle notu bitirelim:

"Bu davalar devam ettikçe, Kürt realitesini tanımak sözünün boş olduğu, hiçbir anlam ifade etmediği açıktır."

Nota not:

Bu arada Beşikçi'nin yazdığı "Doğu Anadolu'nun Düzeni Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller II" kitabı TMY'nin 8. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle toplatılırken kitabın I. cildi hakkında da soruşturma başlatıldı.

DEVİRİMCİ AKLIN YOLU: ÜÇ BİRLEŞTİREN

Selim Doğan

Günümüzde artık ekonomik gelişmeler sonucunda toplumun siyasallaşması ve bu siyasallaşmayla ortaya çıkacak devrimci potansiyeli, sosyalizm mücadelesine kanalize edip iktidarı ele geçirerek, toplumsal düzenin sosyalizm olarak düzenlenmesi şeklinde politik gelecek çizmek dönemi kapanmıştır. Nedenlerinden birisi, artık mevcut olan iktidarın (burjuvazinin) kendi devamı olan tekelci ve emperyalist aşamayı kendi ülkesinde herhangi bir toplumsal hareketliliğe ihtiyaç duymadan başarabilmesidir. Aynı iktidar kendi aşamalarını kendi gücüyle tamamlayabiliyor. İkincisi ise, bunu yaparken gerekli ideolojik ve politik araçlarını oluşturarak, toplumsal bilinci kendi istediği ölçüde düzenleyerek, taraftarlarını da, muhalefeti de, kendi kontrolünde tutabilmesidir. Buna dünyanın ve Türkiye sosyalist hareketinin günümüzdeki durumu da hizmet etmektedir. Artık toplumun siyasallaşması, siyasal bir örgütün gerekli politik araçları oluşturarak, varolan nesnel duruma isabetli müdahaleleri ile mümkün olabiliyor. Buna örnek olarak, Kürt halkını ve Kürt önderliğini (PKK) gösterebiliriz. Toplumun kendi gelişimiyle, siyasal evrimini tamamlayacağını ve sosyalizme bu şekilde geçilebileceğini savunanlar, kapitalizmin topluma uyguladığı ekonomik, siyasal, kültürel vb. zoru dünya ölçüsünde ortadan kaldırılabilsen, belki toplumun kendiliğinden evrimini tamamlamasına izin alabilir.

21 Ocak 1992 tarihinde Yeni Ülke gazetesinde Türk solunun birliği üzerine yapılan tartışmada açık partiyle ilgili, üç düşünce ortaya çıkıyor:

1. Açık partinin sadece seçim partisi olarak ele alınması
2. Türkiye solunun HEP dışında ayrı bir açık parti kurması
3. Türk ve Kürt solunun açık parti olarak HEP'te birlikteliği

Açık partiyi sadece bir seçim partisi olarak ele almak, açık partinin devrimci işlevini reddetmek anlamına geliyor. Açık partinin işlevini, yalnızca seçimlerde başarı kazanıp parlamentoda politika yapmak, ya da seçim durumunu propaganda ortamı olarak kullanmayı düşünmek, çocukluk dönemi politikasından başka bir şey değildir. Bu düşünceyi savunan siyasal gruba sormak gerekir, hangi devrimci hareketin işçi sınıfıyla, halkla bağı vardır? Kısa zamanda toplumun desteğini sağlayıp bu ortamı değerlendirebilir misiniz? Açık alanda en sistemli mücadele, gerekli siyasal kadro ve donanımlara sahip partiyle mümkün olabilir. Bu da bugünkü durumda uzun çalışma gerektiren, bir örgütlenme sürecidir.

Açık parti çalışmasının bugün iki temel işlevi olacaktır. Birincisi, gizli alanın çalışmasını devlete karşı perdelemek, ikincisi, toplumsal ve kendi olanaklarını doğru bir şekilde kullanarak kitlelere politika götürüp siyasal topluluk haline dönüşümünü sağlamak. Açık parti çalışmasını çok keskin Marksist bir parti olarak düşünmemek gerekiyor. Çünkü kitle partisi dir. Gücü kitesinden oluşabiliyor, ancak kiteselleşebildiği ölçüde işlevini yerine getirebilir. Kitesinden yoksun ise kendisini hiç bir işlevi olmayan, tabela partisi olmaya mahkum etmiş olur. Kendi nesnel gücünü sağlayabilmesi için, kendi içinde demokratik unsurları barındırması doğal ve duruma göre gereklidir. Hatta bugün kademeli politika da yapması gerekmektedir. Yani politik araçları basamaklara ayırıp, siyasal olarak en uçta bulunan insanlara, sosyalizmin kendilerine sağlayacağı günlük maddi kazanımların ajitasyonunu yapabilir. Ama bu kitleyi ileri bir topluluğa dönüştürmek zorunda olduğunu, hiçbir şekilde unutmayıp gerekli mekanizmasını oluşturmalıdır.

1980'de Türkiye solu, birleşmenin en gerekli ve olabilir zamanında, birleşmeyi, dolayısıyla iktidarı bir kenara bırakıyor, 12 Eylül'de faşizme yenilgiyi kabulleniyor. Bugünkü yapısıyla açık partide bir bütün olarak birlikteliği başarması imkansız görünüyor. kendi tarihinde hiç bu kadar gerilere gitmeyen, kendi dinamiklerinden bu kadar uzak düşmeyen, pratik politikada araçlarından bu kadar yoksun olmayan Türkiye solu böyle bir durumda iken büyük çoğunluk olarak tartışma yöntemiyle birlikteliği gerçekleştirebilir mi? Kürt sorununa bu kadar uzaktan bakan, uzaktan destek veren ya da vermeyen, Türkiye solu tartışarak HEP'te Kürt solu ile çoğunluk olarak birlikte olabilir mi? Her yeni oluşuma çağırıldığında "Çıksında görelim" anlayışı ile iş yapmayı değil yalnızca eleştiriye kendisine yöntem olarak seçen Türkiye solu birlik sürecini başarabilir mi?

Tarihin önüne çıkardığı büyük değerden ürken mevcut Türk solu, bir daha iktidar politikasını başarabileceğini düşünmüyorsa büyük bir yanılığın ortasına düşmekten kendisini kurtaramayacaktır. Genelde yapılan, Marksizmin-Leninizmin doğruluğunu teorik olarak ispatlamaya girişmek. Bu sorun çözülmüştür; çözülmemiş olarak anlaşılmasının nedeni, farklı ekonomik, toplumsal, küresel ve siyasal tarihlerde belirlenen politikaları, farklı koşullarda aynı şekilde uygulamaya çalışmak. Bu pratik bir süreçtir ve anlaşılması burada yatmaktadır. Cereklı politik araçlar pratikte oluşturulup iktidar mücadelesine başlanmadığı ve toplumsal hareketliliğin oluşturulama-

dığı sürece, Marksizmin-Leninizmin doğruluğunu teorik olarak ispatlamaya çalışmanın sonu gelmeyecektir. Leninizmin tek tanımı vardır; Sosyalizmi kurmak amacıyla iktidarı ele geçirmek için gerekli politika ve eylemleri üretmek.

NEDEN HEP'te BİRLİKTELİK? NASIL BİRLİKTELİK

Bugün Türkiye ve Kürdistan Devrimi Ortadoğu'nun dolayısı ile dünyanın durumunu değiştirebilecek potansiyele sahiptir. Dünyanın bugünkü durumunda devrimin bölge olarak gerçekleştirilmesi, devrimin ve sosyalizmin kurulmasının ve diğer ülkelere sıçrayıp, sosyalizmin dünya ölçüsünde gelişmesinin başarı oranını fazlaştıracaktır. Kürdistan'da bağımsızlığın kazanılabilmesi için aşağıdaki iki seçenektan birinin zorunluluğu vardır. Birincisi; TC Devletinin başka bir ülke ile yoğun bir savaşa girerek yıpranması, ikincisi; Türkiye devrimci sosyalist hareketinin ayaklarına basarak yükselmesi. Birinci seçenek dünyanın bugünkü durumunda olanaklı görünmüyor, ikinci seçenek zorunluluk oluyor. Bu nedenlerden dolayı artık Türkiye ve Kürdistan Devrimi birbirine kilitlenmiştir. PKK önderliğindeki Kürt hareketi Kuzey Kürdistan'da siyasal olarak, TC devleti ise zor yolu ile vardır. Kürt hareketi artık Türkiye solunu bekler duruma gelmiştir. Bu bekleş ne zamana kadar sürecektir? Öcalan'ı açıklamalarından "Köylü hareketinin, dinamiğinin Türkiye ve dünya koşullarında ne kadar devrimci olursa olsun, başarı şansının az olduğunu" düşündüğü anlaşılmaktadır. Bize göre de doğru bir politikadır. Kapitalizmde devletin gücünü etkileyecek en büyük güç proletaryadır. Daha net şöyle tanımlayabiliriz; kapitalizmde toplumsal düzenin işleyişini durdurmak ve çalıştırmak gücüne sahip tek sınıf proletaryadır. Proletaryanın nesnel devrimci gücü buradadır. (Öznel işçileri ayrı tuttuğumuz bilinmelidir.)

1. Aynı devlete karşı mücadele vermemiz.
2. Aynı toplumsal düzeni, sosyalizmi istememiz.
3. Sosyalizmi bölge olarak kurmayı istememiz.

Bu üç birleştirenden daha önemli bir ayrılan olabilir mi?

Bugün açık alanın gerekliliği iyice ortaya çıkmıştır ve bu olanaklar mevcut. Bunu hala anlamayan bazı hareketler açık alanda yapılması gereken politikaları gizli insanlarına (bazıları kendilerini gizli örgüt olarak ilan etse de ne kadar örgüt olduğu tartışılır) yaptırarak kendi insanlarını gizlilikten tasfiye etmektedirler. Bir açık partiyi, devrimci işleve sahip ya da değil diye bir belirleyenle ayırabiliriz. Bu belirleyen iktidarı ele alabilecek gizli, devrimci bir partiyle organik ilişkide olunup olunmadığıdır. Bu günlerde Gelenek grubunun "Açık devrimci parti" diye sundukları, hiçbir şekilde devrimci perspektifi olmayan, iktidar

politikasını düş olarak görmekten bile uzak bir illüzyondan başka bir şey değildir. Bir insan ya da hareket devrimden daha da uzaklaşıyorsa dönüşün felsefesini yapmak zorundadır. Toplumsal Kurtuluş ile ilgili yazıların bundan başka bir anlamı yoktur. biz kendilerine hatırlatalım; dünyanın bu günkü koşullarında sadece Türkiye için değil dünya için geçerli yeni bir "yasa" oluştu; reformizmin durağı yoktur; eğer farkına varamazsanız politikalarınızla birlikte kendinizi Süleyman Demirel'in yanında bulabilirsiniz.

HEP'in bugünkü konumu ve hangi HEP'te birlik-telik?

Günümüzde PKK önderliğindeki Kürt hareketi açık parti politikasını HEP'te keskinleştirmiş durumda. HEP'i TC devletinin ve politikacılarının ayrılıkçı kürt partisi olması için tavizlerine ve zorlamalarına rağmen Türk ve Kürt emekçilerinin ortak partisi olarak örgütlenmeyi perspektif alıyorlar. ERNK'nin açıklaması, "Eğer ayrılıkçı parti olurlarsa hain ilan ederiz." Devletin son dönem politikalarına bakıyoruz, Kürt halkının Türkiye'den zor yoluyla göçünü sağlayıp Kürdistan'a toplamak. İzmir'de genel olarak Kürtlerin yaptığı işportacılığı kaldırıp işsiz bırakmak. Kürtlerin yoğun yaşadığı İzmir'in Kadifekale semtini, turizmi geliştirmek bahanesiyle istimlak etmeyi hedeflemek. İstanbul'da genellikle Kürt halkının yaşadığı gecekondu mahallerine elektrik, su, PTT, okul, yol vs. hizmetlerini yasaklamak. Tüm bunların ardında, Türk ve Kürt solunda gündeme gelmiş olan birlik sürecinin başarılması, ve birliktelikten doğabilecek siyasal hareketlilikten korku var. Hareketsiz olan Türkiye toplumunun, belirli siyasallaşmaya ulaşmış olan Kürt halkıyla bu birleşimden doğabilecek güçlü bir partinin korkusuyla, Türkiye Devleti Kürt halkının Kürdistan'a dönüp Kürt hareketini daha da yoğunlaştırmasından korkmaz hale gelmiştir.

Bugüne kadar HEP'in Kürt halkıyla ilgili politikaları gündeme gelmiş ve ağırlıklı olarak Kürdistan'da işlevi olmuştur. HEP bugün sınıfsal değildir, Ulusallık dışında yeterli sol politikalar üretememiştir. HEP'in içinde sosyalist açıdan olumlu insanlar olduğu gibi olumsuzları da bulunmaktadır. Fakat şunu söyleyebiliriz, PKK mücadelesi kendi insanına sola, ivme kazandırmıştır. Yani Kürt halkına ağırlıklı, sosyalist olarak dönüşebilecek insanlar olarak bakmamız gerekmektedir ve bunda bize de önemli görevler düşmektedir. Kürt hareketi Türkiye soluna sıcak bakıyor, birlikte politika yapmak istiyor. Bugün önümüzde açık çalışmada devrimci işlevi yerine getirebilecek bir parti (HEP) bulunmaktadır. HEP'in birlik çağrısı uzun süredir devam ediyor, değişimi tartışmaya hazır durumdadır.

Son olarak, HEP'te sürekli ulusallık vurgusu olduğundan şikayet edenlere şu söylenebilir: İstedığımız sosyalist bir HEP ise, açık sosyalist kadrolarımızla girip müdahale etmek (devrimi isteyen) aklın biricik yolu olarak görünüyör.

TÜRKİYE DEVRİMİNİN SORUNLARI ÜZERİNE NOTLAR

Aydın Yılmaz

Türkiye devrimci hareketi bugün içinde bulunduğu koşullarda kendi özgünü bir türlü yakalayamamanın sıkıntısını çekmektedir. Türkiye'nin kendi özgünlüğünün yakalanması beraberinde sınıf savaşında içselleştirilmesi gereken özgün mücadele biçimlerinin net olarak belirlenmesini de getirir. Ama bir bütün olarak Türkiye devrimci hareketinin temel eksikliği kendi somut gerçeğiyle bir türlü buluşamamasıdır. Tüm bu zorunlu sonuçlar Türkiye devrimci hareketinin şematik formüllere sarılmasını da birlikte getirmiştir. Sol hareketin geleneksel güçsüzlüğü beraberinde, uluslararası planda geleneksel güçlülüğü ve zenginliği olan, devrimci deneyimlerin aşırı noktada etkisi altına girmesine neden olmuştur.

Devrimin yolu ve mücadelelerin biçimleri konusundaki tartışmalar, Türkiye Solunun klasik tartışmalarındandır. 60'lı yılların ikinci yarısında yükselen sürece giren sol hareket marjinal düzeyde de olsa toplumun değişik kesimleri arasında varolma olanağına kavuşmuştur. Özellikle de üniversite gençliği önemli ölçüde politize olmuş ve devrimci yükselişin temel devrimci dinamiklerinden biri olmuştur. 60'lı yılların yasal ve kitlesel mücadelesi içinde yer alanlar kısa bir döneme yayılan birikimlerini sorgulama gereksinmesini duymuşlardır. 60'lı yılların en önemli tartışması ya da ayrışması SD/MDD tartışması veya ayrışması, değildir. TIP içerisindeki bu kopuşmanın belli bir radikalizme yol açtığını yadsımıyoruz. Ama MDD'cilik TIP reformizminden ya da genel olarak reformizmden kapsamlı bir kopuşa tekabül etmiyordu. Bizce asıl devrimci kopuş; 71 devrimci çıkışının gündeme gelmesinin yolunu açan teorik ve pratik kopuştur.

Türkiye sol hareketinin sosyal reformizmden kopuşu, 71'i vareden koşullarda olmuştur. Özellikle gençliğin militan ve dinamik kesimleri Türkiye sol hareketinin 50 yıllık sosyal-reformist geleneğinin muhasebesini yapmış ve bunun karşısına kendi devrimci çözümlerini çıkarmıştır. Bizi bugün ilgilendiren ya da değerlendirmemizi belirleyen THKO ve TKHP-C'nin bize bırakmış oldukları teorik metinler değildir. İşin bu yönü bizim için belirleyici değildir. Bizim için önemli olan Türkiye devrimci hareketinin gündemine silahlı mücadelenin girmesidir. 71'in devrimcileri bunu yapmıştır. Kızıldere ve Nurhak'ı olağanüstü kılanda budur. 71'e bütünsel bir çerçevede bakamayanlar, 71'deki silahlı mücadelenin marjinal görünümünün aldatıcılığına kapılabilirler. Ama

bu büyük bir yanlış olur ki, Türkiye sol hareketi bu yanlışlığı yaşamış ve 71' hareketine karşı bireysel terör eleştirisi geliştirmişti. 71'in karşısına içi boşaltılmış bir devrimcilik savunuculuğu çıkartılmıştır. Oysa 71 sadece TIP reformizminin eleştirisi değil, aynı zamanda Mihri Belli, Doktor Hikmet Kıvılcımlı ve PDA'cıların içi boşalmış devrimciliğinin de eleştirisi ve tüm bunlardan bir kopuştu. 71 hareketi bu çerçevede Türkiye solu için her zaman anlamlı ve kalıcı olacak.

TÜRKİYE VE ÖZGÜNÜNDE DEVRİMCİLİK VE REFORMİZM

Devrimci ve Reformist ayrımı, her ülkenin kendi özgününde farklı bir içerik ve yorum kazanır. Batı Avrupa'da reformizmin ve devrimciliğin aldığı biçim Türkiye'de alabileceği biçim farklıdır. Avrupa'da yarımın sorunu olan mücadele biçimleri, Türkiye'de, bugünün sorunu ya da sorunu olabilir. Türkiye Solunun ivedi gündemi, Avrupadaki devrimci bir akım için bir sonraki evrelerin gündemi olabilir ya da Avrupa solu klasik, Bernştayn'la özdeşleşen bir reformizm tanımıyla yetinebilir. Oysa bizim için sorun daha geniş ve yeni katkılara açıktır.

Avrupanın devrimci solu için silahlı mücadele siyasallaşmanın tamamlandığı yerde başlar ya da silahlı mücadele politik mücadelenin üst evrelerine tekabül eder. Sözkonusu olan politik mücadelenin belli bir tarihsel süreçten sonra silahlı mücadeleye dönüşmesidir. Böyle bir anlayış Avrupa'nın maddi koşullarında anlaşılabilir. Ama bunu aynı biçimde Türkiye'de pratiğe geçirmeye çalışmak, devrimci değil, reformist bir görünüme yol açar, yani söylemek istediğimiz, silahlı mücadeleyi politik mücadelenin üst evrelerine yerleştirmek, sınıf mücadelesinde sosyal reformizmle özdeşleştirmektir. Bu çerçevede reformizm Türkiye'de TBKP ile sınırlı değildir. Daha geniş bir kesimi içine alır. Sorun programlara, devletin yıkılmasını ya da demokratikleştirilmesini koymakla çözülmüyor. Tersine reformist yatak kendi akışına ikisini de katıyor.

75-80 ARASI DÖNEM

Bu dönem Türkiye sol hareketinin ve Türkiye işçi sınıfı hareketinin her bakımdan bir ivme kazandı-

ğı kapsamı ve derinliği açısından dopdolu bir evredir. Türkiye sol hareketi ilk defa belli ölçülerde kitleselleşme şansını yakalamış, işçi, gençlik, memur vd. kesimlerin mücadelesi ve örgütlenmesi önemli bir ivme kazanmıştır. Yine Kürdistan halkı ilk defa kendini devrimci bir yükselişin içinde bulmuştur. Tüm bu görüngüler için olumlu yanındı.

Her tarihsel olay bir sonraki süreçte ya da evrede daha kapsamlı ve ayrıntılı bir biçimde değerlendirilme olanağına kavuşur. Çünkü, bu değerlendirme ve sorgulamanın olumlu bir amacı vardır. Geçmişte elden kaçanları yeni gelişen süreçte yakalamak hele bir önceki süreç ağır bir yenilgi ve yıkımla noktalanmışsa, geçmiş sürecin değerlendirilmesi daha da yamsal bir önem kazanır. Tüm bunlar yapılırken irdelemeler özelleştiriye dönüşür, özelleştiriler de yeni açılımlara başlangıç oluşturur. Burada aklımıza şu gelebilir. Türkiye solu bunu yapmış mıdır? Biz burada şimdilik bunun tartışmasını yapmayı anlamsız buluyoruz. Ama Türkiye devrimci hareketi hala kendi özgün yönelimleri konusunda belli bir netliğe ulaşmış değildir bugün içinde bulunduğu siyasal kitlenmenin temel nedenlerinden biri de bu olabilir!

75 ile 80 arası dönemin temel karakteristik özelliği, klasik sınıf savaşımından farklı olarak kendini göstermesidir. Türkiye kendiliğindenliğin egemen olduğu bir iç savaş süreci yaşıyordu. Kendiliğindenliğin; iç savaş süreci içerisinde yer alan tarafların (özellikle de devrimcilerin) tam olarak belirlediği bir süreç değildi, devrimciler sürecin kendisini kavramaktan uzaktılar ya da daha doğrusu içinde buldukları (yaşadıkları) sürecin bir analizini yapma diye bir sorunları olduğuna (kavramaya) yanaşmıyorlardı. Klasik söylemlerle sorunu çözmeye çalışıyorlardı. Büyük bir kesimi sınıf savaşımının çeşitli evreleri arasında bir ayrım yapmaya yanaşmıyor ya da evreleri birbirinden koparmaya çalışıyorlardı. Olması gereken örgütsel biçimler ve mücadelenin biçimleri ve gerekli olan araçlarla, yaşanan süreç arasında doğrudan bir ilişki vardır. Süreç hakkındaki yanılsamaları, gereksinimlerin belirlenmesinde de yanılsamayı birlikte getirir. Özellikle de toplumsal olaylarda yanlış payının yüksekliği ağır bir bedel ödemeye neden olur. Türkiye sol hareketi 12 Eylül darbesiyle bu bedeli ağır ödemiştir. Önemli olan bundan sonra böyle ağır bedel ödemelerle karşılaşmamaktır.

75 ile 80 arası dönem içerisinde, süreci doğru bir biçimde analiz etme girişimi ya da çabasını belirli ölçülerde Devrimci Yol siyasal hareketi yapmıştır. Devrimci Yol yaşanan sürecin bir iç savaş süreci olduğunu söylemiştir. Direniş komitelerini de bu çerçevede üzerine oturtmaya çalışmıştır. Yine bu süreçte devrimci müdahaleyi meşru savunma stratejisi çerçevesinde ele almaya çalışmıştır. Ama burada bizce bir yanlış vardır. O da, sürecin kendisiyle ileri sürülen

stratejisinin tam olarak birbiriyle çakışmamasıdır. İç savaş süreci belirlemesi çerçevesinde belirlenen siyasal strateji tek başına meşru bir öz savunma çerçevesine oturtulmuştur. Oysa yapılması gereken ya da yapılmayan siyasal stratejinin devrimci bir iç savaş stratejisiyle örtüşmesidir. Bunun altında yatan gerçekte sürecin analizinde ortaya çıkan eksikliklerdir ya da iç savaş sürecini bir dayatma olarak görmele-ridir.

DY aşında süreci gerici bir iç savaş olarak nitelendirmektedir. DY savunmasının mantığı da bunun üzerinde yükselmektedir. İç savaş süreci 74 yılından başlayarak MHP'nin adım adım bir dayatması olarak algılanmakta, bunun karşısına da devrimcilerin ve halkın meşru savunmasını koymaktalar. Ama burada açık bir öznellik vardır, hiç bir iç savaş iradi bir müdahalenin ürünü olamaz. İç savaş toplumun derinlerinde uyuklayan çelişkilerin uyanmasıyla ortaya çıkar. İradi müdahale bu çerçevede belirleyicilik kazanır. 60'lı ve 70'li yıllar genel olarak halk hareketinin yükselme olanağına kavuştuğu iki on yıllık zaman dilimidir. Yine sivil faşist örgütlenmede bu zaman dilimlerinde kendi çapında bir hazırlık aşamasına girmiştir. Faşist hareketin varolan sürece bilinçli ve planlı bir müdahalesi sözkonusudur. Süreci kendi lehine çevirmek, kendi gerici iç savaş stratejisini adım adım süreçle özdeşleştirmek için...

75'li 80 arası dönemde MHP'nin bir iç savaş stratejisi vardı. Oysa devrimcilerin, bir bütün olarak iç savaş stratejileri yoktu. Burjuvazi ve devletin de belirgin bir iç savaş stratejisi yoktu. Yerli gericiliğin MHP'de toplanan (esas olarak) faşist harekete tam bir desteği sözkonusu değildi, böyle bir riske girmeyi belki de göze alamıyordu, egemen burjuvazinin ve devletin MHP'nin yanında dolaysız olarak yer alması, o günün koşullarında devrimci halk hareketinin daha geniş bir tabana oturmasını sağlardı.

71 ile 75-80 ARASI DÖNEM ARASINDAKİ İLİŞKİ

71'in temel iki siyasal hareketi, THKO ve THKP-C 71 sürecinden hemen hemen tüm önderlik kadrolarını kaybederek çıktılar. Ama bu iki siyasal hareketin 71 sonrası devrimci kadrolar gözünde olağanüstü prestiji vardı. THKO, THKP-C ve TKP-ML'nin 74 yıllarında hemen hemen kendiliğinden örgütlenen sempatanların gözünde, bu üç siyasal hareket arasındaki teorik farklılıklar fazla önem taşımıyordu; herkesin kafasında ortak bir düşünce belirmişti. O da, genel bir silahlı mücadele anlayıştı. O dönemlerde yükselmeye başlayan halk hareketiyle devrimciler arasında sıcak bir ilişki vardı, o dönemin gençliğinin pırıl pırıl inançları ve coşkularıyla, 71'in olağanüstü prestiji içiçe girmişti. Toplumun en geri kesimlerinde bile 71'in devrimcilerine karşı yoğun

bir sempati vardı. Türkiye devrimci hareketi geriye baktığında ilk defa sahiplenilebileceği bir şeyler buluyordu. Devrimci hareket 71'de yenilmesine rağmen geriye coşku, prestij ve en önemlisi de bize, devrimci mücadele in olmasından gereken çizgisinin ana hatlarını bıraktı.

Türkiye'de 71'in radikalizmiyle ilgili tartışmalar, Sosyal-Reformizmin klasik argümanları çerçevesinde yapılmış, devrimci sonuçlar çıkarılamamış ve bu tartışmalar reformizme geçişte bir köprü görevini görmüştür.

Yani 74 ile 80 arası döneme daha hazırlıklı ve bilinçli bir biçimde, kendi özgünlüğümüzle birleşen bir çizgi izleme olanağımız oldukça fazlayken 71'in savunucusu olduğunu söyleyenler, 74 ve sonrası dönemde, 71'in devrimci mirasını somut koşullarda yeniden üretmede başarılı olamamışlardır. THKP-C kökenli siyasi hareketlerle, TKP-ML'nin devrimci kanadını oluşturanlar, Türkiye devriminin özgünlüğünü yakalamada başarılı olamamışlar, kısır, şematik bir görünümle içselleşmişlerdir.

Yaşanan sürecin dayattığı öz savunma örgütlerinin gerekliliği mantığı kavranamamıştır. Kavrayanlar da diğer yanını eksik bırakmıştır. Kitlesele örgütlenmelerle silahlı mücadele arasındaki ilişki doğru kavranılmamış silahlı mücadele kent fokoculuğu çevresinde kalmıştır. Yine siyasi ve askeri önderliğin tekliğinin Türkiye özgünlüğüne yabancı olduğu görülmemiş ve yenilen darbeler daha ağır sonuçlar doğurmuştur.

Siyasi ve askeri örgütlenmenin tek bir gövde içinde toplanması anlayışı, Türkiye devrimci hareketinin en büyük yanlışlarından biridir. Türkiye'de siyasal ve askeri mücadele farklı örgütsel yapılarla ve kadrolarla verilmek zorundadır.

Tekrar vurgulamak gerekirse; bugün Türkiye toplumunun içinde bulunduğu devrimsizliğin temel nedeni bizce; kendi özgün mücadele anlayışımızı bir türlü netleştirememekten kaynaklanıyor. Bunun netleşmesi ve kavranması beraberinde içinde bulunduğumuz siyasi kilitlenmeye de son verecektir.

Türkiye devrimci hareketi kendi özgünlüğünü yakalamalıdır. Yakaladıklarını evrensel deneyimlerle doğru bir sentezleme yapmaktan kaçınmamalıdır.

"Hemen Şimdi Devrim"
Ama Nasıl?

SINIF SAVAŞI VE DEVRİMCI İÇ SAVAŞ

Marks ve Engels, komünist manifestonun hemen başında "şimdiye kadarki toplumların tarihi, sınıf savaşımı tarihidir" derken hemen ardından eklerler; "Özgür insan ve köle, patrisyen ve plep, senyör ve serf, lonca ustası ve lonca emekçisi; kısacası ezen ve ezilen, sömürenle sömürülen sürekli bir çatışma

halinde, kimi yerde gizlice ve kimi yerde, açıkça ya toplumun devrimci bir biçim değiştirmesiyle ya da çatışan sınıfların birlikte çöküşüyle sonuçlanan kesintisiz bir savaşım sürdürdüler."

Genel olarak sınıf savaşımın ne olduğunu ortaya koyuyor. Sınıf savaşımın somut koşullarda ya da eylemlerde alabileceği biçimler üzerinde durmuyor ki durmalarının olanağı da yoktur. Vermek istedikleri ilkel komünal toplum dışındaki tüm toplumların sürekli bir sınıf savaşımını yaşadığıdır. Kapitalist toplumda da esas olarak sınıf savaşımının proletaryayla burjuvazi arasında geçtiğidir.

Bizim burada üzerinde durmak istediğimiz; iç savaş ile sınıf savaşı arasındaki ilişkidir. Ya da sınıf savaşımının koşullara göre aldığı biçimdir. Sendikal mücadele, gösteriler, kitlesele direnişler, silahlı mücadele vd. sınıf mücadelesinin farklı biçimleridir. Ama esas olarak iç savaşım, sınıf savaşımın normal seyriinden farkı, tüm tarafların birbirlerini esas olarak silahlı mücadelede yoğunlaşan uzlaşmaz bir karşıtlığın içerisinde bulmalarıdır. Genel olarak kitlelerin de önemli ölçüde taraftar olduğu ve geniş olarak içinde yer aldığı bir süreçtir iç savaşım. Sınıf savaşı ile iç savaşım özdeş değildir. İç savaşım sınıf savaşımının en uygun ve gelişmiş dönemidir.

Bugün Batı Avrupa'da ve Peru'da da sınıf savaşı vardır. Ama Avrupa'daki sınıf savaşımında egemen olan klasik sınıf savaşımının görüngüleridir. Mücadele barışçıl bir çerçevede kendini ortaya koymaktadır. Ama Peru'da durum farklıdır. İç savaşım Peru'da yer yer bölgesel karakter gösterse de, bir bütün olarak iç savaşa dönüşme sürecinin eşliğindedir. Doğru bir mücadele çizgisi izleyebilmemiz için bu farklılıkları bilmemiz gereklidir.

Türkiye tarihinde, Kürdistan'da buna dahildir 75 ile 80 arası dönemde bir kendiliğinden iç savaş süreci yaşamıştır. Ama bu süreç bir devrimci iç savaşa dönüşmemiştir. Çünkü devrimcilerin kafasında böyle bir şey yoktu. Kendiliğinden iç savaş süreci 12 Eylül darbesi ile sona ermiştir.

DEVİRİMCI İÇ SAVAŞ STRATEJİSİ

Bu gün Türkiye devrimci hareketi çok önemli görevlerle karşı karşıyadır. Türkiye gibi ülkelerde sınıf savaşı her zaman bir iç savaş görünümüne bürünebilir (Türkiye toplumunun varolan çelişkileri ve çelişkili yaşayan taraflar, kendi çözümlerini bir iç savaş sürecinde bulabilir.) Devrimcilerin görevinin esası, sınıf savaşımını bir iç savaşa dönüştürme olmasıdır.

Devrimci iç savaş stratejisi belirlemesi yapmak için ülkede iç savaşımın olması koşul değildir. Önemli olan ülkenin içinde bulunduğu maddi koşulları doğru bir biçimde irdeleyebilmektir. Devrimci iç savaşım stratejisi bir uzun süreli savaşım stratejisidir. Tarihsel

bir zaman süreci içinde bir bütün olarak ülkedeki sınıf savaşıyla özdeşleşmeyi amaçlar. Devrimci iç savaş stratejisi sınıf savaşımına dışarıdan bir dayatma değildir. Onunla (sınıf savaşıyla) yan yana olmayı ve zaman içerisinde onunla içselleşmeyi amaçlar.

Devrimci iç savaş stratejisi, önüne iktidarın parça parça alınması perspektifini koymaz. Sözkonusu olan bu stratejinin ya da siyasal programın parça parça yaşama geçirilmesidir. Devrimci iç savaş stratejisi, tüm toplumsal muhalefet hareketlerini ve örgütlenmelerini içerir ve siyasal ve askeri bir belirlemedir. Siyasal ve askeri örgütlenmeler ya da örgütler, kendi bağımsızlıklarıyla bunun içinde yer bulurlar ve özgün bir biçimde çakışır.

Türkiye devrimci hareketi Kürdistan'ın mücadele sürecinden, önemli dersler çıkarmak zorundadır. Kürdistan'daki mücadeleden çok geri bir noktada bulunmamız bizim için büyük bir şanssızlıktır. Ama bu şanssızlık bir şansa dönüştürülebilir. Kürdistan devrimci sürecinin deneyimi doğru ve olumlu bir biçimde yorumlanarak, çıkarılacak sonuçlar, Türkiye devrimci pratiğine kazandırılabilir.

PKK'nin 1984 15 Ağustos ile yaptığı çıkış kendi devrimci savaş stratejisinin başlangıcını oluşturur. PKK'nin devrimci bir iç savaş stratejisi uygulama zorunluluğu duyması, ülkede varolan bir iç savaş koşullarından kaynaklanıyordu. 1980 ile 1984 arasında Kürdistan'da kendiliğinden de olsa bir iç savaş yaşanmıyordu. Ama Kürdistan toplumu ve halkı önemli ulusal ve toplumsal çelişkileri içerisinde barındırıyordu. 12 Eylül darbesinin tüm baskısını Türk halkından fazla yaşamaması rağmen, Türk toplumunun ve devrimcilerinin yaşadığı yıkımı Kürdistan halkı ve devrimcileri onlar kadar yaşamamıştı. Bunda geleneksel mücadeleciliğinin de önemli bir etkisi vardır.

Bugün 15 Ağustos'la başlayan sürecin geldiği aşama ve Kürt halkına kazandırdıkları açıktır. Silahlı mücadele kitleselleşmenin önünü açmıştır. Yine Kürdistan gerçeği iktidarın parça parça alınması stratejisinin Kürdistan pratiğinde geçersizliğini de göstermiştir. Mücadele kendi özgünlüğü içerisinde dönem dönem ve bazı alanlarda bir ikili iktidar görünümünde gelişmektedir.

15 Ağustos'la gelişen Kürdistan devrimci sürecine karşı, devlet ve burjuvazi önce şaşkınlığa düşmüş sonra da kendine yeni bir politika belirlemiştir. PKK'nin devrimci savaş stratejisine karşı, kendi özel savaş stratejilerini geliştirmişlerdir. Devletin geçmişte böyle bir stratejisi yoktu. Devlet içerisinde Kontr-Gerilla örgütlenmesi vardı. Ama bunu geniş bir temel üzerine oturtması, seksenli yılların ikinci yarısında olmuştur. Son yıllarda da bu özel savaş stratejisini, tüm Türkiye ve Kürdistan çapında, daha geniş bir çerçevede yaşama geçirmeye başlamıştır.

Bugün Türkiye her an bir iç savaş sürecine gire-

bilir, gelişebilecek böyle bir süreci devrimci iç savaş dönüştürme zorunluluğu bugünden başlaması gereken bir süreçtir.

SIYASAL VE ASKERİ ÖRGÜTLENMENİN AYRILIĞI

Kendi özgünlüğümüz siyasal mücadele ile silahlı mücadelenin özdeş değil tersine birbirinden bağımsız olarak yürütülmesini gerektiriyor ki bu gerçek Türkiye devrimci hareketi tarafından bir türlü görülemeyen ya da kavranılmamıştır.

Çin, Vietnam ve Küba devriminin ortak özelliği politik ve askeri önderliğin teklifiydi. Bu ülkelerde esas olarak, örgütlenmenin özünü askeri örgütlenme oluşturuyordu. Ama, Türkiye'de askeri örgütlenme temel değildir. Askeri ve siyasal örgütlenme birbirinden bağımsız olmalıdır. 70'li ve 80'li yılların deneyimi askeri ve siyasal örgütlenmenin teklifinin yanlışlığını ortaya koymuştur. Bizim için sözkonusu olan, farklı yataklardan akan silahlı ve siyasal mücadelenin, sınıflar savaşının çok yönlü ve geniş alanında çakışmasıdır. Bu kendi özgünlüğümüzdür, Çin, Küba ve Vietnam devrimlerinden de farklılığıdır.

Özellikle Çin ve Vietnam'm sosyo-ekonomik yapısı yan feodaldır. Devrimin dinamikleri kırsal alanlarda bulunuyordu. Kentlerdeki mücadele ülke genelinde belirleyici değildir. Devrimin politik ve askeri gücü tek gövde içerisinde kırlarda toplanıyordu. Bu Türkiye için sözkonusu değildir. Türkiye kapitalist bir ülkedir. Devrimin dinamikleri esas olarak kentlerde bulunuyor. Kentlerde önemli bir işçi sınıfının varlığı, işçi sınıfı içerisindeki siyasal mücadeleyi ve sınıfın geleneksel mücadele biçimleri ve örgütlenmelerini önemli kılıyor. İşçi sınıfının siyasal ve ekonomik mücadelesi ve örgütlenmesi için geniş bir alan vardır. Geniş bir alana yayılan siyasal mücadele kendi örgütsel biçimlerini de birlikte getiriyor. Bu çerçevede askeri örgütlenme siyasal örgütlenmeden bağımsız bir biçimde kendini ortaya koymak zorundadır.

Türkiye devrimci hareketinde, siyasal ve askeri örgütlenmenin aynı örgütsel yapıda toplanması, iki mücadele biçiminin alanlarını daraltmaktan başka bir işe yaramaz. Bu iki mücadele biçiminin örgütsel teklifi, iki mücadelenin de önünü kapar.

Siyasal mücadele ile silahlı mücadele, birbirini tamamlayan bir çizgi izlemek zorundadır. İkisi de birbirini besleyerek büyümek zorundadır. Birbirlerinin yetersizliklerini somut evrelere ve gelişmelere bağli olarak tamamlamalıdır.

Politik ve askeri örgütlenmenin bağımsızlığı birbirleri için güvence oluşturur. Birinin darbe yemesi diğerinin de darbe yemesini getirmez. Birinin verdiği kayıp diğerini fazla etkilemez. Geçmişte yenilen

darbeler bir bütün olarak askeri ve siyasi kadroların yenilgisini birlikte getirmiştir. Bağımsız örgütlenmelerde ise bu asgariye iner.

SİYASAL MÜCADELENİN ALANI

Siyasal mücadelenin alanı, toplumsal muhalefetin alanıdır. Türkiye'de toplumsal muhalefetin, çok geniş bir yayılımı vardır. Temel sorun, siyasal mücadeleyi toplumsal muhalefetle içselleştirilebilmektir. Toplumsal muhalefetin temel alanlarını kentler oluşturur. Kırsal alanlardaki mücadele kentlere bağımlıdır.

Kentlerde, fabrikalar ve buralarda çalışan milyonlarca proleter vardır. İşsizler, yarı-işsizler, seyyar satıcılar, öğrenciler, yaşlılar, sakatlar, evkadınları kent kitlelerini oluşturur. Tüm bu insanlar toplumsal muhalefetin hareketli dinamikleridir. Siyasal mücadele bunların tümünün üzerinden yükselcektir. Toplumsal muhalefeti oluşturan çeşitli kesimler kendi sorunları ve örgütsel biçimleriyle varlık gösterirler. Sendikalar, dernekler, meslek örgütleri, vd.... Siyasal mücadelenin yoğunlaşacağı örgütsel alanlardır.

Türkiye'de siyasal mücadele "barışçıl" mücadele biçimlerine tekabül eder. Direnişler, gösteriler, yayın faaliyeti, siyasal kampanyalar, örgütlenmesi, öz olarak "barışçıl" mücadele alanlarıdır. Bu çalışmalar geniş kitlelerle ilişki içerisinde bir anlam taşır. Yığınların her türlü sorunu bir toplumsal muhalefet oluşturur.

Bugün Türkiye'de anti-demokratik ortamın egemenliği ve yine yoğun bir devlet terörü olmasına rağmen, yasal çalışmanın geniş bir alanı vardır. Yasal çalışma ve mücadele, siyasal mücadelenin ve siyasal propagandanın geniş kitlelere ulaşmasının olanaklarını içinde taşır. Günümüzde yasal mücadele alanları yeterince zorlanmamaktadır. Oysa bugün siyasal mücadele, bu alanların kullanılmasıyla bir anlam taşır. sınıflar savaşımında etkin bir siyasal güç olabilmek bu alanların kullanılmasına bağlıdır, buralar toplumsal muhalefetin geniş yatağıdır. Türkiye devrimci hareketinin oldukça marjinal kalmasının nedenleri altındaki gerçek, siyasal mücadelenin alanlarını kullanmamaktan kaynaklanmaktadır.

SİLAHLI MÜCADELENİN ALANLARI

Türkiye'de silahlı mücadele oldukça dar bir kadronun profesyonelce verdiği bir mücadele olarak görülmüştür. Onun için de gerekli etkiyi gösterebilmiştir. Oysa Türkiye'de silahlı mücadelenin geniş bir alan üzerinde yaşamsallık kazanmasının koşulları vardır. Silahlı mücadelenin yaşamsallık

kazanması da onun bir halk örgütlenmesi olarak kavranmasından geçiyor. Yani silahlı mücadele toplumun ya da mülksüzlerin içlerinde barındırdıkları şiddet eğilimlerinin ortaya çıkıp bunun bir biçim kazanmasıyla etkinliğini yaygınlaştırabilir. Çünkü Türkiye toplumu içerisinde önemli bir şiddet potansiyeli taşımaktadır. Önemli olan bunun ne için kullanılacağına halkın bilincinde netlik kazanmasıdır.

Silahlı mücadeleyi tek başına kent ve kır gerillacılığı olarak algılayamayız. Bizim ülkemizde silahlı mücadelenin bütünsel bir çerçevesi olmalıdır. Bizim somutumuzda ya da özgünlüğümüzde kent ve kır ayrımı fazla önem taşımaz. Silahlı mücadele karşıtlıkların olduğu her yerde gündeme gelebilir. Bütün sorun örgütlenmesini bütünsel bir çerçeve üzerine oturtabilmektir. Sokaklar, caddeler, gecekondular, dağlar, köyler, bir bütün olarak silahlı mücadelenin alanlarıdır. Tüm sorun düşmana soluk aldırılmamak ve siyasal mücadele kadrolarına soluk aldırılmaktır.

MARKSİZM VE SİLAHLI PROPAGANDA

Türkiye'de 70'li yılların başından başlayarak, en önemli tartışma konularından biri, silahlı propagandadır. Bu kavramı ilk önce THKP-C kurucularından büyük devrimci Mahir Çayan kullanmıştır. Doğal olarak sosyal-reformistler bu kavrama karşı çıkmışlardır. Onlara göre Marksizmde, silahlı propaganda diye bir kavram yoktur.

Silahlı propaganda konusunda sosyal-reformistler doğru söylüyorlar. Marksizmde silahlı propaganda kavramı yoktur. Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı ünlü eseri de silahlı propagandadan söz etmemektedir. Çünkü silahlı propaganda kavramı 30'lu, 40'lı, 50'li 60'lı yıllarda, Asya-Afrika-Latin Amerika halklarının devrimci mücadele sürecinde ortaya çıkmıştır. Bunun doğruluğunu yadsınmak oportünistlere özgüdür. Silahlı propaganda kavramı Marksizmde bir katkıdır. Bizim gibi ülkelerde silahlı propaganda siyasal propaganda kadar önemlidir. Bu gerçeği kavrayamayanlar, kendilerini devrimci olarak ortaya koyamazlar.

Sınıf mücadelesi, dünyanın her yerinde statik ve sematik bir biçimde ayni değildir. Türkiye'nin kendi özgünü, bizim için oldukça öğreticidir. Çünkü sınıf mücadelesinin tek başına barışçıl bir yol izlemesi olanağı yoktur. Çünkü karşıımızdaki devlet barışçıl yöntemlerle ayakta kalmamaktadır, zora ve teröre dayanarak ayakta kalmaktadır. Tüm bu gerçekler karşısında devrimci mücadeleyi barışçıl mücadelenin çerçevesine kapatmak devrimci birikimi düşman karşısında silahsız ve savunmasız bırakmak olur.

BİR BÜTÜN OLARAK TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN DEVRİMİ ÜZERİNE

Bugün uluslararası sol hareket bir kriz içindedir. Ama bu krizden Marksizmi sorumlu tutamayız, "yaşanan kriz Marksizmin değil, onu taşıyanların krizidir." Yani kriz içinde bulunan bizleriz, bir bütün olarak krizin sorumluluğunu bizler üstlenmeliyiz. Dönemimizde Marksizmin savunucuları aynı zamanda krizinde taşıyıcılarıdır. Uluslararası sol hareketin tarihsel krizinin analizine bu çerçevede yaklaşmak zorundayız. Yöntemsal yaklaşımımızın özünü bu oluşturmalıdır.

Krizin nedenlerini gelişme kuramının kurucularının bıraktığı metinlerde aramak kimseyi bir noktaya götürmez. Sorun metinler değil, yöntemdir. Marks'ın öğretisinin tarihselliği de buradadır. Yani Marksizmi tarihselleştiren yöntemdir yoksa metinler değildir. Metinler büyük ölçüde yazıldığı koşulların gereksinmesini karşılar ve metinsel devamlılığı savunmak, o teoriyi ya da Marksizmi tarihsel bir sınırlılığa çekmektir. Marks'ın öğretisini tarihselleştiren, Hegel felsefesinden aldığı ve materyalist bir temele oturttuğu ve yeniden kurduğu yöntemidir. Tüm sorun da, bu yöntemle, bugünün maddi süreçleri arasındaki, olması gereken bağlantıyı kurmaktır.

Uluslararası sol hareketin içinde bulunduğu kriz ve bu krizden çıkışı; yüksek düzeyde yapılacak teorik soyutlamalar sağlamayacaktır. Teorik kriz pratiksel süreçteki yeni açılımlarla ortadan kalkacaktır. Bu açılımlar doğrudan sınıf mücadelesinin gelişimi ve komünistlerin onunla (sınıf mücadelesiyle) kuraçağı sağlıklı ve kalıcı bağlarıyla ilintilidir.

Yukarıda söylediklerimizle, Türkiye ve Kürdistan'daki devrimci süreç arasındaki ilişki nedir? Bizce çok yakın bir ilişki vardır. Uluslararası sol hareketin krizi uluslararası sınıf savaşımındaki önemli bir düşünün yaşandığı dünyamızda, özellikle de Kürdistan'daki mücadelenin olağanüstü bir biçimde gelişmesi ve bir parçası olduğu Ortadoğu'nun taşıdığı önem, Türkiye ve Kürdistan devriminin uluslararası devrimci mücadelenin yükselişine bir başlangıç olması olanağını ortaya çıkarmaktadır.

Rusya'nın bir zamanlar, oynadığı tarihsel rolü, Türkiye ve Kürdistan devrimi oynayabilir. Yani Batı ile Doğu arasında devrimci bir köprü rolü oynamak ki bunun koşulları bugün vardır. Sorunun düğümlendiği nokta Türkiye Solunun içinde bulunduğu durumdur. Türkiye Solu önüne çıkan bu şansı yakalayabilme birikimine, kararlılığına sahip mi? Ya da bu şansı değerlendirebilme kapasitesini gösterebilecek mi? Biz Türkiyeli devrimciler, olağanüstü bir çaba gerektiren bu sorumluluğu kendimizde duymak zorundayız.

Uluslararası sol hareketin içinde bulunduğu kriz ve bu krizden çıkışın teorik ve pratik koşulları bu-

gün Ortadoğu'dadır. Ve özellikle de Türkiye ve Kürdistan'dadır. Biz bu belirlemenin bir abartma olduğunu sanmıyoruz. Bu belirleme bugünün dünyasında en gerçekçi olanıdır.

Türkiye Sol hareketinin devrimci kesimi, devrimi yakalamak zorundadır. Devrimi yakalamak için de tarihi zorlamak gereklidir. Çünkü devrim armut piş ağzıma düş değildir.

Türkiye devrimci hareketinin önündeki en büyük engellerden biri de, kendi önyargılarıdır. Türkiye devrimci hareketi tarihinin hiç bir döneminde, olayları geniş bir çerçevede değerlendirme ve sorgulama performansını gösterememiştir. Bunun zorunlu sonucu olarak, uluslararası arenadaki yanlış kutuplaşmaların içinde bulmuştur kendini. Sovyetlere, Çin'e, Arnavutluk'a bağımlı olmak, devrimci olmanın kriteri olarak görülmüştür. Yine herkes kendi bağımlı olduğu kesimi her türlü eleştirinin üstünde tutmuş ve kayıtsız, koşulsuz bağımlılığı "Enternasyonalizm" gereği sanmışlardır. Bugün tüm bu "merkezler" yıkılmasına rağmen, Türkiye devrimci hareketi için fazla bir şey değişmemiştir ki bazıları da anlamsız ve sonuç getirmeyecek bir merkezlikle sorunu geçiştirmeye çalışmaktadırlar. Marksizme devrimci bir müdahale gereklidir. Ama bu müdahale Stalin, Brejnev, Enver Hoca ve Mao ile yapılamaz.

Marksizm devrimcileşme ya da devrimci potansiyeli içinde taşımaktadır. Devrimci teorinin daha geniş bir çerçevede yorumlanmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz. Devrimci teori geniş bir bütünde yeniden üretilmelidir. Bunun olabilmesi için de gelecekselleşmiş bazı eğilimlerden kopmanın gerekliliğini görmeliyiz. Tüm bunları yapamazsak devrimci müdahale lafları havada kalır.

Devrimciler Marks'ı, Bakunin'i ve Blanqui'yi birlikte düşünmekten korkmamalıdır. Yeni bir devrimci dalga, çok geniş bir düşünsel zenginliği içermek zorundadır. 70 yıllık tarihsel sürecin en büyük eksikliği de düşünsel zenginliği değil, düşünsel darlığı içerisindeydi. Düşünsel ve örgütsel teklik bir erdem olarak görülmüştür. Devrimciler bu yanlış aşmak zorundadırlar. Özellik de de Türkiye devrimci hareketinin en önemli zaaflarından biridir bu. Devrimcileri birleştiren büyük iki ilke vardır. Bunlar; devrim ve komünizmdir. Bizim için tartışılmaz ve kuşku duyulmaz olan bu iki ilkedir. Bunun dışında her şey tartışılır. Kuşku duyulur ve görelidir. Tarihsel görelilik, dönemsel saltlığı içinde taşır. Toplumsal dalgalanmalar ve yükselişler ve bunların ifadesi olan teoriler, kendilerini anlamsız bir zorunluluk yasasına bağımlı kılmazlar.

PKK GERÇEĞİ, KEMALİZM VE TÜRKİYE DEVRİMCİ HAREKETİNİN ACİL GÖREVLERİ

Ali Fırat

Şimdiye kadar Türkiye gerçeğine, Devrimci-Demokratik mücadele gerçeğine, yönelik eleştirel yaklaşımımızı, Kürdistan'da gelişen PKK mücadelesini esas alarak yapmaya çalıştık. Anlam vermeye çalıştık. Bu yaklaşımımız aynı zamanda, inkar edilen, imhaya uğrayan, dilsizleştirilen, körlüğüme çevrilen, alt-üst edilmiş, üzeri örtülüp küllendirilmiş yumaksal bir gerçeğin ortaya çıkarılması operasyonu olarak da adlandırılabilir.

Türkiye gerçeğini oluşturan nedenleri ortaya koymadan, açıklığa kavuşturmadan, onun bu duruma gelmesinin esas sebebini oluşturarak, ulusal, sosyal ve tarihsel oluşumunu çözümlenmek, aydınlatmak ve giderek doğru çözümlere ulaşmasını sağlamak mümkün değildir. Yani saf Türk ulus ve toplum gerçeğiyle yola çıkarsak, hele hele o geleneksel egemenlik anlayışıyla, en son Kemalist ideoloji, politika ve hatta her türlü asimilasyonist yaklaşımla yola çıkarsak, gerçeği yakalamak şurda kalsın, kendi kendine ihanet etmek ve gerçeğin çok uzağına düşmek kaçınılmazdır. Bu anlamda bırakalım devrimci politika yapmayı, devrimci politika için düşünce, ideoloji geliştirmek normal bir siyasi düşünceye varmak, burjuva anlamda olur, demokratik kültür anlamında olur, bu düzen kalıpları içinde sağlıklı gelişmeye yol açmak oldukça zor bir olaydır. Çünkü oldukça resmi bir ideoloji tartışması, resmi bir iç-dış politika ve hatta yaşam tarzı vardır. Bu nedenle Türkiye gerçeğine bile sadık kalmayan, düşünmez, politika yaratamaz bir yapı yaratan Kemalist ideolojinin etki alanından çıkıp, herşeyi sorgulayan, yapıyı çözen, sağlıklı düşünmeye sevk eden, gerçek bilimsel yaklaşıma olanak sağlamak çok önemlidir. Ve şimdi görüyoruz ki PKK'nin çok katı resmi ideolojiye, eşine ender rastlanan fanatizme, ulus şövenizmine, katı bir diktatörlüğe, kendini yaşamın her boyutunda dayatan baskı sistemine karşı geliştirdiği mücadele, Türkiye'de biraz özgür düşünce-bilme, özgür davranabilme ortamını yaratmıştır. Bu mücadele ile resmi ideoloji ve politikanın dışına taşabilen oluşumun köklü temelleri atılmış oldu. Daha önce bu mümkün müydü? Açık ki hayır.

Bütün bunlardan hareketle, Türkiye ortamına müdahale edecek bir tek şey kalıyor. O da tartışmasız olarak devrimci mücadeledir. Yani resmi ideolojiye tamamen zıt, onunla sürekli ve kararlı bir tarzda çatışacak olan bir oluşuma ihtiyaç vardır. Hiç kuşkusuz bu oluşumu geliştirecek olanlar, halk adına hareket edecek Devrimci Sosyalist güçlerdir. Bu güçler için aranan temel özellik resmi ideolojinin, sosyal şövenizmin etkilerinden kurtulmuş, Kemalizmin soldan destekçisi olmayan mevcut Devrimci Sosyalist harekete oldukça eleştirel yaklaşan ve giderek düzene siyasal-askeri alanda vuran, onu hedefleyen bir nitelikte olmasıdır. PKK'nin pratiği bunu kesin olarak kanıtlamıştır. Kürdistan'da gelişen mücadelenin sonucunda gördük ki, Kemalizm ideoloji ve siyaset olarak çözümlüyor. Her taraftan eleştiriye uğruyor ve oluşturduğu koruyucu sistem de fazla tutunamayacağı benziyor. Bugün Kemalizmin en çok örgütlendiği ordu bile hayli zorlanmaktadır. Türkiye halkı için Türk devletinin ve onun egemenlik sisteminin aşılması her zamankinden daha çok ihtimal dahilindedir. Kürdistan'da PKK gerçeği bunu ifade ediyor. Aslında PKK'nin çıkışı, Türkiye'nin çözümlenmesi ve Türkiye'de resmi ideoloji ve politikanın dışında bir alternatifin temel koşullarının ortaya çıkışı oluyor.

Yani, Türkiye'de resmi Kemalist söylemin ve yaşam tarzının, karşısında yeni bir oluşuma geçişin temel koşullarının olgunlaşması anlamına geliyor. Bu önemli bir gelişmedir. Tarih konusunda araştırması olanlar açısından oldukça ciddi bir sonuçtur. Unutmamak gerekir ki daha dün kadar Türkiye devrimci hareketi adeta bir sır tarafından kuşatılmış haldeydi. Cüce, işlevsiz, yeteneksiz, düzene vurmeyen, taklitçi, en iyi marifeti kendini aldatmak olan, uzan öteye gidemeyen, yaşamın her alanında yaratıcılıktan uzak kapalı, resmi zırlı altında adeta nefessiz bir haldeydi. Bugün Türkiye toplumundaki muazzam bunalım, Kemalizm denilen olayda, onun yaptığı gerici ittifaklarda aranmalıdır. Türkiye Devrimci hareketi de kendi ilkesini burada aramak durumundadır.

Düşünmek gerekir; neden Türkiye devrimci mücadelelerinde güçlü militanlaşma olmuyor, işte bunun nedenini Kemalizmin yarattığı kişilikte aramak gerekiyor. Kişilik dönüşümün de ancak sürekli devrimci mücadelede, onun değiştirici ortamında başarmak mümkündür. PKK'ye bakalım. Dünün köle halkı, en düşkün ve düşürülmüş toplumundan, nasıl böyle büyük kahramanlar ve kahramanlıklar ortaya çıkabiliyor. Açık ki bu dayatılan resmi ideoloji ve onun ortaya çıkardığı ucube kişiliği yıkmakla, paramparça etmekle mümkün olabilmıştır. Nasıl böylesi muazzam yeni yaşam belirtileri ortaya çıkarabilmıştır? Yine açık ki, çok güçlü bir eleştiri ve karşı koymayla mümkün olabilmıştır.

PKK'nin Türkiye devrimci mücadelesine, yarattığı direniş geleneği ile, verdiği sürekli anansız mücadele ile ulaştığı kitle gücü ve tüm diğer olanaklarıyla destek vereceği çok net olarak ortadadır. Tartışmasız olarak, bugün sürdürülen ve büyük bir aşamayı yakalamış olan gerilla mücadelesi bile tek başına çok büyük bir enternasyonalist desteği ifade etmektedir. O halde; Türkiye devrimci-demokratik hareketi, mevcut durum ve ortamı çok sağlıklı bir şekilde ve Kemalizmin öldürücü etkisinden kurtularak değerlendirilmeli, tarihsel-güncel görev ve sorumlulukların ne olduğu üzerinde bir defa, bin defa düşünmeli, PKK'nin yürüttüğü, kararlı, haklı ve meşru mücadeleyi, konuşarak, yazarak, yürüyerek yani sözle ve eylemle desteklemeli, kendi geleceğini, kendi gerçeğinin ne olduğunu bu bağlamda sorgulamalıdır. Örgütler ve halklar demokrasisine giden yolun tartışmasız olarak bu olduğu bir an bile akıldan çıkarılmamalı, bu konuda gaflete düşülmemelidir. Unutulmamalıdır ki, halklar arasında birlik isteyenler, bunu formüle ederek programlaştırınlar, öncelikle ve ertelemeksizin kendi sorunlarında gereken karşılığı güçlü bir tarzda vermelidirler. Ancak ve ancak böyle inandırıcı olabilirler.

Unutulmamalıdır ki, enternasyonalizm, halkların kimliğinin örtbas edilmesi ve devrimin mahşere-ahirete ertelenmesi değildir. Enternasyonalizmin halkların çıkarlar birliği, hiçbir gerekçe ileri sürmeden, en anlamlı biçimde hayata kavuşturmasıdır. Türkiye'de doğru temellerde gelişecek yeni ve güçlü çıkışların doğuşuna kesin olarak inanmaktayız. Türkiye devrimci hareketinin de, sorunları bastırarak değil, üzerine yürüyerek çözeceğine, halka dayanan, halkı ayaklandıran, geçmiş çok acımasız olarak sorgulayan-eleştiren ama, teorik-programatik yani, konuşup yapmayan bir konuma düşmeden bunu gerçekleştireceğine inanıyoruz.

TOPLUMSAL KURTULUŞ: BİRİNCİ BEŞ YIL

HEP doğru yöne işaret ettik: Hızımız yetmedi.

VURUŞLARIMIZ hep yerindeydi: Gücümüz yetmedi.

KALDIRAÇLARIMIZI bulduk: ağırlığımız yetmedi.

YETMEZLİK: Bu biziz.

YETMEZLİĞİMİZ, Türkiye devriminin yetmezliğidir.

ÇIRPINDIK: Rüzgar yapıp hız çıkarmaya çalıştık.

ÇALKALANDIK: Keşif vuruşlarıyla güçsüzlüğümüzü örtmeyi denedik.

UÇTUK: Kaldıraçlarımızı çalıştırabilmek için hafifliklerimizi biriktirip ağırlığa dönüştürdük.

İHANETLERİN arkasına takılmadık. Hainliklere ağlamadık.

TERKEDENLERDE, devleti gördük.

SALDIRILARDA, devleti daha yakından tanıdık.

OTUZLU yıllarda, Türkiye Komünist Partisi ve 1960 yıllarında Türkiye İşçi Partisi, şimdilerde Halkın Emek Partisi'nin devletle hesabı vardı. Devletle hesabı olanların partileriydi.

HEP, dedik.

GİZLİLİK adına bir devlet çizgisi izleyerek bize saldıranların maskelerini indirdik. İktidarın, gizli ve ciddi örgütlenmenin ucunda olduğuna ısrarla vurgu vurduk.

AÇIKTA yapılacaklar olduğunu bıkmadan tekrarladık. PKK'nın görüşlerinin açıklıkla bilinmesi gerektiğinde ısrar ettik. Yardım almadık, küfür aldık ve bunun onuruna sahip olduk.

PARTİYA Karakeran Kürdistan'ın devrimci görüşlerini kamuya aktarıırken içimizden, yanımızdan, karşıımızdan hücumlara hedef olduk. "Kürtçü" olduk, "bölücü" olduk, "PKK'lı" olduk, her hafta siyasi polisin PKK masasına taşındık, PKK hücrelerine atıldık. Ama yaptık.

ÖCALAN Kardeşimizin görüşlerinin bilinmesi gerektiğini düşündük. Gittik, görüştük, gizliliği kimseye bırakmayanlara dersler yazdık, bir yandan siyasi polisle uğraşırken ve diğer yandan içimizde dökülenlerden kaçarken, bunu da başardık.

KÜRDİSTAN devrimini kendi devrimimiz saydık. Devrim yolunda kırılmadık. Kürt devrimci kardeşlerimizin bize her bakımdan uymayan taktik adımlarını büyük bir anlayışla karşıladık. Akıl vermemeye özen gösterdik.

GÜVENİN kaynağının pratikte olduğunu biliyorduk. Pratiğin ise yeşil ve büküslü olduğunu hiç unutmu-yorduk.

PRATİKTEN geçen, güvene dayalı bir dostluğumuz var. Büyük değer biçiyoruz.

1 Mayıs 1987 Kutlamasını, diğer devrimci hareketlerle birlikte, gerçekleştirdik. Henüz aşılmadığını biliyo-ruz.

ALTI Mayıs'ları "acılar şenliği" olarak sürekli kutladık. Şimdi mertliğin bozulduğu bir dönem geldi. Sahip-lik iddiasında olanlar, SHP artıklarıyla birlikte Deniz Gezmiş arkadaşımızı, arabeske çevirmeye başladılar. Bizim olmadığımız yer arabesk'tir.

SEKSENDEN önce bir örgütlülük iddiasında değiliz. 1980 yılından itibaren bütün güzelliklerin, doğrula-rın, hareketlerin, içinde, yanında veya önündeyiz.

İNSAN Hakları Derneği'nin kuruluşunu biz savunduk ve biz başlattık. Devlete hizmet için, bizi dışladılar. Şimdi dışlayanlar dışlandılar.

DEVRİMCİLERİN olduğu her yerde varız.

"AYDIN" hareketi dediler. Yalnız olduğumuzu söylediler. Bunları söyleyenlerin hepsi silindiler. Biz ise her yerde varız.

DAHA 1988 yılında Paris'te Acil Hareketi'nden ayrılmış bir arkadaşımız söyledi: "Her hareketin merkez komitesinde varsınız" dedi. Varız. Her hareketin tabanında önemli bir eğilim olarak varız.

SALDIRILARI, devlete bağlıyoruz.

AYRILANLARDAN, devrim yolunu tutanların döneceklerini biliyoruz. Dergi çevresinde kütleleşmenin olmayacağını anlatamadık. Bürolarda örgütlenmenin olmayacağına inandıramadık. Sac ayağını iyice açık-layamadık. Şimdi açıktır. Yanlışlık, hepimizindir.

YENİ açılımlara hazırlanıyoruz.

BİZİ önemsemeyin. Biz kendimizi yeteri ölçüde önemsiyoruz.